

Căci presa nu e o creație arbitrară, impusă cu sila omenirei; ea e un factor istoric, ce s'a desvoltat ca un proces organic în complexa viață a civilizației moderne.

Dar să analizăm mai întâi elementul care am spus că formează baza gazetăriei și anume — *informațiile*. Căci din nevoia știrilor a luat ființă primul ziar, și doar prin știri poate un ziar să vieţuiască, indiferent ce alte elemente își mai apropie.

Caracterul fundamental al informațiunilor rămâne invariabil și tot astfel rămâne cererea lor. Natura umană rămâne aceeaș dealungul tuturor evenimentelor și transformărilor istorice. Astăzi au loc aceleași mici întâmplări ce accidentau viața strămoșilor noștri acum câteva mii de ani și ceeace ne interesează astăzi a interesat omenirea întotdeauna. Ziarele n'au creeat nevoia știrilor — au satisfăcut-o. Ziarul modern servește cititorilor săi un rezumat de istorie mondială contemporană. Față de vasta, aglomerata și infinit de variata lume în care trăim, însărcinarea pe care și-o ia presa ne apare gigantică și înfăptuirea e posibilă grație miraculoaselor realizări ale technicei.

S'a încercat totuș acelaș lucru cu mult înainte de apariția tiparului, într'o lume mai simplă, mai restrânsă a trecutului, și realizarea nu era deloc proastă. Dacă vă întoarceți spre exemplu l' „Acta Diurna", zilnicul buletin de știri, redactat de către senatul roman și afișat în principalele piețe publice, veți găsi informațiuni foarte similare cu cele ale ziarului modern. Aceste buletine cuprindeau rapoarte politice și legislative, decrete de ale guvernului, circulări de ale tribunalelor, statistici asupra nașterilor și deceselor, știri din provincie, informații cu privire la recoltă; apoi, pe lângă toate acestea, mai cuprindeau acel material popular și senzațional ce umple și coloanele ziarelor noastre — ecouri mondene, crime, procese, execuții, incendii, accidente, fenomene meteorologice, sport, etc. Vedeți deci că publicul roman reclama acelaș gen de știri ca și publicul modern, și în parte, era satisfăcut.

Dar acest obiceiu de răspândire a veștilor e cu mult mai vechi decât „Acta Diurna" a Romei Imperiale. Istoria veștilor e tot atât de veche ca și graiul. Vestea a luat naștere în momentul când o ființă umană a putut comunica alteia o întâmplare oarecare.

Bărbatul triburilor preistorice aștepta rezultatul unei vânători, cu nerăbdarea cu care sportivul modern caută să afle rezultatul unei curse de cai, sau al unui match de box, iar femeea acestor triburi pălăvrăgia în aceeaș măsură, ca și femeea modernă. Vedeți deci că nu e greu de imaginat cum a luat naștere „vestea".

Greu de descoperit sunt însă primele însemnări ale acestor vești, adică genealogia ziarului. După unii, primul ziar ar fi apărut la Peking, în anul 50 înainte de Chr. Alții susțin însă că primul ziar public a fost oficiosul roman intitulat „Gazette".

După mine, ambele asertiuni sunt inexacte. Aceste însemnări sunt cu mult mai vechi, întrucât s'au găsit în Egipt, Babilonia și Asiria, tablete de lut și prisme cu șase și opt fețe, purtând inscripții ce se referă la evenimente petrecute între 626 și 1900 a. Chr. În unele din aceste fragmente, care vin în parte din faimoasa bibliotecă dela Assur-bani-pal, s'a găsit istoria creației și a poporului, sub formă de legende mitologice. Asupra procesului de creeație nu putem avea nici o îndoială. Tot astfel cu potopul: cercetările arheologice moderne au arătat că legenda cuprinde o mare parte de adevăr. Cel puțin în ceeace privește potopul, putem spune că tableta consemnează un eveniment real și că face deci un oficiu informativ.

Limbajul întrebuințat de autor pentru a relata episodul — care — a fost probabil cel mai tragic al lumei — e pitoresc și concis.

Alte tablete înregistrează relatări, care vădit nu sunt legende. Ele vorbesc de răsboaie, jefuiri de orașe, distrugeri de popoare, ridicări de mari palate și temple, etc. Uneori cuprinde și câte o mică intrigă regală.

Reporterii antichității dispuneau de un spațiu foarte restrâns și trebuiau deci să se mărginească strict la fapte. Stilul lor avea toate virtuțile bunei literaturi.

Aici îmi pun din nou întrebarea: Ce e gazetăria? Cronicarii antichității, cari dădeau o veste concis și într'un stil elegant erau fără îndoială gazetari.

Nouăzeci la sută din cei cari se intitulează astăzi reporteri stau sub nivelul acestor vechi ziariști. Ei sunt în stare poate să scrie romane, dar nu știu să servească o informațiune. Dacă, prin ceeace se numește un concurs de împrejurări le cade în mâini un subiect de reportaj, se simt obligați să-l dramatizeze, să-l împodobească cu adjective și să-l încarce cu superlative, până când își pierde caracterul informativ devenind un mic foileton de roman senzațional, încărcat de titluri compacte și zeci de subtitluri.

Avem aci însă o consolare: senzaționalul modern nu e nimic pe lângă senzaționalul secolului al 16-lea. Drept e însă că în secolul al 16-lea, ziarul așa cum îl cunoaștem acum nu luase încă naștere. Existau nenumărate foiletoane și izolate foi informative ce anunțau un eveniment important sau senzațional, dar după cât se știe, gazeta propriu zisă, adică o serie continuă de publicațiuni, n'a apărut decât în secolul următor.

Aceste foi sau volume de informațiuni luaseră treptat locul „scrisorilor-informative" ce se editau în diferitele capitale și marile orașe comerciale ale Europei și formaseră până atunci principalul mijloc de circulație a informațiunilor. Știrile furnizate astfel nu prea aveau importanță, dar erau date într'o formă senzațională. Faptul se explică însă, în mare parte prin aceea că pe atunci nu exista libertatea presei și publicarea știrilor politice era strict interzisă. De reținut e că niciunul din ziarele moderne nu poate rivaliza în senzațional cu informațiunile ce se serveau publicului din secolul al 16-lea.

Era o epocă credulă, în care nu exista o concepție clară a veștilor publicabile. Tot ceeace se tipărea ca informațiune era căutat

cu aviditate. Intâmplări obicinuite luau forma unor evenimente miraculoase, ba chiar fenomenele naturale ca vântul, ploaia, tunetele, fulgerele. erau înregistrate într'un limbaj exagerat și înfricoșător. Una din aceste foi de pe la 1583, poartă următorul titlu: *Formidabilele și straniile evenimente din Essex, unde a plouat cu grâu pe o distanță de cinci-șase mile"*. Dar ziaristul acelei epoci nu se mulțumia numai a transforma obicinuitul în fabulos, el familiariza publicul cu fabulosul. Cu un cuvânt, dădea cititorilor ceeace cereau. Era o epocă ce credea în miracole. Cititorii deschideau volumele informative pentru a afla despre cadavre ce se ridicau din gropi, despre oameni morți de curând reveniți la viață, despre condamnați pe nedrept, spânzurați zile la rând fără să moară, și despre fecioare ce postiau ani întregi, hrănindu-se doar cu parfum de roze și alte flori.

Vrăjitoria și crima, furnizau un material abundent reportagiilor literare. Atunci ca și acum se preconiza expunerea răului ca un avertisment și o justificare morală. Marile procese excitau interesul publicului în aceeași măsură ca și astăzi. Din descrierea spânzurărei și din ultimile declarații ale condamnatului se făceau capitole speciale. Mult spațiu era rezervat evenimentelor sportive, performanțelor extraordinare din acest domeniu, cum era spre exemplu trecerea Tamisei într'o luntre cu fundul de hârtie...

Acest gen de gazetărie a persistat în Anglia o mare parte din secolul al șaptesprezecelea. Chiar pe la 1689 găsim la „True Protestant Mercury" următorul titlu: *„Informațiuni rare, noui, adevărate, delicate, îngrozitoare, oribile și sângeroase din Franța și Irlanda, — cum n'ați mai auzit de când sunteți"*.

Marele război civil dintre rege și parlamentul englez, care determină violente isbucniri de energie ziaristică de ambele părți, nu face presa mai puțin senzațională și nu-i modifică maniera.

Dar ciudat, ziariștii epocei speculează foarte puțin asupra unui eveniment atât de senzațional și de fără precedent ca execuția regelui Carol. Gazeta intitulată *„Armie's Modern Intelligencer"* apare la 1 Februarie 1649, scriind următoarele: *„In afară de ridicarea eșafodului pentru rege, mai nimic nou"*. O altă gazetă *„The Moderate Intelligencer"*, dela aceeaș dată, care descrie evenimentul într'un sfert de pagină, cere iertare cititorilor de a-i fi dat atâta spațiu și făgăduște să nu mai revie asupra acestui fapt.

Cuvântul gazetărie se aplică unui larg și extrem de variat domeniu de activitate publicistică. Esseistul, ale cărui elucubrații apar din timp în timp într'o publicațiune săptămânală sau lunară, se consideră și-i place să fie considerat gazetar. Cel care scrie articole de fond, corespondentul special, directorul, subdirectorul, reporterul și chiar cel care înregistrează mesagiile telefonice — sunt gazetari. Astfel stau lucrurile în America și Anglia. In Europa, termenul are un înțeles și mai larg, pentrucă aci, aproape fiecare politician este un gazetar plătit sau neplătit.

Definiția mea e însă mai rigidă. Gazetar e acela care nu numai că-și face din gazetărie o carieră, dar știe și ce înseamnă gazetăria.

Adevăratul gazetar trebue să posede cel puțin două limbi străine și să scrie corect în limba maternă, să cunoască istoria țărei sale tot atât de bine ca și istoria lumei. Nu trebue numaidecât să fie o enciclopedie ambulantă, dar nici să se găsească în încurcătură atunci când are de răspuns unor chestiuni simple de geografie sau istorie politică. Am lucrat în bransa aceasta a gazetăriei, de o parte și de alta a Atlanticului și am avut ocazia să constat că procentul celor cari se intitulează ziariști fără să răspundă nici pe departe exigențelor acestei meserii, prezintă proporții înspăimântătoare.

Cât despre director, acesta trebue să întrunească cu atât mai mult condițiunile mai sus pomenite, dacă vrea să conducă cu succes un mare cotidian. Voiu cita o întâmplare care să lămurească această idee. Mă aflam într'o seară într'unul din faimoasele cluburi ale Londrei, în tovărășia unui prieten, directorul unui mare ziar. Era un om foarte cult, dar avea cunoștințe foarte restrânse despre gazetărie și despre exigențele laturei sale informative. Dânsul lucrase ani dearândul în cu totul alte domenii; nu fusese până atunci nici reporter și nici măcar sub-director, ci sărise deadreptul în fotoliul directorial, unde manifesta un interes profund pentru mișcările politice. Prețuia foarte puțin actualitățile vieții care, la urma urmei, dirijează cursul tuturor celorlalte activități și chiar al activității politice.

Pe când mâncam, un mare demnitar bisericesc veni la masa noastră și ne arătă o scrisoare a împărătesei Maria a Rusiei, sora reginei Alexandra, ce dădea detalii ample asupra asasinării familiei imperiale rusești. Relatarea era minuțioasă și substanțială și cum venia dintr'o asemenea sursă, de o indiscutabilă autenticitate.

Vorbirăm o vreme despre tragicul destin al familiei domnitoare ruse și apoi ne despărțirăm, ducându-ne fiecare la redacțiile respective.

Publicai senzaționala noutate în prima pagină a ziarului meu. Știam însă că nu eram singurul care o aveam, cu alte cuvinte, nu eram în fericita situație de a da ceeace se numește „o lovitură". Era însă o știre de cel mai mare interes și mă simțiam mulțumit c'o puteam împărți cel puțin. Literile compacte ale titlului erau adecuate importanței subiectului care ocupa trei coloane cu portrete, descrieri și comentarii.

Primul lucru pe care-l făcui în dimineața următoare, fu să cer ziarul colegului meu, spre a vedea cum tratase senzaționalul material. Examinai gazeta dela un cap la altul. Nici un rând! Il chemai la telefon și-i cerui o explicație. „Ei bine, iată, dragul meu", răspunse acesta „nu public niciodată asemenea lucruri până când nu e oficial. Știu că e important, dar..."

Trebue desigur să apreciem pe directorul care refuză să publice ceva până nu are deplină certitudine asupra veridității unui fapt, dar cu atât e mai prețios ziaristul al cărui discernământ îmbinat cu experiența și cu spiritul responsabilităței, îl determină să publice o informație cu mult înainte de-a deveni oficială, dând publicului o impresie de întrepiditate și câștigându-i încrederea, ceeace e esențial în viața unui ziar de succes.

Londra e cel mai mare centru informativ din lume, dar nimeni n'a avut inspirația să concentreze materialul informativ într'o formă corectă și atractivă.

In secolul trecut ziarele erau impersonale și anonime. Puțini cunoșteau numele celor cari dirijau marile cotidiane, sau al celor cari redactau principalele articole de fond, pentrucă acestea erau întotdeauna nesemnate.

Directorii stau în birouri ermetic închise, evitând orice contact cu lumea, iar reporterii erau niște indivizi veșnic cu carnețelul în buzunar, dar cu totul lipsiți de originalitate și inițiativă, și asta numai datorită manierei de atunci a presei. Această manieră consta în a interzice orice inovație în caracterul și forma unui ziar. Tot ce ieșia din convențional, tot ceeace tindea să aducă o notă luminoasă într'un ziar, să-i ușureze caracterul sau să-l facă mai amuzant, era considerat vulgar și contrariu celor mai bune tradiții ale gazetăriei.

Niciunul din marile ziare nu încerca să stabilească relațiuni umane cu cititorii lor, să se întrețină cu ei, să atace acele laturi de largă și universală umanitate. Rămâneau rigid politice, de o uniformă seriozitate, greoaie și respectabile. Interviewul, care apare pentru prima dată în *„Pall Mall"* are darul să scandalizeze pe toți corifeii ziaristicei și e condamnat ca o manieră ieftină și de prost gust.

Lui W. T. Stead, directorul cotidianului „Pall Mall Gazette", care a pierit în naufragiul Titanicului, i se datoresc în mare parte formidabilele modificări ce s'au făcut în presa mondială modernă. Spirit viguros și îndrăsneț, el e unul dintre primii gazetari, după Dickens și Reade, care întreprinde campanii atrăgând atenția asupra anumitor plăgi sociale.

Ca în orice alt domeniu, s'a dus o luptă aprigă de câțiva ani, între cei tineri, adică inovatorii și între cei bătrâni, conservatorii. Ambele părți se țineau dârze. Eram corespondentul londonez al lui „New-York Herald", pe atunci unul din cele mai mari ziare ale lumei. Luptaserăm și noi vitejește împotriva inovațiilor. Paginile noastre informative erau sacro-sancte. Nimic nu venia să le coloreze platitudinea.

Apoi, într'o zi, publicarăm o fotografie. Când ziarul ajunse la Londra, îl arătai ca o curiozitate lui Moberley Bell, pe atunci director la „Times". Acesta se încruntă tot și începu să tremure:

„Doamne, Dumnezeule!" strigă el. „Fotografii! Știam că Bennett (James Gordon Bennett, proprietarul ziarului „New-York Herald") e un excentric. Iată o nouă gazetă mare pe ducă!

„Ei bine, domnule Bell" replicai eu atunci, „în curând are s'o facă și „Times". Dar nu numai că vei publica fotografii, vei da reportagiii speciale, și suplimente literare!"

Roșu de furie, interlocutorul meu trânti un pumn în masă, strigând:

„Ce ești nebun? „Times" cu fotografii? „Times" cu reportagii? „Times" cu suplimente?...

Cine ia astăzi acest mare cotidian în mână, are ocazia să vadă fotografii minunate și suplimente extrem de interesante. Vrând nevrând, au acceptat cu toții marile schimbări...

In gazetăria americană au avut loc deasemeni mari transformări. Polemicile personale și hărțuelile politice au făcut loc senzaționalului. După multe tatonări și încercări de adaptare la exigențele unui public extrem de cosmopolit, presa americană e actualmente mai informativă și mai puțin dezordonată decât presa engleză, care în noua-i fază pare că încearcă să găsească cea mai potrivită cale.

RALPH BLUMENFELD
director al ziarului „Daily Express"

PESCARI DEVIN AGRICULTORI

PENTRU prima dată în istoria de trei sute de ani a Insulelor Frisiene de Nord (lângă Danemarca), s'a produs o adevărată revoluţie socială în viaţa locuitorilor. Pescarii au hotărât să-şi schimbe îndeletnicirea şi să devină agricultori. Această hotărâre a câtorva s'a isbit la început de rezistenţa celor mai mulţi, locuitorii fiind obicinuiţi de generaţii să se ocupe cu pescuitul. Revoluţia a isbutit totuş, în cele din urmă, rezultatele după un an fiind satisfăcătoare. In consecinţă şi cei cari nu voiau să abandoneze lupta cu marea şi-au împrumutat plug, grapă şi unelte de muncă şi au început să cultive coastele ţării lor.

După recoltă, câte o probă din produsele obţinute: grâu, ovăz, etc. au fost duse în sala de mostre a regelui, cum se numeşte casa în care a locuit în 1825, la Hoog, regele danez.

In fotografiile noastre:
„Pescari cu grapa" şi
„Păstrarea unei mostre din recoltă în „odaia cea bună" a locuinţei regale".

Actu

Senatorul Borah, care în cazul că s'ar stabili o înțelegere între Uniunea Sovietelor și Statele Unite, e desemnat ca ministru plenipotențiar la Moscova.

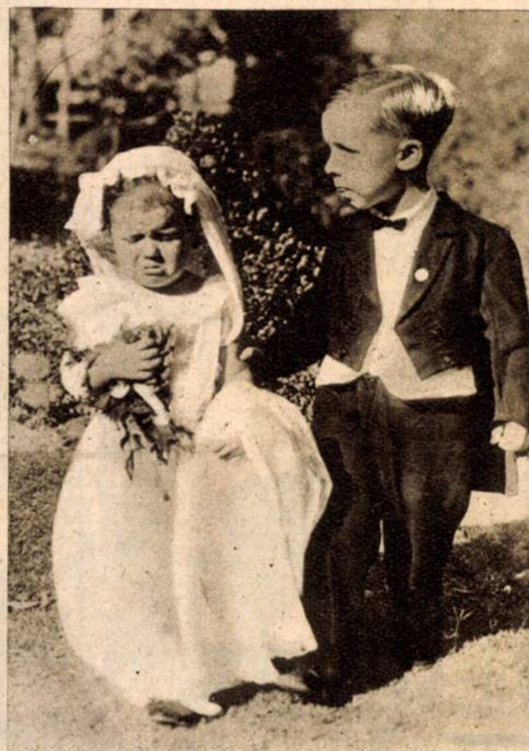

In zilele reci de toamnă pescărușii sosesc în stoluri mari pe coastele Angliei, unde-și caută adăpost pe timpul iernii.

La Ierusalim, în Palestina, a avut loc o demonstrație a arabilor împotriva invaziunii străine în ținutul lor. Poliția a împrăștiat pe manifestanți, dar s'au produs ciocniri sângeroase. Se pot vedea în față, pe jos, pantofii de lemn cu cari arabii au svârlit în polițiști.

*Charlie Chapl
decată pe fosta
Chaplin, ca să
care a cheltuit
celor doi copii
33.994 dolari (c
de lei), în 22 de
a fost plătită de
Grey Chaplin a
fect toate sume-
tră înfățișează
stânga: Sydney
Charles Spencer*

*Un subiect n
a prezentat num
ganizată, pentru
Beach (Californ
șoara Jeanette
vârstă de 2 ani ș
Marvyn Tincher
ani. In ultimul
părăsit-o pe
dânsa întrebu
ment feminin:
cearcă, cu toată
evite un scanda*

[...]alităţi

Intr'un varieteu din Berlin, domnul [...]ova a prezentat o stăncuţă dresată ca jongleur. Dânsul a găsit pasărea, căzută din cuib şi aproape moartă de foame, în pădure şi aruncându-i la început hrana, iar apoi mingi mici şi bastonaşe, a isbutit s'o dreseze aşa ca să se poată produce pe scenă.

Profesorul Levaditi, membru al institutului Pasteur din Paris, a fost propus pentru premiul Nobel 1933, secţia chimie.

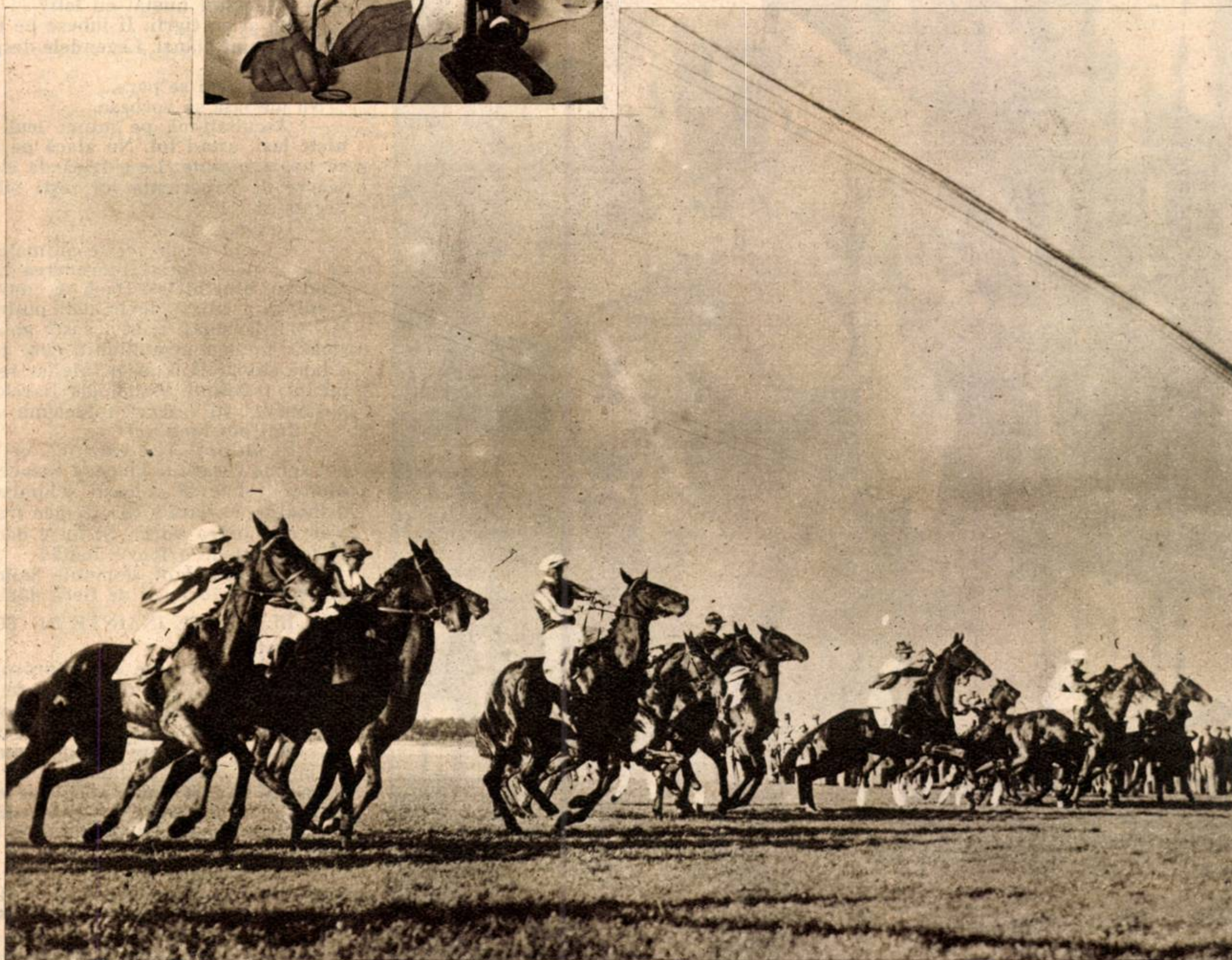
[...]in a chemat în ju[...]sa soţie Lita Grey [...] justifice modul în [...] pentru întreţinerea [...]ai lor, suma de [...]rca patru milioane [...] luni. Această sumă [...] Chaplin. D-na Lita [...]utut justifica per[...] Fotografia noas[...] cei doi copii. La [...]Carl, la dreapta :

[...]stim de fotografie [...]a în miniatură or[...] distracţie, la Long[...]ia), între domni[...] Thornberry, în [...]i 5 luni, şi domnul [...], care a împlinit 3 [...] moment curajul a [...]năra mireasă şi [...]ză ultimul argu[...]crimile. Mirele în[...] elocvenţa lui, să [...]l în public.

Iată cum intr'un ciorchine se oglindesc cele mai frumoase fete şi femei şi cei mai frumoşi tineri. Fotografia a fost aranjată cu prilejul culesului viilor.

Plecarea regulată, în special la cursele de cai, e un lucru foarte greu de obţinut. In fotografia noastră se vede un start reuşit la cursele de cai din New-Market.

Regele animalelor învaţă să fie blând şi să asculte de dresorul său.

SUFLETUL FIARELOR

Cel mai celebru imblânzitor de lei ne spune câte ceva despre meseria lui

De la corespondentul nostru particular.

SE numeşte Othon Sailer-Jackson. E citat printre cei mai celebri îmblânzitori din lume. Am voit să-l văd de aproape.

La eşirea dintr'un „matineu", în faţa cuştilor înşirate ale leilor. Praf. Miros acru şi răcnet sălbatec de fiare, care de îndată ce reprezentaţia se termină primesc câte zece kilograme de carne crudă.

Dânsul mă întâmpină zâmbind. E înalt, cu umerii largi, şi pe buză o umbră de mustaţă. Faţa îi e aspră, arsă de soare. Costumul său, prea tradiţional, nu i se potriveşte: „Sombrero" cu borduri largi, cămaşe şi pantaloni de piele, mănuşi şi ghete ţintuite cu alamă. Pe coapsă îi atârnă un revolver, care-ar ţine locul unei carabine. Dar în ciuda acestei uniforme profesionale, râsul său e sincer şi ochii săi cenuşii-deschis privesc lumea cu uimirea unui copil.

LEII SUNT NIŞTE LAŞI

— Să-mi fie frică! Pf! Cu toţii trebue să murim într'o bună zi, nu-i aşa? Şi apoi fac meseria asta de treizeci de ani. Inainte de răsboi eram conducătorul unei expediţii care-a prins fiarele pentru Hagenbeck, în mijlocul Savanei. In 1919 mi-am dat seama că afacerea asta nu mai merge. Atunci am devenit îmblânzitor, şi nu-mi pare rău. Când un circ primeşte pensionari noi, mă chiamă, şi dacă nu am alte angajamente vin câte odată cu avionul. După ce-am îmblânzit pe deplin animalele, le încredinţez casei respective şi îmi văd mai departe de drum.

— Aveţi familie?

— Sunt însurat. Şi nevastă-mea e deasemenea îmblânzitoare.

— Te ocupi numai cu leii?

— Ba şi cu tigrii. Ii iubesc pe unii ca şi pe ceilalţi. Sunt blânzi. Legendele despre cruzimea lor? Prostii!

— Totuş, mi se pare...

Nu mă lasă să vorbesc.

— Ascultaţi-mă pe mine: leul, tigrul, sunt nişte laşi, asta-i tot. Nu atacă pe om decât ca să i-o ia înainte. Le e frică de el. Şi când ţii seama de experienţa lor, eşti silit să le dai dreptate!

— Desigur, dar...

— Cunosc puţin aceste animale, şi vă spun că uşor poţi câştiga încrederea lor, cu multă răbdare, bineînţeles. Dacă se conving de buna credinţă a cuiva, devin mai puţin bănuitori... Mahomed, heda! — la această apostrofă imperioasă, un leu nemulţumit, care tocmai lipise o labă straşnică femelei sale, se retrase în colţul lui, mărăind. Psihologia fiarelor, ce studiu pasionant! Iţi rezervă totdeauna surprize...

— Imi pot închipui.

— Ei nu pot să se exprime, ce voiţi? Ei nu pot spune ceeace le place şi ceeace-i desgustă... Atunci trebue să ghiceşti schimbarea lor de dispoziţie. O fiară e ca o femee frumoasă, care n'ar mai putea vorbi. Şi nu e oare interesant să te ocupi de o femee mută?

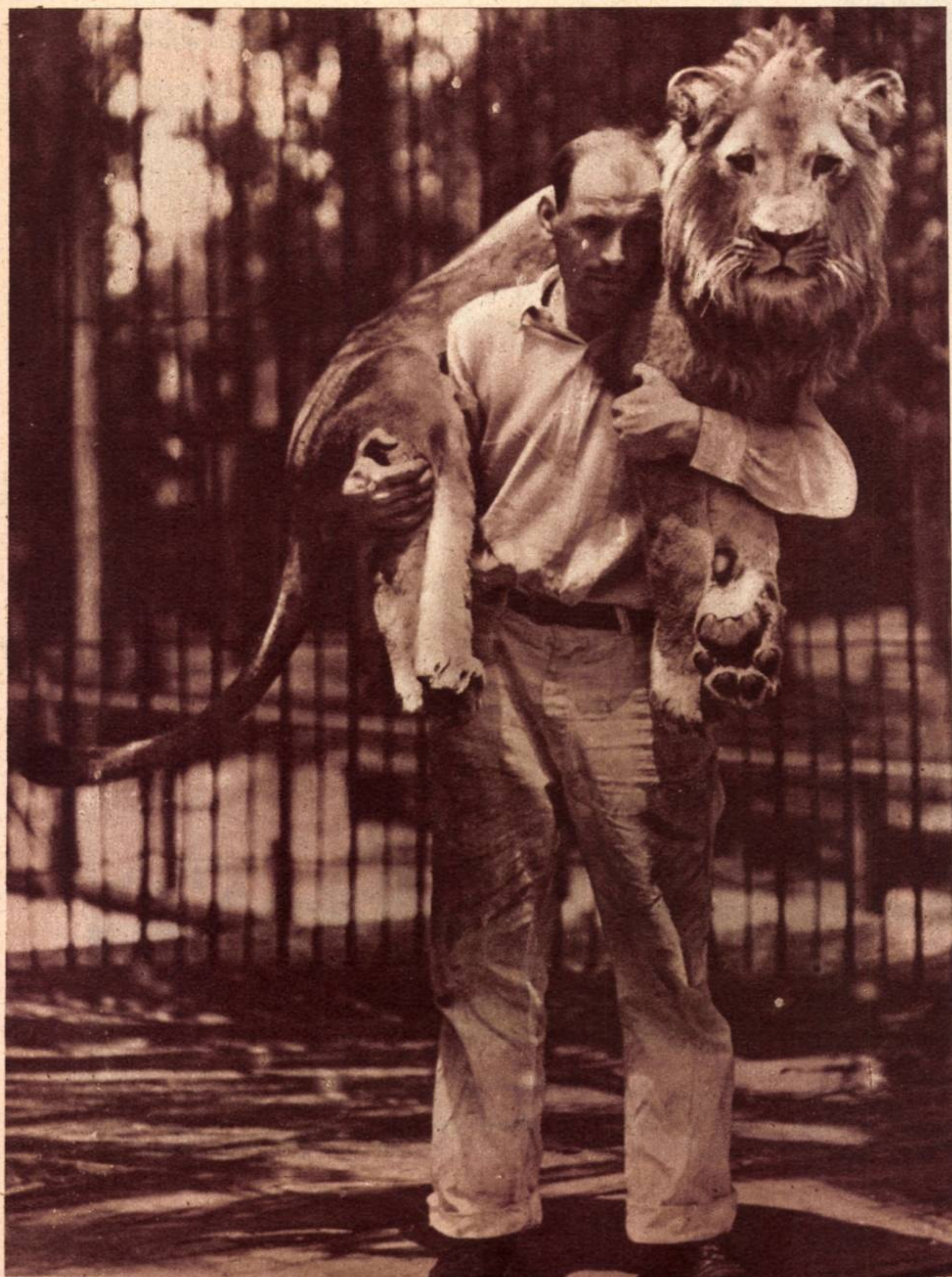
— Sunteţi galant, domnule Sailer. Dar, spuneţi-mi cum începeţi de fiece dată, dresura?

BLANDEŢE INAINTE DE TOATE...

— Staţi...

Se şterge pe frunte cu un prosop, apoi sprijinindu-se de grilajul de lemn care desparte domeniul său de curtea mare a circului, cu privirea mereu întoarsă către cuşti, povesteşte:

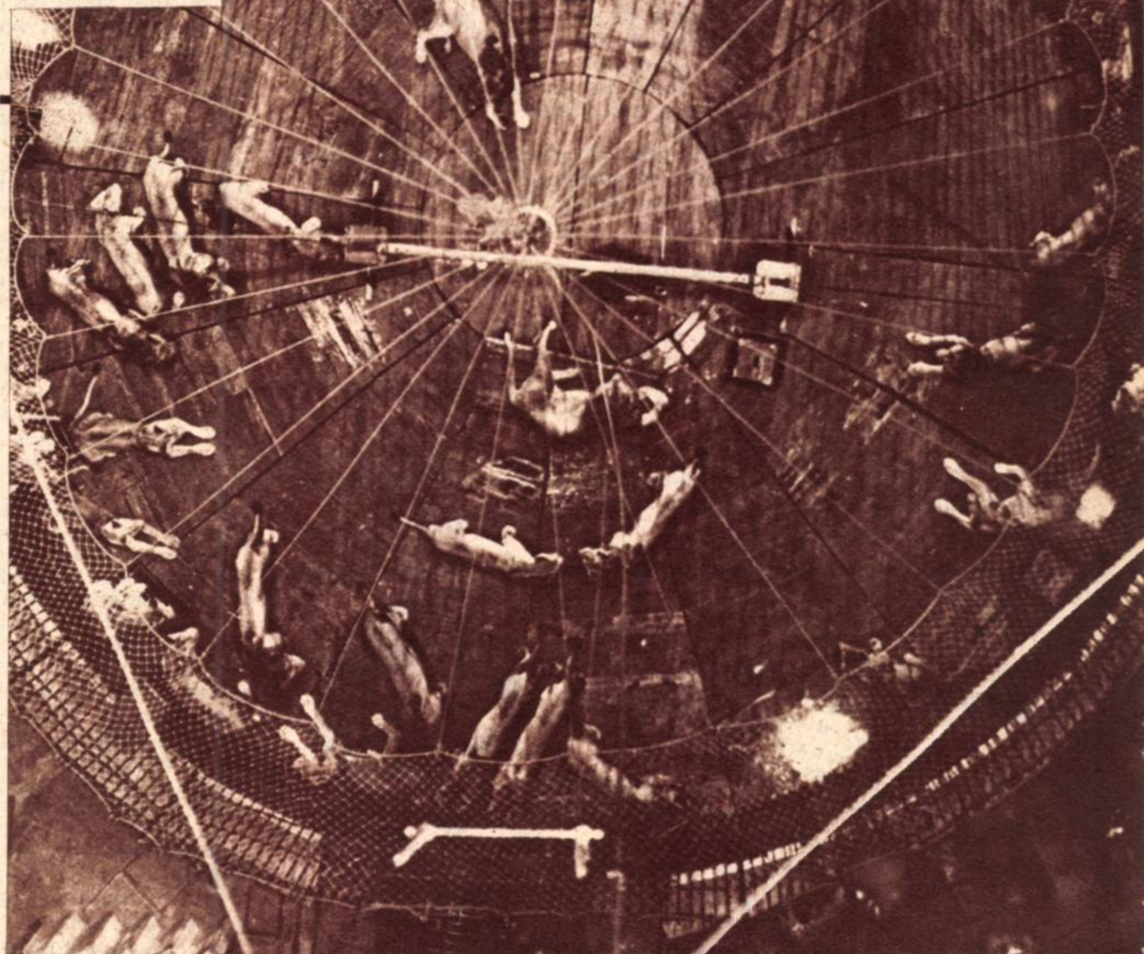
— Mai întâi încerc să-i obicinuiesc cu prezenţa mea. Stând în faţa cuştilor lor ceasuri întregi şi zile, le arunc porţia de carne, le dau să bea şi le vorbesc, le vorbesc fără încetare, căci trebue, înainte de toate, să se obicinuiască să-mi cunoască vocea. Trebue să înveţe că atunci când strig: „heda" — şi când strigă trupurile muşchiuloase ale animalelor tresaltă

Trebue desigur să fi prieten cu leul, spre a-l putea ţinea la gât, în loc de etolă.

Un grup de lei tineri, în medie, în vârstă de 8 luni, cari au jucat rolul principal într'un film.

— înseamnă că nu sunt mulţumit deloc. Dimpotrivă, când murmur încet: „e bine, bravo ţie", trebue să simtă că lucrurile merg cum se cuvine şi că suntem prieteni. Mă port mai ales blând cu dânşii, drăgăstos... Iusuf! Neruşinatule!... Vrei să-ţi sparg capul?... E adevărat că nu uit niciodată să-mi iau anumite precauţiuni indispensabile...

— Şi cum procedaţi, când intraţi pentru prima dată în cuşcă?

Işi întoarce spre mine faţa lui bronzată. Trăsăturile i se însufleţesc, şi cu o voce care deodată a devenit aspră, cu fraze repezite:

— Despart pe fiecare dintre dânşii cu scânduri mari, albe. Şi intru la unul dintre ei, fără arme — le-ar recunoaşte! — având în mână doar un scaun, de scânduri... Pândesc mişcările animalului şi mai ales ochii săi. Când văd că în ei se ridică o flacără mică, gălbuie, strig: „heda"! şi ridic scaunul ca să mă apăr...

Işi trece mâna crăpată peste faţă. Când şi-o ia jos, are pe figură din nou expresia copilăroasă dinainte.

— De fapt, toate astea fac parte din tratamentul personal la care îi supun, după săptămâni de „primă orientare". Niciodată nu pot şti dinainte cum va reacţiona unul sau celălalt. Căci fiecare îşi are caracterul său, aceşti afurisiţi... Iată, Romeo de pildă, pe

O fotografie luată din cupola circului, în timp ce pe arenă se găsesc cei şaptezeci de lei, cari — după reprezentaţie — aşteaptă hrana.

care-l vedeţi aici smulgându-şi perii cozii, e un adevărat tiran. Se consideră încă regele pustiului. Cealaltă Sheherazada — şi cu biciuşca lui groasă arată o leoaică graţioasă, întinsă într'o atitudine nepăsătoare pe podeaua cuştii — e preferata mea. Pot să-i bag capul în gură şi mă linge pe obraz, din pură dragoste. O pisică, ce mai încoa şi 'ncolo. Astălalt, bătrânul Brutus, în dreapta, nu mai face nimic. E bolnav, suferind de crize de nervi...

— Crize de...

Dă trist din cap.

— Bietul bătrân! Nu vă puteţi închipui cât suferă aceste animale nobile în captivitate. Cei mai mulţi dintre dânşii pierd pofta de mâncare, pierd elasticitatea... Oasele lor slăbesc, se moaie, s'ar spune că se sfârşesc. Ca să împiedic aceasta trebue să amestec în hrana lor un extras special de vitamine. Din buzunarul pantalonului său scoate un flacon plin cu un lichid albicios şi arătându-mi-l: — Vedeţi? Citiţi eticheta „Vigantol Dr. Darmstadt".

— E scump medicamentul acesta?

— Cred bine!... Patru sute de franci flaconul pe cale-l vedeţi.

— Şi cât costă un leu?

— Bine dresat? Cam cinci zeci de mii de franci, chiar acum în vreme de criză. E adevărat că tot ieşi la socoteală...

Ca să nu stăm pe loc, ne învârtim prin faţa cuştilor. Oare din pricina mirosului acestuia tare, care te sgârie în gât? Simt cum capul mi se învârteşte... Voi avea şi eu nevoe de vitamine?.. Istorisirea entuziastă a tovarăşului meu, care continuă să vorbească, captivat de subiectul său favorit, îmi pare că vine d edeparte. Leul ăsta nu are o înfăţişare nemernică de omoritor de oameni? Cât despre ăstlalt, cred...

— Băgaţi de seamă, aproape că vă împiedicaţi de ei!

Uneori le place să se joace... Heda! Ahmed!... Şi au o logică de necrezut! Pentru ce credeţi oare că manifestă mai multă nervositate, când dau spectacole în timpul iernii? N'o să ghiciţi! Ei bine, fiindcă iarna spectatoarele din rândul întâii vin adesea înfăşurate în blănuri şi blănurile le amintesc de animalele de pradă.. Uneori e chiar foarte greu să-i ţin liniştiţi.

„Pericol mortal?" Dar dânsul trăeşte fără încetare într'un pericol de moarte! Oricum odată a fost mai grav:

— Sunt doi ani de atunci, la o serată de gală, la Dresda, aveam un număr de atracţie, cu paisprezece tigri. Deobiceiu îi lăsam să treacă în arenă, urmându-i de aproape. Dar în seara aceea, de abia deschid tunelul, când deodată ultimul dintre animalele mele se înfurie, scoate un răcnet, se roteşte pe labe şi se găseşte drept în faţa mea... Ii aţin calea: „Sultana, heda!", dar în loc să se dea îndărăt, tigroaica, se asvârlă asupră-mi, mă doboară, mă apucă de braţul stâng şi străbătând tunelul în sărituri uriaşe, mă duce în cuşca ei. Am leşinat, soţia mea m'a salvat.

— Aţi aflat pentruce s'a speriat?

— Desigur. In seara aceea s'a pregătit deasupra arenei, pentru numărul următor, un fel de pod de bambus, împodobit cu ghirlande. Câteva zile în urmă, am reconstruit, dimineaţa, acelaş pod şi-am adus tigrii. Bineînţeles, Sultana, ea singură, s'a înfuriat iar.

— Explicaţia?

— Fiara aceasta, pe când era liberă, a fost de bună seamă atacată de şerpi. La circ a socotit lianele atârnate de pod că sunt vechii ei duşmni şi i-a fost teamă de pericol... Ce inteligenţă!

Privesc pe bărbatul din faţa mea. Cu tot „incidentul" pe care l-a evocat şi pe urma căruia era cât p'aci să-şi piardă viaţa, pare fericit, entuziast, şi mulţumit... Nu mă pot opri de a-l întreba:

— Nu v'aţi gândit vreodată să vă schimbaţi meseria?

Râde cu hohote:

— Asta ar mai trebui! Fiarele — le mai pot eu stăpâni, dar oamenii — ferească-mă Sfântul — şi în semn de despărţire îmi strânge mâna de parcă ar vrea să-mi frângă degetele.

LUCIEN GALL

Dorim să ne descotorosim de copilul nostru, fiindcă nu-l iubim

In tribunale se petrec tot felul de drame intunecate. Dar cu cât este mai dramatică următoarea întâmplare ce s'a desfăşurat acum câte-va zile înaintea judecătorului care prezidează tribunalul de copii din Colorado!

D. şi D-na Erkenbeck s'au prezentat mai zilele trecute, înaintea tribunalului de copii din Colorado, ca să ceară să fie scutiţi de povara copilului lor, fiindcă ei *nu-l iubesc* şi nu pot suferi prezenţa lui în preajma lor. Preşedintele Curţei nu-i venea să creadă cele auzite şi martorii acestei scene odioase izbucniră în exclamaţii de oroare, fără ca părinţii copilaşului (în vârstă de 6 săptămâni) să pară cât de puţin mişcaţi de cuvintele îngrozitoare ce le pronunţaseră. Magistratul îşi păstră cu toate acestea calmul. El se aplecă să examineze nevinovatul obiect al procesului, un copilaş drăgălaş cu obrajii trandafirii ,pe care mama îl ţinea în braţe, cu o expresie de desgust.

— De ce, întrebă pe tată, nu vreţi să creşteţi copilul acesta, care este din sângele vostru, carne din carnea voastră, şi de care mai târziu aţi putea fi mândri? Nu ştiţi că soţii fără urmaşi nu cunosc adevărata fericire a vieţei şi că un copil este toată bucuria şi fericirea unui cămin.

Judecătorul se străduia să-i înduioşeze. Dar Erkenbeck şi soţia sa rămâneau neînduplecaţi. Ce tot umbla să-i amăgească? Nu erau ei mai în măsură decât oricine să ştie ce au de făcut? Statul a întocmit stabilimente pentru copii fără părinţi. Al lor ar fi mult mai bine acolo, de cât la dânşii, cari nu pot suferi strigătele sale şi pe cari îi exasperează plânsul neîncetat.

— De ce, întrebă încă odată judecătorul, voiţi să vă plasaţi copilul la „State House?"

Tatăl denaturat îşi avea răspunsul mai dinainte pregătit:

— Vedeţi, domnule judecător, răspunse el căutându-şi cuvintele, soţia mea şi cu mine suntem tot timpul ocupaţi ba ici ba colo şi nu putem fi săcâiţi de prezenţa unui copilaş. In afară de asta, *noi nu-l iubim deloc*.

„Cum aţi face dv. dacă aţi fi condamnat să trăiţi cu o fiinţă pe care o uriţi?

„Singurul lucru pe care-l dorim este să fim descotorosiţi de el.

„Ce s'o întâmpla puţin ne pasă". La aceste cuvinte, judecătorul nu putu să-şi reţie o privire de dispreţ. Ii îngheţase sângele auzind astfel de vorbe atât de contrare legilor naturale. Dar magistraţii, când sunt în funcţie, nu trebue să se arate mişcaţi de spectacolele la care asistă, nici de cuvintele care parvin la urechile lor. Asta i-ar face să se coboare din înălţimea lor olimpiană şi le-ar micşora oarecum prestigiul. De aceea preşedintele se întoarse spre mamă foarte liniştit:

— Şi dv., o întrebă el, care-i părerea dv., în această chestiune?

— Sunt de perfect acord cu soţul meu, răspunse mama fără inimă. Nu-l iubim pe copil şi nu-l vrem de loc. Eu însumi sunt fiica unei mame care a avut doisprezece copii şi soţul meu este al cincilea fiu din familia sa. Să nu credeţi că atât el cât şi eu, am avut prilejul să cunoaştem destui copii şi, sincer vorbind, suntem incapabil să-l creştem cu dragoste pe a nostru. Mai mult, îl urîm şi *prezenţa sa ne este nesuferită*".

După alte câteva întrebări şi răspunsuri ,care stabiliră în deajuns ce primejdie ar fi fost să lase unor asemenea părinţi paza copilului, judecătorul decise să-l încredinţeze unei instituţiuni publice.

Cu o voce care trăda emoţia de care era cuprins, fără voia lui, el explică pericolul ca să lase pruncul să crească în mijlocul părinţilor denaturaţi, cari nu ştiuseră să-i asigure nici protecţie, nici ajutor. Puţin le păsă soţilor Erkenbeck ce se va spune despre purtarea lor. Scăpaţi de povara lor, trimiseră judecătorului cel mai frumos surâs şi părăsiră sala, fără o privire pentru copilul care începuse să scâncească. S'ar fi spus că-şi dă seama de grozăvia situaţiei sale şi de părinţii nedemni ce-i fuseseră sortiţi.

Dacă sunt copii ingraţi, iată că există şi părinţi nedemni, cari n'ar merita să-şi vadă unirea lor binecuvântată prin naşterea unei fiinţe.

Dovadă cazul băeţelului Erkenbeck pe care îl aşteaptă o tinereţe lipsită de duioasa afecţiune a unei mame şi dulceaţa unui cămin.

m.

D-ra Joujou Pavelescu *noua angajată a teatrului „Alhambra"*.

M'aşi mărita cu un domn creştin cinstit; sunt jună creştină independentă din familie gospodărească. Afară de zestrea mea imobiliară dispun şi de numerar. Aşi dori un soţ cu existenţă sau iubitor de gospodărie ca să putem munci împreună în gospodărie. Scrisorile cu numele şi adresa le transmite administraţia sub *„Nuntă în Ianuarie 126"*

Salata japoneză

Un domn cu pălăria gri se oprise în colţul străzii şi nu slăbia din ochi pe o fată, care, în faţa vitrinei unui bijutier rămăsese înmărmurită în admiraţia pietrelor preţioase. In fine, fata păru că se hotărăşte şi intră în magazin. Un surâs flutură pe buzele domnului care o pândia:

— „Iar lucrează!... e în adevăr harnică fata asta! Şi totdeauna cu spor. Şi nici nu e urâtă... Ce surpriză-i pregătesc!..."

Privi cu precauţie în jurul său. Işi aprinse o ţigare. După câteva minute, fata ieşi din magazin, iar domnul cu pălăria gri se luă după ea.

— „Fata asta are nervii de sârmă", îşi zise iară individul. „Cum face oare de n'o prinde nici un bijutier asupra faptului? Trebue să aibe un plan ingenios. Dar acum am pus mâna pe tine, fetiţo!"

Fata apucase spre bulevardul Academiei, urmată la câţiva paşi de misteriosul individ. Intrară în Cişmigiu, şi când ajunseră pe o alee laterală, domnul cu pălăria gri îşi iuţi paşii. Ajungând în dreptul femeii, îi spuse, ridicându-şi ceremonios pălăria:

— Mă ertaţi domnişoară, aş dori să veniţi cu mine".

Fata întrebă uimită, ridicându-şi uşor sprâncenele:

„Cu dumneata?"

— „Da, cu mine", surâse domnul acesta elegant şi adăugă: — „Ştiu că mă vei urma, deoarece desigur că nu ţi-ar conveni un scandal în public".

— „Ai dreptate, nu-mi plac scandalurile".

Fata râse uşor şi urmă docilă pe necunoscut.

✱

Mergeau acum unul lângă altul.

— „Vrei să mă duci la Prefectura Poliţiei?" întrebă fata.

După câteva momente de tăcere necunoscutul îi spuse:

— „Nu încerca să scapi de mine, fiindcă nu merge. De trei săptămâni te urmăresc şi te asigur că ţin foarte mult la societatea dumitale. Te-am pândit şi ştiu totul: te-am văzut intrând la bijutier şi apoi..."

— „De trei săptămâni mă urmăreşti şi abia acum ai avut curajul să mă prinzi?"

— „Să căutăm un loc liniştit, unde am putea vorbi".

— „Un loc liniştit? întrebă fata. „La ce te gândeşti?"

— „Hai, la o cofetărie".

— „Ce doreşti dela mine?" Fata îl privi uimită. „Ştiu în apropiere, o bodegă discretă. Iţi convine?"

Bărbatul o privi o clipă bănuitor, apoi ridică din umeri şi zise:

— „Bine. Dar să nu crezi c'ai să-mi scapi, ieşind pe din dos...

— „Ce fricos eşti", râse fata.

Intrară pe o uliţă laterală şi ajunseră într'o fundătură, unde se zăria firma cârciumei.

In faţa uşii, fata privi din nou pe necunoscut, surâzând.

— „Dece râzi mereu?" o întrebă acesta şi se părea că râsul fetii îi place şi-l amuză.

Intrară şi se aşezară la o masă. Sala era goală. Patronul, un tip obez, cu bărbuţă roşcată, se înclină adânc.

— „Ce luăm?" întrebă domnul pe fata cu care venise.

— „Mie dă-mi o salată japoneză", se adresă fata către patron.

Şi apoi, explică domnului cu pălăria gri:

— „Asta e specialitatea acestei bodegi; salata jopaneză e o salată de ţelină tăiată foarte subţire..."

Dupăce patronul luă comanda şi se duse s'o execute în persoană, necunoscutul se adresă din nou fetei:

— „Mi se pare că vii des pe aci... De azi încolo, cred c'am să viu şi eu mai des..."

— „D-ta eşti un poliţist foarte ciudat, zise fata râzând din ochi. Până acum n'am mai văzut vre-un poliţist, care să-şi ducă infractorul la berărie şi nu la poliţie!"

Necunoscutul zâmbi:

— „Desigur că va fi o surpriză foarte plăcută pentru d-ta, când îţi voi spune că nu sunt poliţist".

— „Nu? se miră fata. Atunci cine eşti d-ta şi ce vrei dela mine?"

— „Suntem tovarăşi de meserie!"... şi o privi lung, în ochi.

— „A, tovarăş de meserie !exclamă fata, râzând.

Individul trase mai aproape scaunul de ea, şi-i spuse:

— „Ei bine, să dăm cărţile pe faţă. Ştiu cine eşti, fiindcă te urmăresc de multă vreme. Eşti una dintre cele mai abile hoaţe de bijuterii din câte am văzut. Afară de asta, eşti o fată frumoasă şi râsul dumitale este fermecător".

— „Mulţumesc de compliment".

— „Cum te cheamă"? o întrebă necunoscutul.

— „Prea eşti curios. Dar mi se pare c'ai uitat să te prezinţi. Pe mine mă cheamă Viorica".

— „Probabil că dumneata eşti începătoare în meseria asta periculoasă. Ai scăpat poate până acum de închisoare, dar mult nu mai ai până să fi prinsă. Ai prădat câteva magazine şi desigur că poliţia e pe urmele dumitale. Aş vrea să-ţi propun o afacere foarte rentabilă. Principiul meu este să dau o singură lovitură pe an, dar o lovitură mare, care să-mi aducă vreo câteva sute de mii de franci, aşa ca mult timp apoi să nu mai am nevoie să lucrez. De opt ani, procedez astfel şi totdeauna în plin. Mi-ai fi de mare folos, fiindcă văd că ai multă dibăcie. Nu vrei să lucrăm împreună?"...

— „Iţi mulţumesc de încrederea ce-mi arăţi", răspunse fata.

— „Vom fi tovarăşi cu drepturi egale. Am şi făcut planul de lucru: închipue-ţi ce lovituri am putea să dăm, noi doi, la Constanţa, Sinaia sau la Nisa, într'un restaurant elegant, descinzând în marile hoteluri, ca fraţi, sau ca soţ şi soţie, eleganţi... Ai să porţi cele mai scumpe blănuri şi bijuterii... Două, trei lovituri abile, şi ne lăsăm de meserie. Sunt mulţi naivi cari ar putea să ne cadă în cursă..."

✱

— „Şi dece m'ai ales tocmai pe mine, ca tovarăşe pentru lovituri atât de senzaţionale?" întrebă fata.

— „Acum trei săptămâni, răspunse individul — te-am văzut pentru prima oară pe calea Victoriei, când tocmai intrai într'un magazin de bijuterii. Nu ştiam cine eşti, dar te-am pus sub observaţie: mi-erai foarte simpatică. Te-am urmărit până acasă la dumneata şi în aceeaş seară am citit într'o gazetă, că din magazinul în care intraseşi, a dispărut un inel cu briliante. A doua zi te-am aşteptat în faţa casei dumitale, te-am urmărit şi am văzut că intri într'un alt magazin de bijuterii. Iar seara am citit din nou în ziare, că din acel magazin au dispărut obiecte de valoare. Şi de atunci, aproape în fiecare zi, te-ai dus la câte un bijutier, şi...

— „Şi seara totdeauna citiai în gazete că pe unde am trecut eu au rămas câteva obiecte mai puţin în galantarele bijutierilor. Dar dimineaţa nu citeşti ziare? Poate că şi peste noapte obicinuesc să comit furturi... sau chiar crime..."

— „Numai seara am vreme să citesc gazetele: toată ziua umblu după dumneata. De câteva ori te-am văzut intrând chiar la Prefectura Poliţiei. Ai un curaj extraordinar! Probabil că ai acolo câţiva cunoscuţi, care-ţi sunt de folos..."

— „Ei bine, domnule hoţ, răspunse fata, dă-mi voie să resping oferta dumitale, fiindcă-mi place să lucrez singură. Ştii, eu lucrez pentru amorul artei..."

— „Nu face prostii! E sigur că te vor prinde şi e păcat de dumneata.

— „Să-ţi spun drept, m'am gândit şi eu să mă asociez, dar cu vre-un mare artist din profesiunea noastră, în nici un caz cu dumneata. M'aş asocia de pildă, cu un Theodor Albeanu, cu faimosul Theo, de pildă. Acela, da..."

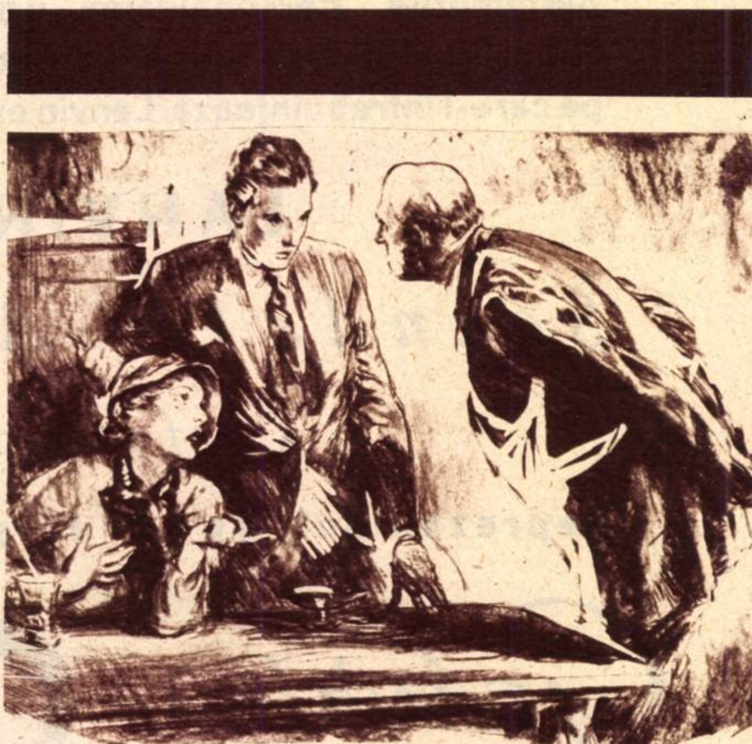
— „Aşa dar, cu Theo ai vrea să lucrezi? zise necunoscutul. Dece n'ai încercat până acum?"

— „Ce naiv eşti! Cum l-aş fi putut găsi eu, când toate poliţiile din lume nu pot să-i dea de urmă? Poate vrei să-l chem prin „Mica publicitate"?

— „Aşa e! zise excrocul...

— „Nu trebue să te superi pe mine, urmă fata. Pe Theo îl cunosc din vechiul lui renume, dar despre dumneata n'am auzit niciodată nimic. Nici cum te cheamă, nu ştiu".

[redacted]

Necunoscutul surâse satisfăcut şi, după ce-şi aprinse o ţigare, urmă:

— „Şi acuma, domnişoară Viorico, dă-mi voie să mă prezint: eu sunt faimosul Theo"!

— „Dumneata, Theo?"

După o clipă de năucire, fata începu să râză; faimosul Theo se contaminează de râsul cristalin al fetei şi buna lor dispoziţie fu desăvârşită.

*

— „Da ce face chelnerul, a uitat să ne servească? spuse în fine fata.

Faimosul Theo bătu în masă şi patronul se prezentă din nou în persoană.

— „Numaidecât domnişoară, zise acesta, salata japoneză soseşte îndată".

— „Ad'o mai repede".

Patronul dispăru din nou, iar faimosul excroc reluă conversaţia întreruptă:

— „Aşa dar, tovarăşi?"

Fata nu apucă să răspundă, căci ridicându-şi ochii, hoţul de bijuterii zări lângă masa lor doi bărbaţi spătoşi, cari trecură unul la dreapta şi altul la stânga sa".

— „Ce-i asta?"

— „Domnule Theo, interveni fata, dă-mi voie să-ţi prezint pe d. inspector F. şi pe domnul comisar H... Cred că-i cunoşti?"

Periculosul excroc internaţional voi să se ridice, însă cei doi poliţişti îi puseră mâinile pe umăr, ţintuindu-l pe scaun.

— „Fără prostii! zise inspectorul. Şi adresându-se către fată urmă: „Eşti bună, duduie C., să ne spui cine este domnul?"

— „Faimosul Theo!"

— „Ce spui?!" se minună inspectorul de poliţie. „De multă vreme te urmărim, se adresă el excrocului..."

Şi felicită apoi călduros pe abila detectivă.

*

Dus la Prefectura Poliţiei, excrocul a recunoscut că este faimosul Theo, care era de multă vreme urmărit de toate poliţiile europene. Părea acum abătut şi nu-şi putea ierta că o femee l-a putut atrage atât de uşor într'o cursă. Detectiva îi dădu curaj:

— „Fii bărbat, domnule Theo, şi nu-ţi face sânge rău. Nu e deloc meritul meu că te-am prins, fiindcă nu eu te-am urmărit pe dumneata, ci dumneata pe mine. Şi nu mai citi ziarele seara, fiindcă poţi să-ţi produci încurcături. Dumneata citiai seara că în magazinele pe unde treceam eu, se săvârşiau furturi, şi ai dedus din aceasta că furturile au fost săvârşite de mine. De fapt, furturile acestea se făceau înainte de sosirea mea, deoarece eu mă duceam la bijutieri, numai după ce primiam la Prefectura Poliţiei denunţul. Eu sunt expertă în pietre preţioase şi cercetările de acest fel îmi sunt încredinţate mie... La început, când ai intrat în vorbă cu mine, am crezut că eşti un detectiv, sau numai că-ţi plac femeile...

— „Şi cum ai putut să anunţi poliţia, dela bodegă?" o întrebă Theo.

— „Pe drum spre bodegă îmi deveniseşi cam suspect, răspunse fata, şi, atunci te-am făcut să mă urmezi în acea bodegă, al cărui patron este omul nostru. Avem înţelegere cu el că atunci când comandăm salată japoneză, el trebue să telefoneze la Prefectura Poliţiei, ca să ne trimită ajutoare la bodegă. Acesta e... un vechiu consemn între noi. In fine te-ai descoperit singur că eşti marele Theo, după cum te-au poreclit ziarele franceze, italiene şi germane, periculosul excroc internaţional, care a excrocat nu de mult pe un deputat bucureştean cu peste un milion de lei"...

— „Aşa dar, nu eşti decât o agentă acoperită a poliţiei!" dădu din cap Theo cu tristeţă... „Păcat, nu pari aşa ceva..."

CORIOLAN BARBAT

Ce nu știe toată lumea

1) *O mustață de 4.64 m. lungime*, e exhibată de Lesur Arjan din Kathiâwar, India.

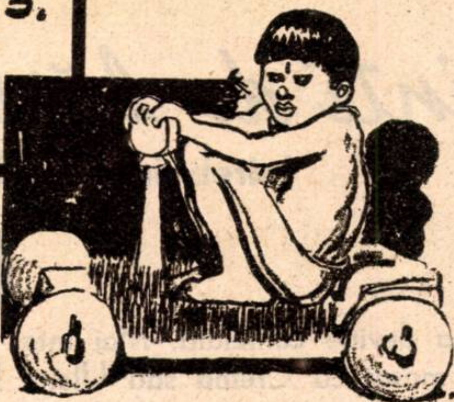
4) *Has Hamdo Al-Helo* din Hamah. Syria are 43 de copii în viață. Cea mai mare familie din lume.

2) *Jan Morise* — boșmanul care a trăit 130 de ani.

5) Racul cuban se poate lua la întrecere cu un cal.

6) Fachirii învață încă din copilărie să suporte tot felul de suplicii. Aci aveți ocazia să vedeți un cărucior de copil semănat cu vârfuri de cuie ascuțite.

3) *Falsa coroană din Saitapharnes*. Muzeul Louvru a plătit 200.000 de franci în aur pentru această tiară care mai târziu s'a dovedit o contrafacere.

7) *Gigantica gardă roșie a lui Frederick Wilhelm.*

In fiecare - dimineață se perindau pe dinaintea regelui care le vopsea fețele cu un roșu aprins pentru a le da o aparență de sănătate și robustețe.

Şcoala Superioară de comerţ No. 1 a cucerit cupa „Realitatea Ilustrată"

Zece mii de oameni au urmărit finala

SPORTUL a devenit o ocupaţie cotidiană pentru şcolarul modern.

„Realitatea Ilustrată" a înţeles utilitatea sporturilor şi a pornit la organizarea unor manifestaţiuni cu caracter pur propagandistic. Inlăturând intenţia unor beneficii materiale, s'a organizat în Iunie trecut campionatul oficial interşcolar, la care au luat parte toate liceele din Capitală. Succesul acestei organizaţii în lumea şcolară, ne-a determinat să punem bazele unui nou campionat, de astă dată aranjat după sistemul numit „fulger", cu partide de foot-ball a câte 20 minute. Au abundat înscrierile şi cum în competiţie nu puteau participa mai mult decât opt echipe, comisia regională de specialitate, care s'a ocupat cu latura technică a turneului, a ales opt echipe, cu garnituri mai omogene.

Pe terenul Romcomit a început prima parte a turneului. A continuat pe arena Obor, iar finala a avut loc la ONEF, ca match de deschidere la partida Bulgaria-România.

Zece mii de oameni au urmărit atent evoluţia elevilor şi au aplaudat fazele frumoase ale finalei.

Partidele au decurs astfel:

Seria A

Liceul „Gh. Lazăr" — „Comerţul I" 1—0 (1—0)
Liceul „Spiru Haret" — Liceul „Matei Basarab" 2—0 (1—0)
„Comerţul I" — Liceul „Matei Basarab" 2—0 (1—0)
Liceul „Gh. Lazăr" — Liceul „Spiru Haret" 0—0
„Comerţul I" — Liceul „Spiru Haret" 5—0 (3—0)
Liceul „Gh. Lazăr" — Liceul „Matei Basarab" 5—2 (3—1)

In seria B s'au disputat partidele:

Liceul „M. Eminescu" — Gimnaziul „Cultura" 1—1 (1—0)
„Comerţul III" — Liceul „Prinţul Carol" 1—0 (1—0)
„Comerţul III" — Gimnaziul „Cultura" 0—0 (0—0)
Liceul „Prinţul Carol" — Liceul „Mihail Eminescu" 1—0 (0—0)
Liceul „Prinţul Carol" — Gimnaziul „Cultura" 2—0 (1—0)

Cele două semifinale disputate Sâmbătă pe arena Unirea Tricolor au decurs astfel:

Liceul „Principele Carol"— „Comerţul III" 1—0 (0—0)
„Comerţul I" — Lic. „Gh. Lazăr" 0—0 (0—0) 0—0 (0—0) 1—0 (0—0)

Matchul, precum arată şi rezultatul ,a fost viu disputat.

Finala cupei a avut loc Duminică, la ONEF, ca match de deschidere la Bulgaria-România.

„Comerţul I" — Liceul „Principele Carol" 4—3 (0—2)

Ambele echipe au prezentat formaţii omogene.

A arbitrat d. Robin.

Redactorul nostru a înmânat căpitanului echipei Şcoalei superioare de comerţ No. 1 trofeul. De remarcat că tot această şcoală a câştigat şi cupa donată în luna Iunie de revista noastră.

Echipa română care a fost invinsă de bulgari (4—2)

Iată numele jucătorilor cari au participat în cupă:

LICEUL „PRINCIPELE CAROL": Dumitrescu, Stoenescu, Simionescu I, Enescu, Minciu, Christescu Tache, Valica, Ionescu Gh., Simionescu II, Dumitrescu Traian.

COMERŢUL III: Şerbănescu, Kizel, Constantinescu Ion, Dumitrescu Constantin, Rădulescu, Pintea, Sachelarie, Mălăescu, Constantinescu Alexandru, Prutu, Dincă, Georgescu Grigore.

GIMNAZIUL „CULTURA": Almoslino, Leibovici I, Dondi, Rubinştein, Koifmann, Mendelovici, Leibovici II, Leibovici III, Blumer Nelu, Projanski, Ihil.

LICEUL „MIHAIL EMINESCU": Pârlea, Predescu, Iosif, Pista, Bădulescu, Mihailescu, Constantin Bărbulescu, Niţescu, Hornung, Dumitrescu Mustaţă.

COMERŢUL I: Stănciulescu, Loebelson, Cavalenco, Constantinescu, Simon, Ionescu A. Muşoleu, Săndulescu, Vogel III, Sterian, Moldoveanu.

LICEUL GH. LAZAR: Ivăncescu, Rădulescu, Bărbulescu, Zorka, Kamelinschy, Sigmund, Pokorny, Niculescu, Grigorian.

LICEUL MATEI BASARAB: Orlescu, Niculescu, Gh. Constantin, Bădulescu, Brăiloiu, Simescu, Mihăilescu, Swartz I.

LIC. SPIRU HARET: Mihăilescu, Popescu, Nissim, Cociu II, Voinescu, Beina, Cociu I, Nicolau, Călăraşi, Alexandrescu, Marinescu.

O fază din matchul final inter-şcolar pentru cupa „Realitatea Ilustrată"

Echipa şcoalei de comerţ No. 1, care primeşte cupa „Realităţii Ilustrate"

Marele concurs al „Visului împlinit"

„Realitatea Ilustrată" a organizat pentru cititorii ei un concurs cu numele „Concursul visului împlinit".

In două numere precedente şi în numărul de faţă s'au publicat câte patru desene, iar sub desen descrierea visului a cărui realizare ar fi posibilă, dacă cititorul jucând la Loteria de Stat, ar câştiga Lozul cel mare.

Repetăm aci şi desenele apărute. Cititorii sunt rugaţi ca între 1 şi 4 Noembrie să ne trimeată în scris, pe buletinul pe care-l publicăm în ultima pagină, cele două vise pe care ar voi să şi le împlineuscă. Indicaţiunea ne-o vor face în ordinea preferinţei.

Vor fi proclamaţi câştigători ai concursului acei participanţi cari vor fi votat pentru visele ce-au întrunit cele mai multe preferinţe.

Răspunsarile vor trebui să fie scrise cu cerneală şi numai pe buletinul din revistă.

Acordăm 200 de premii, fiecare constând într'un bilet de loterie, 1/8 la clasa I-a a Loteriei de Stat. In felul acesta, 200 de cititori vor avea posibilitatea să-şi vadă, eventual, visul realizat.

Numărul sportivilor e mare. Mulţi visează să aibe o limuzină elegantă.

Una dintre dorinţele cele mai arzătoare ale tinerilor, e să vadă ţinuturi noui, să călătorească.

O casă proprie, un adăpost sigur, iată idealul multora.

Când ai bani mult mai uşor poţi să întemeezi un cămin. Şi câţi nu visează să fie bogaţi spre a se putea căsători.

In deosebi femeile pot visa să aibe bijuterii care sunt şi podoabă şi o valoare sigură totodată.

Sunt mulţi cari au pasiunea hainelor scumpe din stofe alese...

Când cineva e bogat are mai mult răgaz decât atunci când nevoile îl silesc să muncească din zori spre a-şi câştiga existenţa. Cel care voeşte să se dedice cărţilor, cel care găseşte plăcerea cea mai mare în căutarea adevărului, visează să fie bogat spre a se putea consacra pe deaîntregul pasiunii sale.

Un interior luxos, cu mobilă modernă şi scumpă poate fi idealul multora.

Sunt oameni cari doresc să-şi satisfacă anumite pasiuni: vânători, amatori pescari, practicanţi ai altor sporturi: bobsleigh, sky, bărci cu motor, etc.

Dar cine oare ar putea arunca piatra împotriva celui are înţelege să-şi uite de riji în petreceri?

Dacă aţi câştiga un milion, poate că visaţi să-l multiplicaţi, jucând la bursă? Vă simţiţi vocaţia, dar vă lipseşte capitalul.

Nu se găsesc oare dintre acei cari iubesc atât operele de artă încât să le pară rău că nu sunt bogaţi, spre a putea aduna în jurul lor pânze artistice sau statui cioplite de mână măiastră.

Rochii de seară

IDEI noui și reeditări — care sub interpretarea momentului, nu sunt mai puțin noi — aduc în modă un amuzant carnaval de imagini. Influențe de ale renașterii italiene se îmbină pe canavaua armonizărilor cu influențe exotice ale Marocului modern. Vedem astfel tunici medievale alături cu jachete cu bască depe vremea bunicuțelor, rochi de catifea statuare, de o suverană grație, ce contrastează cu frivolitatea spumoasă a voalurilor și a dantelelor și străvechea capă, care apare sub toate dimensiunile: mică de tot, abia trecând de umeri, până la talie, trei sferturi și chiar lungă de tot, aproape cât rochia.

Schițele noastre reprezintă patru expresii distincte din actualul repertoriu al modei.

In modelul creat de Worth se lansează o catifea pané creponată, care are avantagiul de-a nu se mai putea numi chifonată, oricât am ghemui-o. Culoarea este exact în gris-bleu-ul vulpei care o garnisește. Corsajul se lasă în spate, de unde pornesc căpătâile unei centuri care se prind în față printr'o buclă de strass..

In față, linia gâtului se ridică sever până sub bărbie, iar în spate decolteul deschide un triunghiu adânc până la talie. Mânecile simple sunt tăiate kimono și garnisite cu benzi late de vulpe albastră, iar jupa cade colantă pe șolduri, lărgindu-se ușor abia dela genunchi în jos, pentru a lăsa loc liber picioarelor.

Dar priviți cât de nouă ne apare capa lui Schiaparelli! Incepând cu un mic guler militar, desemnează ușor umerii și se evazează apoi grotesc ca un clopot. Această originală capă lansează unul din noile bleu-uri, inspirate de piatra numită calcedonie, și e făcută dintr'o catifea gofrată în romburi. Rochia e în acelaș bleu, dintr'o țesătură suplă, mărunt creponată.

Basca cu care moda flirtează mereu, apare în jachețica lui Mainbocher, care a readus pentru ca în scenă o țesătură depe vremea bunicuțelor — un brocart de mătase de un verde profund, cu un desen florat. Tăietura simplă a gâtului, volanul bascei și ușoara lărgire a umerilor, colaborează la crearea impresiei de „straniu". Din jupa care nu se depărtează de formulă, s'a tăiat un pătrat prin care apar glesnele.

Corsajul toaletei din extrema dreaptă prezintă cele mai originale mâneci ale sezonului, care sunt asemenei unor lampioane japoneze, sugerând în acelaș timp acordeonul. Jacheta e din tr'un lamé rose — argint cu mătase — iar jupa din catifea neagră. E un model care, am certitudinea, va tenta pe multe dintre dumneavoastră.

DOROTHEA

Dispărut

TEX HARDING

10) Pe urmele colonelului Fawcett, dispărut de opt ani în pădurile braziliene

Dacă-i pot tăia capul — presupun că isbutesc să-i dau jos capul fără să rănesc pe Jimmy — atunci tot l-am ucis. Şarpele în agonie se va strânge atât de tare, încât va face terci din bietul băiat. Jimmy a isbutit să răsufle puţin şi în groaza lui de moarte urlă disperat. Sudoarea rece a fricei îmi acoperă fruntea. Ce să fac oare? Trebue să întreprind ceva, sau s'a sfârşit cu Jimmy. O secundă, două secunde, dar în acest timp extrem de scurt ca un vâjâit îmi trece prin cap tot ceeace se poate face împotriva şerpilor. Nimic nu se potriveşte cu acest caz.

Trebue să îndrăznesc, trebue să-l apuc cu mâinile goale.

Am sărit spre bestie şi i-am apucat gâtul cu amândouă mâinile. Singura şansă pe care o are Jimmy este ca eu să găsesc locul sensibil între cap şi coloana vertebrală a puternicului animal şi să pot strânge toate glandele fine care se află aci, a'ât de tare, încât de durere, el să se desfăşoare. Am închis ochii, sângele îmi vâjâie în urechi. Pumnii amândoi sunt strânşi sub capul şarpelui boa. Degetul arătător şi degetul mijlociu s'au cramponat în gâtul moale. Strâng cu toată puterea pe care o dă îndrăzneala şi disperarea, şi simt cât nu pot să văd, cum inelele încep să slăbească de jos în sus. Dar am pierdut acum pământul de sub picioare. Trebue să dau drumul, dar nu pot: degetele îmi sunt paralizate, trebue să strâng mai tare. Simt că plutesc cel puţin un metru în aer, dar cel puţin mi-am deschis ochii şi văd cum trupul de inele al şarpelui biciuieşte tufişul. Pe Jimmy nu-l mai văd. Sunt atârnat de gâtul reptilei şi însfârşit acuma pot să-i dau drumul. Mă asvârl de pe şarpele boa ca de pe un zid tare, mă poticnesc, cad îngenunchi şi am şi scos revolverul. Bestia mă priveşte cu ochii ei catifelaţi, reci, indiferenţi, ca şi când nu s'a petrecut nimic, ca şi când n'a existat durere şi nici desamăgire pentru prada pierdută. Suflă, da, dar nu suflă altfel ca de obiceiu când e supărată de cevà.

Apăs odată pe revolver şi încă odată, apoi sar dinapoia celui mai apropiat copac. Braţul meu cuprinde trunchiul şi dacă nu m'aş ţinea aş cădea de epuizare. Ambele gloanţe au nimerit după cum se cuvenia: unul a pătruns în cap şi celălalt prin gât. Incepe acum spectacol de iad. Şarpele se luptă în agonie. Intre acestea crengi groase cât mâna se rup ca sticla. Oriunde loveşte trupul sălbatec, viaţa e sfârşită. Terenul pădurii, e răscolit ca după un dans de vrăjitoare. Se pare că acum vine sfârşitul.

Găsesc pe Jimmy în dosul unui copac. E în nesimţire. Se va 'fi târît cu ultimele resurse ale conştiinţei sale până aci şi cu căutarea instinctivă după adăpost. Faţa lui e pământie şi din gură i se scurgea o dâră subţire de sânge. Pometţii îi sunt purpurii şi mânjiţi de pământ. Trebue să mă duc întâi după apă. Genunchii mi se îndoaie încă. După ce am muiat batista în apă trebue mai întâi să mi-o trec pe frunte şi pe grumaz.

Când ajung cu compresa la Jimmy, el e tot leşinat. Faţa lui e palidă ca hârtia, îşi ţine piciorul stâng îndoit şi pumnii încleştaţi. Geme uşor. Ii pun batista udă pe frunte şi îi tai cămaşa de pe piept. Partea dreaptă a coastelor e inflamată şi vânătă.

Anaconda

De trei ceasuri stau pe malul „creek-ului" şi în timpul acesta Jimmy şi-a revenit odată din leşin. Asta a fost când i-am pus un pansament provizoriu pe coasta ruptă. L-am târât până la mal şi acum îi pun o compresă după alta. Cum dracu o s'ajung cu omul ăsta leşinat pe insula noastră?

Insfârşit culoarea obrazului lui Jimmy se schimbă în bine şi acuma a deschis ochii. Incearcă să zâmbească voios ca altă dată. Ii povestesc ce s'a întâmplat. Vrea să se mişte şi deodată strigă:

— „Valeo, băete, braţul!"

Nu-şi poate mişca braţul stâng. Il cercetez şi văd că braţul îi e scrântit. Deocamdată nu putem face nimic altceva decât să-l bandajăm. Apoi Jimmy încearcă să se ridice, şi merge destul de bine. Am pregătit barca; avem împreună cu noi şi pielea de panteră şi pălăria mea bună, marca Statson. Aşed pe Jimmy în faţă în barcă. Imping barca şi apoi sar şi eu în ea. E un lucru destul de periculos, din cauza echilibristicei pe care trebue s'o fac, dar isbutește.

Următoarele zece ore sunt îngrozitoare. La fiecare trunchiu de copac, care închide calea, trebue să-l descarc pe Jimmy, iar pe partea cealaltă să-l pun la loc în barcă. E adevărat că-mi spune că umblu cu el uşurel ca o doică, dar sunt sigur că trebue să sufere dureri îngrozitoare.

Când trec pe ultima parte a creek-ului, noaptea e adâncă. Din când în când acoperământul de frunze se deschide deasupra mea şi văd albastrul stins al cerului şi câteva stele strălucitoare. Uneori barca se isbeşte de rădăcini resfirate Jimmy care a căzut iar în leşin sau doarme, ofteazã uşor.

Insfârşit cerul întunecat se deschide în faţa mea. Suntem pe Rio Morto. Un trup greu pleoscăie în apă, un aligator. Peştii sar.

Strandul alb de nisip al insulei noastre e colorat în albastru deschis din pricina nopţii. Aparatul nostru stă perfect ancorat ca şi azi dimineaţă. Trag barca departe pe nisip şi-l descarc apoi pe Jimmy al meu, frânt.

Când para focului se ridică urmează iarăş o afacere proastă. Trebue să merg să caut cu o faclă alloquaranj. Peripeţiile zilei m'au obosit atât încât n'o să pot sta treaz în noaptea asta. Deci trebue să ne apere focul şi căţeii de usturoi.

Tot ceeace socot bun la asta, pălăria lui Jimmy, cismele lui, un pullover şi încă alte multe, le frec cu aloquaranj, ba mai dau şi pe hainele mele o nouă cantitate de zeamă urât mirositoare.

Lucrurile le împrăştii apoi într'un cerc mic în jurul focului.

Focul trebue să ardă ca să fim apăraţi împotriva animalelor mai mari, pantere şi altele. Dar unele animalele nu se sinchisesc de foc, şerpii de pildă. Sunt şerpi cari anume caută focul. Se încălzesc bucuros la foc. Impotriva acestor reptile, trebue să ne apere usturoiul. Mirosul nu-l pot suporta. In dimineaţa următoare lumea îi apare mai veselă lui Jimmy. Am încălzit apă şi încerc cu ea să-i desumflu braţul. Spre seară umflătura s'a micşorat atât încât pot să-i pun braţul la loc.

— Felcere, spune Jimmy.

Pansamentul provizoriu din jurul coastei nu-l mişcăm. Stă foarte bine la locul lui.

*

După opt zile suntem iar în stare să întreprindem o nouă expediţie. In aceste opt zile am vânat cu sârguinţă şi am explorat malul drept şi stâng al fluviului. Nicăieri n'am găsit urmă de om. N'am dat nici măcar de vreo urmă a unui aşezământ omenesc, cu atât mai puţin de vreo placă de marmoră, monolit sau orice altă mărturie a vreunei culturi apuse. Pădurea seculară pare aşa neschimbată de milioane de ani.

Noua noastră expediţie avea de scop explorarea malului stâng al fluviului.

Pe stânga găsirăm o altă arteră de apă, care lega un alt râu cu Rio Morto. Mergem pe acest râu în sus rămânând mereu în umbra crengilor ce atârnă peste capetele noastre. Apa e galbenă-cenuşie şi murdară, malurile sunt pline de nămol cenuşiu şi adânc. Pe mal e stuf cafeniu şi plante mlăştinoase. Păsările de mlaştină care trăesc aci se numesc în altă parte Kivi-Kiwi. Sunt aproximativ atât de mari ca sitarii. Penele le au castanii închis, negre şi galbene. Stau în număr imens lângă bâtlani, flamingi şi chiar lângă singuratecii vulturi de mare, în stuf. Ţânţarii devin din ce în ce mai insuportabili. Aligatorii stau cu duzinele pe mal şi numai câţiva se ostenesc să se strecoare în apă, la trecerea noastră. Dacă ar locui oameni pe aci, crocodilii ar fi desigur mai puţin îndrăzneţi.

Vedem şi porcii de mare, numiţi „Capivara" de americanii din sud.

Trecem pe lângă o insulă plutitoare. E o întindere netedă, enormă, de culoare verde deschisă, cu o vegetaţie luxuriantă de flori şi ierburi. Insula plutitoare e străbătută de un sbârnâit curios. Aci trăesc miliarde de insecte şi fluturi.

Să-şi fi găsit oare Fawcett moartea aci, în acest ţinut tropical?

La un loc pe care-l socotim prielnic pentru debarcare, ne dăm jos şi ne tăiem câteva bastoane de bambus. Cu ajutorul lor ne căutăm calea. Lassoul de piele îl ţin liber pe umăr şi pregătit pentru cazul că unul din noi s'ar cufunda în teren.

Nămolul cenuşiu, greoi, plescăie la fiecare pas ca un aluat.

Vedem aci şerpi încolăciţi în noduri groase, unul într'altul. Vedem pe jos şi „anaconda" şi observ ce nervos devine Jimmy la găsirea acestor exemplare mari. Ocolim şerpii, căci trebue să fim atenţi ca muniţia noastră să nu fie prăpădită.

După o oră renunţăm să mai înaintăm prin mlaştină. Chiar dacă Fawcett şi-ar fi găsit moartea aci, nimeni n'ar putea descoperi vreo urmă a sfâşitului său.

Bălăcim iar înapoi şi întoarcem bărcuţa.

Pe drumul spre casă descopăr pe malul drept o urmă cilindrică. Il conving pe Jimmy să ne oprim aci. E cam neîncrezător şi bănueşte desigur ce intenţionez să fac. Azi, când a văzut şerpii, a fost atât de nervos şi pornit, încât trebue să-mi fie grije de el. Nu sunt desigur uşuratec când e vorba de alţi oameni, dar trebue să-l obicinuiesc cu şerpii. Trebue să înveţe cum să umble cu ei, altfel n'are ce căuta în pădurea seculară. Dacă merge mai departe cu el, ca până acum, repulsia lui pentru şerpi se va transforma în isterie. Atunci vom trebui să întrerupem totul şi să sburăm spre casă. Asta însă nu trebue s'o facem, căci ce sens are altfel toată osteneala noastră şi şederea în inima Braziliei, spre a ne înapoia ca toate celelalte expediţii dinaintea noastră.

Urma cilindrică e lată de aproape o jumătate de metru. E urma unui şarpe. Trebue socotit că urma şarpelui e de trei ori mai groasă decât şarpele însuş. Mişcarea făcută de şarpe spre a înainta, lărgeşte astfel urma. După felul cum s'au imprimat solzii îmi dau seama că şarpele trebue să fie pe mal. Dacă ar fi în apă, atunci urmele solzilor ar-fi trebuit să fie aşezate în direcţie opusă.

Aflăm şarpele, o „anaconda" la cincisprezece metri depărtare de ţărm. Stă într'un luminiş şi e încolăcit în multe cercuri. Se însoreşte şi pentru asta capul lui se găseşte în centrul cercului alcătuit de trup.

Când ne apropiem, îşi ridică capul şi-şi aţineşte asupra noastră ochii catifelaţi şi fără viaţă. Presimte un pericol, îşi săgetează limba spre noi şi dedesubtul lui îşi desfăşoară trupul.

Jimmy ar face bucuros calea întoarsă.

„Stai pe loc, Jimmy", îi spun eu. „Vreau doar să-ţi arăt când poate ataca şi când nu. Vom rămâne cel puţin o jumătate de oră aici".

E lung de vreo şase metri, deci un exemplar mijlociu. In unele cărţi se găseşte afirmaţia că şarpele uriaş n'ar fi mai lung de şapte metri. E o eroare. „Anaconda" care trăeşte în pădurile seculare măsoară 16, ba în unele cazuri excepţionale, chiar 18 metri. E dela sine înţeles că indivizii puternici nu se pot afla la marginile civilizaţiei.

N'am isbutit încă nicioda... să pot lua cu mine pe un timp mai îndelungat ca însoţitor în pădurea seculară un câine. Şerpii mănâncă cu multă plăcere câinii, porcii şi păsările mai mari. Câinele nu poate suştine privirea unui şarpe.

Nu știu dacă privirea șarpelui hipnotizează. Știu doar că te obosești dacă privești timp îndelungat în ochiul indiferent al reptilei.

Șarpele uriaș nu e veninos. Trebue să știi însă să faci deosebire, când vezi un șarpe de doi metri și jumătate, dacă ai de a face cu un șarpe veninos mare, sau cu un boa tânăr. Șerpii uriași au capul turtit, îngust și lung și ochii inteligenți. Capul șerpilor veninoși e mai rotund și ochii lor, de cele mai adesea ori, complect lipsiți de strălucire și adormiți.

Șerpii boa atacă foarte rar pe oameni, dar pericolul acestor șerpi constă în aceea că nu poți să-ți dai seama niciodată în ce împrejurări pot fi întărâtați. La șerpii veninoși se întâmplă așa că ei caută să-și înfigă dinții cu venin în orice ființă care se apropie de dânșii, — atunci când sunt în epoca de năpârlire. In această epocă șarpele orbește și e excesiv de nervos. In restul timpului el e destul de blând.

„Anaconda" care se afla în fața noastră își așezase trupul în postură de atac. M'am văzut nevoit să stau la o depărtare de vreo cinci metri de ea. Șarpele când vrea să dea un atac subit poate să se avânte, numai două treimi din lungimea trupului său, ultima treime îi e necesară pentru un sprijin pe pământ. Nu poate sbura prin aer.

Imi țineam revolverul despiedecat în mână și priveam șarpele drept în ochi. El își țintea trupul strâns în serpentină și mă privia nepăsător. Il întărâta rău că nu mă depărtez, dar nu putea să mă atace, trebuia să aștepte până când mă apropiam mai mult. Aceasta cu bună știință n'am făcut-o, fiindcă voiam doar să-i arăt lui Jimmy că pot sta în fața unui șarpe ceasuri întregi.

Stăm privindu-ne ochi în ochi și simt cum pe încetul obosesc. Mă doare mijlocul și mă dau îndărăt unde se găsește un trunchiu de copac doborît. Mă așed încet pe el și fixez mai departe șarpele. Poate că a trecut acum trei sferturi de oră. Șarpele pare că s'a încălzit destul. Iși asvârle trupul la stânga în tufiș și se întinde cât e de lung pe pământ. Domol începe să se tărască către apă. Il chem pe Jimmy lângă mine și îi explic că șarpele în această stare când se găsește lungit pe pământ, e absolut nevătămător. Dânsul poate să atace — îl descălesc eu mai departe — numai când și-a așezat trupul în rotocoale de serpentină. Când stă întins pe pământ nu poate face nimic.

Șarpele s'a târît mai departe și se află acum cu capul între picioarele lui Jimmy și ale mele. Subt pielea lui mușchii se contractă mereu. Cu ajutorul acestor mișcări mici unduitoare, el înaintează domol. A mers până acum vreo jumătate de metru. Jimmy e palid de tot și nu se încrede în liniștea șarpelui. Trec minute neplăcute. Șarpele se tărăște liniștit la țărm și alunecă în apă.

Oare se va întoarce? Mai așteptăm câteva minute. Apa rămâne liniștită. Apoi ne suim în caicul nostru și plecăm spre insulă.

In zilele acestea găsim prima urmă a unui om!

*

Era tot pe acelaș mal drept unde am găsit urma de șarpe, cam la jumătate de oră mai departe pe apă. Am trecut pe lângă o scobitură de mal unde nu era nici păpuriș și nici iarbă; numai pământul lutos și aci am găsit urma. Jimmy o văzu mai întâi și poate n'ar fi văzut nimic, dacă n'ar fi fost atât de atent să afle urme de șerpi.

Era tiparul unui picior gol. Nu se găsiau decât două urme de picior, altceva nimic. Dar aceste urme ale piciorului drept și stâng, pe care le aveam în fața noastră erau neobicinuit de precise. Era un picior mic, cu degetele desfăcute; în pământul lutos se mai puteau vedea lămurit liniile tălpii. Talpa dreaptă era apăsată mai adânc decât stânga și dintr'aceasta am dedus că omul s'a odihnit în chipul sălbatecilor, pe un șold, asta înseamnă că și-a lăsat greutatea pe dreapta, spre a da părții stângi a trupului destindere și odihnă. Urma părea veche de câteva zile.

Oameni!

De când am găsit urmele de pași pe malul mlăștinos, au trecut șase săptămâni. Vreau să fac un raport scurt asupra acestor șase săptămâni.

N'am descoperit încă nici un indian, nici un oraș scufundat, nici o cultură, și nimic. Numai orhidee și țânțari, aligatori, mlaștini, ceață lilachie, apă galbenă și însfârșit pădurea care se strădue să trăiască. Căldura ne-a moleșit. Dar nu vreau să plictisesc povestind despre asta. Vreau să spun numai un singur lucru: Om lângă om în pădurea seculară și nimic în jurul lor decât pădure, mlaștină și soare, este ceva foarte greu. Aci întâlnești lucruri pe care oamenii cari trăesc în ținuturi civilizate nici nu le cunosc. Vorbesc despre dispoziția la ironii a bărbaților, pe care femeile n'o cunosc și oamenii civilizației numai într'o formă foarte fină.

Când însă doi bărbați umblă săptămâni întregi prin pădure, mlaștini și apă și unul nu vede niciodată altceva decât pe celălalt, care merge înaintea lui sau calcă apăsat în spatele său, asta obosește nervii. Cât de neîndemânatec e celălalt cât de prost se comportă. Cât de grele sunt mirosurile pe care le împrăștie, cât de prostănacă îi e fața mereu rânjindă.

Nu vreau să ascund că eu am fost acel care am început.

Când Jimmy a fost iar sănătos, se codia să întrebuințeze zeama de alloquaranj. Duhoarea pe care o împrăștii eu, — era dânsul de părere — ar fi deajuns pentru amândoi. Nu că m'ar fi supărat aceasta, dar mă costa că nu lua de bună experiența mea.

In seara aceea i-am povestit cum am ajuns eu să mă ung prima oară cu alloquaranj. Era în Guyana franceză, unde eram angajat la un șantier. Barace nu erau, vreau să spun că existau vreo câteva, dar mi se părea mai bine să stau în aer liber, decât să mă vâr în acele găuri urit mirositoare. Dormiam noaptea lângă focul lagărului și într'o noapte m'am deșteptat din cauza unei greutăți enorme ce-mi apăsa pieptul. Când m'am trezit, am simțit pe piept un șarpe rece și greu. Era încolăcit din umăr și până pe coaste. Era desigur un șarpe veninos care a căutat focul spre a se încălzi. Stăteam întins într'o frică indescriptibilă și nu îndrăzniam să mă mișc. Gândurile mi se încrucișau nebunește și n'am găsit altă soluție decât să apuc binișor eșarfa. Nu trebuia să deschid ochii sau să mișc obrazul. Nu trebuia nici să țip căci toate acestea ar fi speriat șarpele, care mi-ar fi înfipt colții în carne. In acea secundă îngrozitoare îmi trecut prin gând sfatul camarazilor mei, care întrebuințau întotdeuna planta greu mirositoare, alloquaranj. Nu mă voi mai mișca fără usturoi. Când însfâșit am apucat basmaua de mătase, mi-am adunat tot curajul și cu o mișcare de a cărei iuțeală, siguranță și forță depindea viața mea, apucai capul reptilei depe piept și o asvârlii în focul de lângă mine. Apoi am doborît-o cu măciuca, acolo în noaptea întunecată, între scânteiele și flacările care țâșniau din foc, scuturat de o frică indescriptibilă și o scârbă supraomenească.

Jimmy asculta tremurând povestea mea, pe care n'o spusesem decât cu intenție bună. El n'a spus nimic, dar eu simțiam că am început să ne purtăm unul altuia o ură destul de pronunțată.

Două nopți după asta am avut o satisfacție fioroasă și grotescă. Dormiam astfel încât focul era între amândoi și unul putea să atingă pe celălalt dacă întindea mâna. M'am deșteptat căci am simțit ceva umblând pe la plasa mea de țânțari, o mână tremurândă căuta să se apropie. Era mâna lui Jimmy. Degetele sale mă trăgeau de mână și l-am auzit șoptindu-mi încet: „Help, help!"

Să se fi repetat oare exemplul pe care l-am dat eu? Avea oare un șarpe pe piept?

— „Ajută-mi", îmi șopti el. „Pieptul meu, pieptul meu!"

M'am strecurat într'o parte de sub plasa mea de țânțari și m'am târît apoi pe vârful degetelor până la capătul lagărului său. Apoi mi-am luat batista de mătase în mână.

Eram cât pe ce să isbucnesc în râs.

Pe pieptul lui Jimmy sta ghemuită o broască țestoasă, mare. Am apucat-o cu mâna goală și am aruncat-o lui Jimmy în obraz. El nici n'a strigat, ci s'a așteptat sfârșitul ca un bărbat. Apoi l-am apucat de umăr, am râs, l-am ridicat și i-am arătat ce l-a chinuit atât.

„Că l-ai văzut nemernic, el nu te va erta". Această frază am învățat-o la școală, în „Wilhelm Tell".

Slăbiciunea lui, frica de broasca țestoasă și râsul meu nu mi le-a ertat Jimmy multă vreme.

In ziua următoare relațiile dintre noi era atât de încordate, încât fiecare dintre noi ar fi pălmuit pe celălalt. Am evitat — după posibilitate — să părăsim insula împreună. Fiecare eșia din drumul celuilalt, adică fiecare se ducea pe seama lui, la vânătoare. Cum însă numai unul putea întrebuința caicul, celălalt a rămas acasă.

Intr'una din zile Jimmy a adus acasă o căprioară. Impușcătura era bună, când însă am început s'o laud, Jimmy mă întrerupse spunându-mi să termin odată cu învățăturile mele plictisitoare. Voiam numai să-i demonstrez că știu să impușc mai bine decât el.

Am luat căprioara și am pregătit-o la frigare, carnea era uscată și tare. I-am spus că e mult mai fragedă carnea de maimuță. El răspunse că nu e porc și că de bună voe nu se va atinge de cărnea de maimuță. Atunci ar putea tot atât de bine să mănânce și copii mici.

O zi după aceea barca îmi aparținea mie. Am împușcat o maimuță în pădure și în acelaș moment în care mi-a căzut la picioare, i-am tăiat capul, brațele și picioarele. Apoi am jupuit-o și blana am aruncat-o în apă. Numai coada am păstrat-o.

Seara am pregătit maimuța la frigare și i-am oferit lui Jimmy o porție respectabilă. Ii va fi oare instinctiv scârbă de carnea de maimuță? El însă a mâncat cu mare poftă. Carnea era foarte fragedă și bunătatea ei nu se putea compara cu friptura de căprioară.

Când Jimmy își mestecă ultima îmbucătură, am scos coada de maimuță pe care o aveam ascunsă și m'am apărat cu era de țânțari. Jimmy mă privia cu ochii fixi. Apoi scuipă carnea și zise: „Ești un porc!"

După aceste cuvinte aș fi putut să-l trăznesc și nimeni nu mi-ar fi putut spune ceva, dar simțiam că totuș raporturile noastre nu ajunseseră încă atât de încordate. Deocamdată răfuiala noastră eram „quit!"

In zilele următoare Jimmy nu se atinse de carne. El se hrănia cu „acajus", care cresc pe un arbust și care seamănă perfect cu smochina.

„Acajur"-ul seamănă la formă cu ardeii verzi, grași. Gustul lor e foarte acru. Jimmy mai mânca lămâi sălbatece, portocale sălbatece, smochine și „chirimojas", fructele de culoare gălbenușului de ou, Aquarus și Cujabas. Eu mâncam carnea de maimuță și câteodată îmi pescuiam și ceva pești din râu.

Intr'o seară era cât pe ce să ne împăcăm, când Jimmy mi-a oferit o mână de „acajus".

— „Ia te uită — i-am spus — ajungi cu încetul să înțelegi farmecul pădurii seculare. Legumele pe care le aduceam eu nu voiai să le guști".

Cred că asta a fost o bună introducere, căci fiecare va admite că nu trebuia să ert nimic. In loc să înceteze la auzul tonului meu, Jimmy scuipă un sâmbure de „acajus", se uită fix la mine și spuse: Ce mare cunoscător de ierburi ești, se vede doar!"

(Va urma)

Humor

MOTIV

— „Dece o fi murit bietul Popescu?"

— „Cum nu ştii? Din cauza cafelii!"

— „Ei, nu mai spune! Cum s'a întâmplat?"

— „Foarte simplu! I-a căzut un sac de cafea drept în cap..."

— „Cunoşti pe Spakow, campionul de box? Ei bine, săptămâna trecută l-am dat jos de şi-a cules măselele!"

— „Extraordinar! Cum ai făcut asta?"

— „L-am lovit cu maşina!"

ARGUMENT

— „Nu ţi-e ruşine să ceri aşa, pe stradă, om sănătos?"

— „Nu coniţă. Şase luni am stat la puşcărie fiindcă am luat fără să cer".

— „Dece te-a oprit la şcoală?"

— „Fiindcă n'am ştiut unde sunt Azorele".

— „Vezi ce păţeşte un copil neglijent? Altă dată să ai grije să-ţi strângi toate lucrurile de care ai nevoe!"

— „Dece nu te-ai căsătorit cu domnişoara Ionescu?"

— „Din pricina trecutului ei".

— „Dar ce-aveai să reproşezi acestui trecut?"

— „Că e prea lung".

— „Spune-mi că mă iubeşti şi m'asvârl la picioarele tale!"

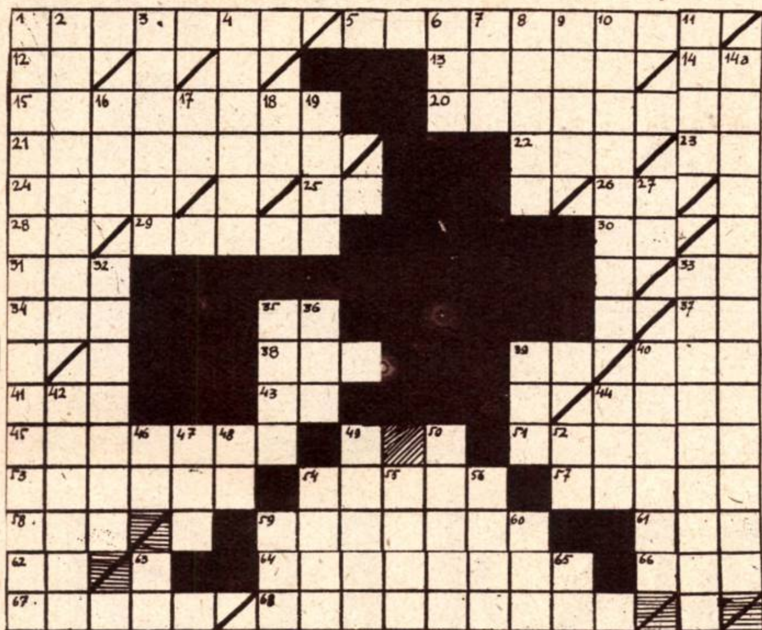

— „Va să zică te-ai logodit? Spune-mi, e drăguţă logodnica ta?"

— „Ce? Drăguţă?! Dac'ar avea zestrea mai mare, ar fi o frumuseţe".

Pagina Jocurilor

Problema I (cuvinte încrucişate)

ORIZONTAL: 1) Ziarul lui George Brătianu. 5) Persoane, despre a căror meserie se spune că cere multă obrăznicie. 12) Pronume. 13) Hârtia ce se întrebuinţează numai la tipărit ediţiile de lux. 14) Dumneaei. 15).. Cel mai curagios ziar de dimineaţă. 20) Scoţând un steag. 21) Dornică. 22) A împreuna. 23) Posed. 24) Ţigănuşi ce vând ziare. 25) Pronume. 26) Pronume. 28) Numeral. 29) Inocentă. 30) Afirmaţie. 31) Petrecere cu dans 33) Pronume. 34) Un ţel amestecat. 35) Litera grecească. 37) Campion. 38) Culoare la şah. 39) Notă muz. 40) Regiment (abr.) 41) Il face Rinul la Bâle. 43) Pune câinii pe fugă. 44) Personagiu din Shakespeare 45) A aranja un text cu fotografii. 51) Doreşte. 53) Iad. 54) Femei bârfitoare. 57) Urât de lume. 58 A lucra pământul. 59) Operaţia de a vota (art.) 61) Pronume nehot. 62) Pron. 64) Cel mai mare cotidian de după amiazi. 66) A obţine. 67) Veşnic. 68) Cel mai mare cotidian de dimineaţă.

VERTICAL: 1) Rubrică de ziar citită de către bancherii (!) din Cişmigiu. 2) Una din condiţiile indispensabile unei case de închiriat. 3) Tâmpit. 4) Cea mai perfecţionată maşină pentru editurile de ziare. 6) Oraş sub-american. 7) Afluent al Rinului. 8) Revista jocurilor distractive. 9) Râu în Franţa. 10) Vechiul nume al unei străzi bucureştene, unde se află cetatea scrisului cotidian. 11) Victorie a lui Napoleon. 14a) Secţie ce se ocupă cu conducerea unui ziar. 16) Crustaceu. 17) Lac african. 18) Oraş antic 19) Monetă europeană. 27) Antonimul de la el. 33) Publicaţie periodică lunară din editura Adevărul. 35) Nume ce se dă unor ziarişti renumiţi. 36) Râu în Asia centrală. 39) Hain. 40) Adevărat (art.) 42) Operaţie ce o face olarul. 44) Moneta naţională. 46) Interj. 47) Fondatorul unui cult în Asia. 48) Mahalalele oraşelului Rucăr 49) Suntem în stare. 50) Pupa la găină. 52) Un început de reumatism. 54) A se sfii. 56) Departament francez. 59) Există şi comercial. 60) Ca la 66 oriz. 65) Grad în armată. 63) Conjuncţie.

Peşor Marinescu
student

Deslegătorii jocurilor din Realitatea Ilustrată Nr. 351

Au deslegat două jocuri:
Lotty dr. Rubin, loco; Tudor M. Popescu, loco; Ionescu D. Mina, loco; Liza Silberman, loco; Dora Bârsan, Sălişte Sibiu; maior Popovici Pompiliu Anibal, Arad; Lazăr Woinovschy, Ochiuri; N. Slavu-Sfinx, Câmpina; Dobrescu Nicolae, loco; Dan Titus Lochianu, Gherla Someş; Alexandru Schink, loco; Ionel I. Rufel, Dărmăneşti; Al. Vasilescu-Vasal, loco; V. Lupan, Cluj; Poenăreanu Mircea, loco; Boitoş R. Ignat, Blaj; Cezar Demetrescu Sclarlat, loco; Eduard Melan, loco; Duduia Margareta din Arad; Tina Eftimiu, Iaşi; Ciobanu Avram, Orheiu; Nicu Rosen, Ploieşti; Ilie T. Lupiţa, Caracal; Ionel Clement Schachman, loco; Paul Cornea, loco; Cornelia Gordian, loco.

Au deslegat un joc:
Irina Tomescu, loco; Dorel Apostoae, Băileşti; Lidia Radca, Călineşti-Suceava; Zoe Melchisedec, loco; Săndulescu I. Stelian Craiova; Rădulescu aBicu, loco; C. Georgescu, loco; Mimy Florian, loco; Vasile Vrânteanu, Brăila; Gore Costescu, loco; Lenny Barbieru, Braşov; Stelian Macovei, R. Sărat; Georgeta Iulia Cons. D. Popescu, Ghimpaţi; M. Weiss, Focşani; Eufimia Ulmeanu loco; Const. T. Canciu, loco.

POŞTA JOCURILOR

Gore Costescu. Ce reprezintă desemnul acela? Faceţi jocuri cu temă şi cu desemn adecuat şi se vor publica.

Fridolin. Greşeli de încrucişare nepermise. Mai încercaţi.

M. Poenăreanu. Se reţin.

Problema II-a (Enigmă)

Bucătărie economică

Eu pot scăpa azi de datorii. Vreţi să ştiţi cum? Vă dau imediat reţeta: se ia o *figură geometrică*, un *tânăr* cu i şi fumuri în cap, se amestecă cu un *rând dintr'o poezie* şi se bagă în cuptor. După... 35—40 minute se scoate şi căpătaţi astfel iertarea datoriilor.

Totul depinde de d-stră!

Poenăreanu Mircea

Numele premianţilor

Prin tragere la sorţi au câştigat următorii:

Premiul I-iu lei 200 în numerar **d. Cezar Demetrescu Scarlat, Loco.**

Premiul al II-lea, un aparat fotografic „Agfa-box". **D-l maior Popovici Pompiliu Anibal, Arad.**

Premiul al III-lea un abonament pe o lună la **„Realitatea Ilustrată". D. M. Weiss Focşani,** str. Cuza Vodă, 60.

CONDIŢIUNILE DE PARTICIPARE

Participă la premiile noastre fiecare cititor al revistei dacă deslează jocurile publicate în rubrica de faţă.

Deslegările vor fi copiate pe o foaie separată şi trimise într'un plic închis pe adresa revistei, timp de 8 (opt) zile dela apariţia numărului respectiv.

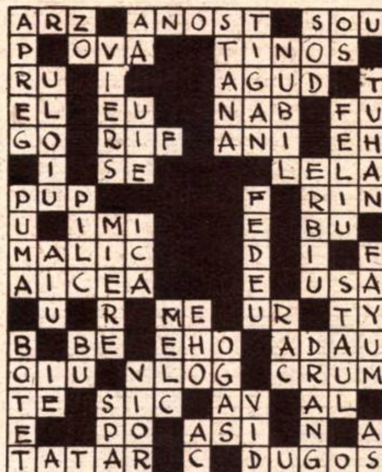
Se va anexa şi cuponul de jocuri.

PREMIUL I: 200 lei, în numerar.

PREMIUL II: un aparat fotografic „Agfa-Box".

PREMIUL III: un abonament pe o lună la „Realitatea ilustrată".

Deslegările jocurilor din No. 351

Rosetti, rost, ostaş, Tasu, paraşutistă, surd, or, Pogor, por, cor, con, Conta, Ion, Lambrior, ari, Arpad, Carp, arc, arcă, Caragiale, văl, vălătuc, suc, buc, Coşbuc, bac, acar, Caraiani, ramă, aramă, alamă, balamale Alecsandri, sat, cat, cit, Slavici, vicinalitate, axe, Xenopol, nor, sor, sir, Misir, sur, surată, ală, escală, Eminescu, mine, mia, Lia, Culianu, scul, scut, Maiorescu.

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

INTÂLNIRE între DOI REGI

Vizitei pe care d. Titulescu a făcut-o la Sofia, i-a urmat întâlnirea celor doi suverani: regele Carol al României şi regele Boris al Bulgariei.

Intâlnirea a avut loc Luni 30 Octombrie la Ramadan, iar „Realitatea Ilustrată", cu o promptitudine de mare revistă occidentală e în măsură să înfăţişeze cititorilor ei fotografiile luate de reporterul nostru fotograf, la acest eveniment:

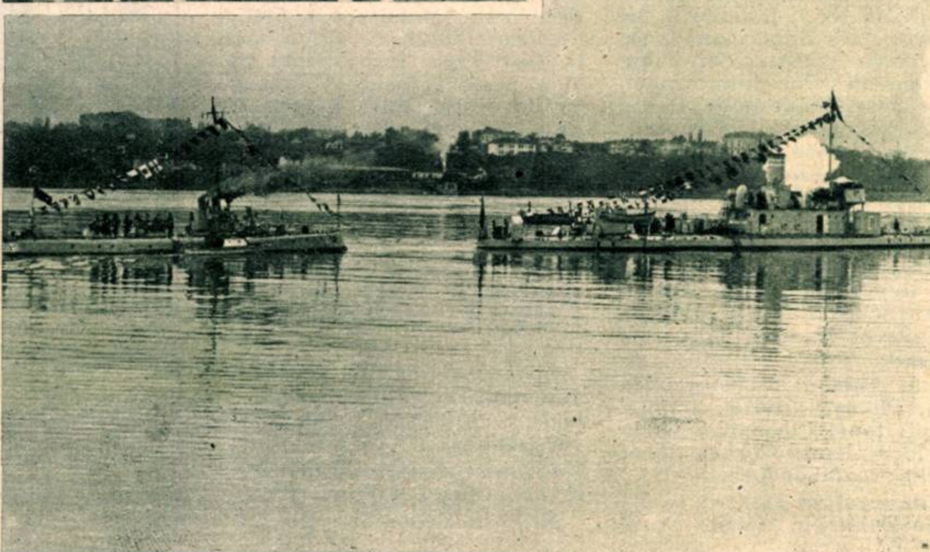
1. Regele Boris şi Regele Carol trec în revistă compania de onoare de pe peronul gării Ramadan.
2. Regele Boris întâmpinat de Suveranul nostru, descinde în portul Ramadan.
3. Iachtul în care se găseşte regele Boris se apropie de ţărmul românesc.
4. Iachtul Cerna Moretz (Marea Neagră) care a adus pe regele Boris de la Rusciuk la Ramadan.

5. Două monitoare româneşti au dat onorurile, prin salve de tun.

9 NOEMBRIE 1933

10 LEI

REALITATEA ilustrată

Irina Burnaia a doua româncă pilot

Catedrala ortodoxă din Cluj

La 15 Noembrie s'a sfinţit la Cluj, in prezenţa Regelui, Principelui Nicolae, Marelui Voevod Mihai şi a membrilor guvernului, catedrala ortodoxă.

Au rostit cuvântări: Episcopul Ivan al Clujului, d. Vaida Voevod și Suveranul.

Fotografiile noastre reprezintă diferite aspecte ale pioasei sărbătoriri.

Se disting inalţii oaspeţi, miruirea catedralei de catre arhiereu, procesiunea pe străzile Clujului şi corul catedralei.

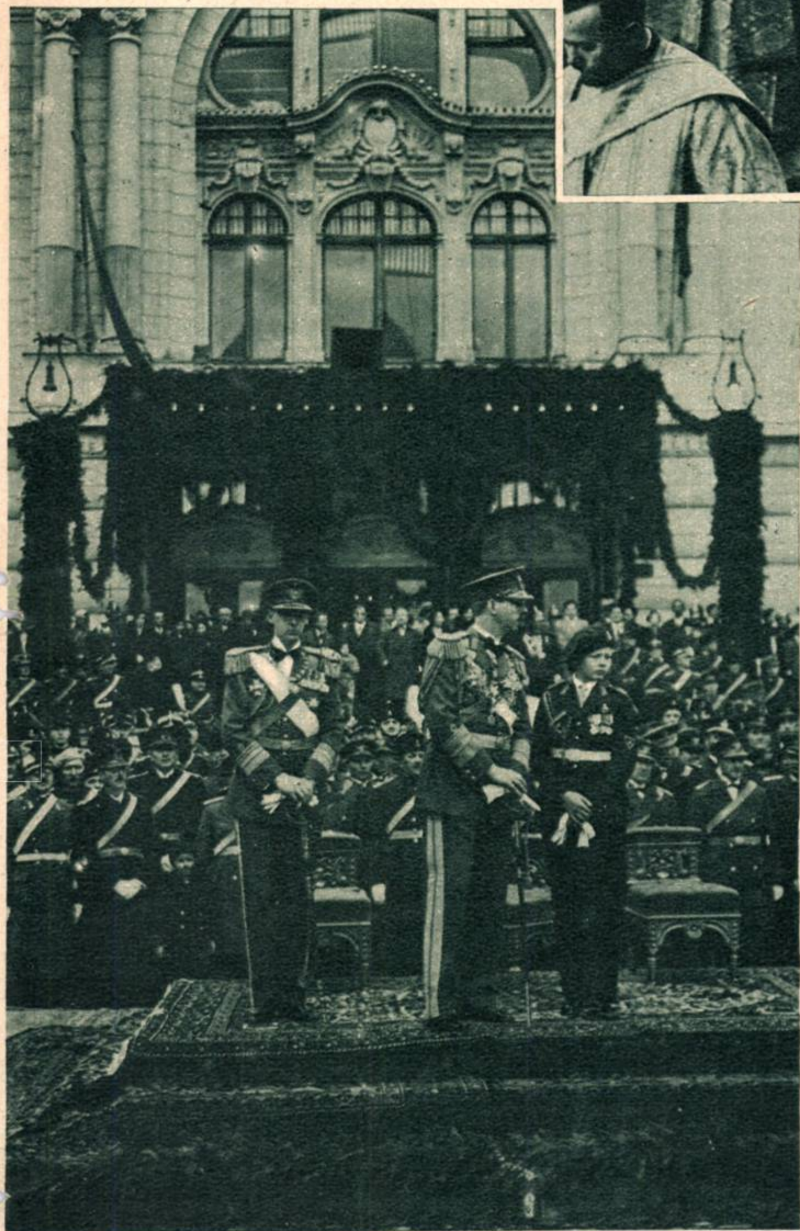
Marele oraş al Ardealului, a fremătat in cursul sărbătorirei de un entuziasm indescriptibil.

Faptul este explicabil prin prezența Regelui și a înalților oaspeți cari au asistat la pioasa sărbătoare. Din cuvântarea Regelui, reținem o frază care a fost acoperită de ovațiuni entuziaste și unanime: „Orice faptă mare este pusă pe temelia unei credințe, oricare ar fi acea credință; noi am pus-o pe credința care este a majorității po-

porului nostru. Dar să creadă și acei cari sunt de altă credință decât a majorității, că orice credință pentru sufletul meu este tot credință. Și, cum cred că numai prin credință se poate obține ceva, sunt cel dintâi gata să respect credința oricui, atâta timp cât această credință se unește cu a noastră, în acelaș scop de mărire și întărire a patriei”.

Trustul CREERULUI

NOUL președinte al Statelor Unite, Franklin Roosevelt, odată ajuns la cârma marei republici americane, a inaugurat o inovațiune senzațională, am putea zice epocală. Inovațiune, nu numai pentru America, ci și pentru toată lumea.

Rupând cu o tradiție, care părea imuabilă, Roosevelt a înlocuit liberalismul economic — atât de înrădăcinat în Statele Unite — înlocuindu-l printr'un sistem de economie, dirijată de o elită intelectuală.

Economia dirijată, în locul liberalismului economic, nu e un fenomen nou în vremurile actuale. Au avut-o aproape toate popoarele în timpul marelui răsboi, când interesele individuale trebuiau să fie complect subordonate apărării naționale. O au chiar și acum, după răsboi, unele țări ca Rusia, Italia și de curând Germania.

Bolșevismul, fascismul și hitlerismul reprezintă, fiecare în felul lor, o intervenție a Statului în viața economică, o dictatură economică.

Ceeace deosebește însă esențial aceste sisteme de metoda de economie dirijată, inaugurată de Roosevelt, este faptul că în America nu se poate vorbi nici de o dictatură personală, ca în Italia și Germania, nici de o dictatură de clasă, cum e aceea din Rusia Sovietică.

In America se exercită azi de fapt dictatura unui grup de intelectuali, al căror executor este Roosevelt.

De o dictatură personală — gen Mussolini, Hitler, Kemal Pașa — nu poate fi vorba în America. Tânărul președinte al Statelor Unite nu face decât să execute ideile unor colaboratori, din care unii le sugerează, alții le elaborează și alții studiază punerea lor în practică.

In acest mecanism, Roosevelt este mai de grabă un „porte-parole" și un simbol al grupului, decât conducătorul lui efectiv.

Cine alcătuește acest grup, care conduce de fapt acum marea republică americană?

In primul rând, o serie de învățați specialiști, în majoritate profesori universitari, apoi câțiva ziariști de frunte și bancheri.

Ceeace au comun între ei membrii grupului, ceeace-i reunește, este inteligența. Fiecare în specialitatea lui reprezintă o reală competință și un isvor de idei fecunde. Deaceea un ziarist american a botezat grupul cu denumirea foarte nimerită și originală de *„Brain Trust"*, adică *„trustul creerului"*, *„trustul inteligenței"*.

Denumirea a prins și a rămas.

In America trusturilor de tot felul, unde toate marile ramuri de producții sunt organizate în carteluri formidabile, inteligența — care nu e o „marfă" inferioară oțelului sau petrolului — își are și ea trustul ei.

Cum s'a născut trustul creerului?

Roosevelt, de profesiune avocat și astăzi încă coproprietarul unui contencios din New-York, se împrietenise, încă de pe vremea când exercita funcțiunea de guvernator al statului New-York, cu mai mulți profesori ai Universității din Columbia.

Prin înclinație, noul președinte yankeu nu este un om de studii, ci mai de grabă

N. R. A. (National Recovery Association) este emblema adoptată de guvernul american pentru toate intreprinderile cari au aderat la planul Roosevelt, planul lui „Brain Trust". Fotografia noastră prezintă frumos această emblemă.

Franklin Roosevelt, președintele Statelor Unite (în dreapta) *și Henry L. Stimson, ministrul de externe*

unul de acțiune. In anul 1921, contractează însă o boală, care-l face aproape infirm și-l reține în casă câțiva ani dearândul.

Această imobilitate forțată i-a schimbat în parte înclinațiile. Roosevelt începe să citească tot felul de lucrări politice, sociale, economice și dobândește încetul cu încetul un interes tot mai accentuat pentru aceste probleme.

Dobândește o putere de atenție și concentrație, pe care n'o avusese înainte și o predilecție pentru discuția marilor probleme ale vremei.

Era firesc deci ca în această dispoziție, Roosevelt, care are de-altfel și o fire comunicativă, să se înconjoare de un grup de prieteni intelectuali.

Cei mai mulți dintre ei, erau experți, capabili să facă cercetări asupra mi lor de subiecte care-l preocupau.

Se discutau cele mai variate probleme și ședințele se țineau lanț.

Metoda de discuție era următoarea:

După ce prietenii făceau o expunere, Roosevelt își schița ideile lui și aducea obiecțiuni. Urma apoi o polemică și în cele din urmă se ajungea la un rezultat care-i punea pe toți de acord. Atunci se redacta un concept — în sensul unei moțiuni — care era supusă lui Roosevelt.

Urma o nouă conferință, cu o nouă documentare.

Pe baza elementelor, realizate din discuțiile cu colaboratorii săi, Roosevelt, șeful partidului democrat, își întocmia discursurile politice.

Odată ales președinte al Statelor Unite, el și-a instalat în posturile conducătoare pe acești prieteni intelectuali. I-a numit subsecretari de Stat și le-a cerut să-i întocmească proecte de legi.

Intelectuali în „Casa albă" din Washington!

Cine-ar fi crezut vreodată în posibilitatea înfăptuirii unei măsuri atât de revoluționare!

Insuși fostul președinte Wilson — care era profesor universitar — respecta cu sfințenie tradiția yankee.

Oamenii de afaceri și congresul privesc cu neîncredere pe acești tineri profesori, pe acești „copii minune", cari au scris aproape toți cărți și nu răspund la telefon.

Senatorii bătrâni numesc ironic cartierul miniștrilor „*Campus*", denumire dată la Universități, grupului de clădiri școlare.

Politicianii de modă veche clatină din cap și șoptesc discret celor cari vor să-i asculte, că „nu va trece mult și Roosevelt se va căi amar că a introdus la Washington pe acești profesorași fără experiență și fără simț practic".

E drept că cei mai mulți dintre membrii „trustului creerului" sunt în vârstă de 30—40 de ani.

Conducătorul efectiv al trustului poate fi socotit *Raymond Moley*, un vechiu și intim prieten al lui Roosevelt.

Moley înfățișează un exemplu tipic de carieră americană. Născut dintr'o familie foarte săracă, a fost nevoit să exercite rolul de profesionist al jocului de Baseball, pentru a-și procura mijloacele de studii.

Ajunge profesor de liceu la Cleveland și se remarcă prin studiile sale în economie politică. Competința-i indiscutabilă în această direcție i-a adus în 1923 o catedră la Universitatea din Columbia.

El este acela care a furnizat președintelui Roosevelt imensul material statistic asupra economiei mondiale și datoriilor de răsboi, pe baza căruia și-a putut întocmi programul de reorganizare economică.

Alți doi exponenți de seamă ai „trustului creerului" sunt *Rexford Tugwell* și *Augustus Berle*, ambii profesori la Universitatea din Columbia.

Tugwell, actual subsecretar de Stat la Agricultură, este unul dintre cei mai buni cunoscători ai problemei materiilor prime pe întregul cuprins al globului.

El nu se consideră un revoluționar, ci un *„colectivist liberal"*.

„Revoluționarul — susține Tugwell — este acela care vrea să arunce în aer stația și să oprească trenurile, până când se va construi o stație nouă. Liberalul însă vrea să reconstruiască stația, în timp ce serviciul continuă."

Ideile și le-a expus în cartea sa *„Disciplina industrială"*, în care susține că mașina, într'un viitor destul de apropiat, va libera pe om de robia muncei manuale. Pentru ca progresul mașinismului să nu producă însă șomajul și ruina, e indispensabil ca industria să accepte o disciplină...

„Ceeace ne trebue — afirmă Tugwell — este suficientă gândire creatoare și voință, pentru a pune industria în slujba nevoilor omenești."

Celălalt *„brain truster"*, *Adolf Berle*, e în vârstă de 35 de ani, dar pare numai de vreo 25.

„Copil minune, printre copii minune", Berle a absolvit Universitatea Harvard la 15 ani, „cu pantaloni scurți". Figură frământată și misterioasă, vorbește aproape în șoapte și murmură formule ca niște confidențe. Din toți consilierii lui Roosevelt, acesta pare cel mai radical, în înțelesul american al cuvântului. A scris o carte remarcabilă asupra „corporației moderne", în care deosebește, în afară de o proprietate reală și activă, o proprietate pasivă: aceea a purtătorului de acțiuni ale unei societăți anonime.

Pornind dela aceste considerațiuni, Berle se întreabă: Societatea anonimă trebue să fie administrată în profitul acționarului? Sau — așa cum se face acum în America — în profitul câtorva mari patroni financiari și industriali?

Și tot el răspunde: Nici una, nici alta. Trebue ca marile corporații să urmeze exemplul dat de Banca Angliei și Banca Franței și să se considere ca servicii ale Statului, păstrându-și totuș autonomia.

Moley, Tugwell și Berle reprezintă de fapt elita acestui corp intelectual, sau — ca să zicem așa — „substanța cenușie" a creerului trustului.

Intotdeauna, marii conducători de state s'au înconjurat de învățați pe care-i consultau în problemele mai dificile.

Frederic cel Mare, Caterina Rusiei, Lorenzo de Medici prețuiau și folosiau cu deosebire sfaturile înțelepților vremei.

Astăzi însă, în locul filosofilor și enciclopediștilor, intervin economiștii și statisticienii, iar astrologii de odinioară sunt înlocuiți cu oameni de știință pozitivă.

Ințelepții, care, eri abia de-și îngăduiau să-și exprime câteva păreri în fața monarhilor autocrați, guvernează astăzi întregul mecanism al treburilor obștești, în marea republică americană.

Dictatura „trustului creerului" reprezintă — desigur cel mai măgulitor omagiu adus inteligenței.

I. S.

CE ESTE BURSA NEAGRĂ

S'au făcut în ultima săptămână mai multe razii polițienești în Capitală și în țară.

CENTRUL Capitalei a avut zilele trecute un aspect alarmant: grupuri mari de polițiști, conduse de comisari, apoi agenți secreți și jandarmi, s'au ivit în acelaș moment pe străzile Lipscani, Doamnei, Karageorgevici și Calea Victoriei. Au fost ocupate pasagiile Maca și al Băncii Naționale, pasagiul Blanduziei, stradela din dosul Palatului Nifon, etc.

Această desfășurare neobicinuită de forțe s'a făcut simultan în toate direcțiile, pe la ora 11 a. m.

La un moment dat, circulația a fost oprită, lumea intrigată neștiind despre ce este vorba.

„Ce s'a întâmplat?" — se întrebau unii și alții.

Bursa oficială

In cele din urmă publicul a înțeles că este o razie, ce se făcea în cartierul băncilor din centru, pentru a se descoperi pe cei ce fac parte din așa zisa „bursă neagră".

Goana s'a dat în special în jurul cafenelelor: „Bursa", din pasagiul Blanduzia, cafeneaua „Elite" din str. Lipscani, cafeneaua „Maca", din pasagiul cu acelaș nume, cafeneaua „Macedonia", din Palatul Nifon, cafeneaua „Stern", etc.

In special au fost înconjurate pasagiile dintre str. Karageorgevici și Calea Victoriei. Totuș, acest vast complex de imobile, cu un labirint de curți, ganguri și ieșiri prin prăvălii, a dat posibilitate de eschivare multora, dintre cei surprinși acolo. Un om al poliției ne spune că „era o portiță secretă la capcană... despre care nu se știa la prima razie".

La interval de câteva zile numai, când nimeni nu se aștepta, razia a fost repetată în aceleași localuri, făcându-se mai multe arestări.

Deasemeni poliția din Constanța, în unire cu Banca Națională, a operat descinderi numeroase pe la casele de schimb și câteva mari magazine de acolo, în căutare de valută forte și devize, ce se presupune a fi speculate clandestin pe piață.

CUM S'AU FĂCUT CERCETĂRILE?

Cafeneaua „Bursei" din București are un nume predestinat să sugereze ideea, că acolo s'ar întruni persoanele în legătură cu operațiile valutare.

Iată cum a procedat poliția la această cafenea:

Jandarmii și agenții civili, sub conducerea domnilor comisari Aurel Iliescu și comisar Păiș au trecut repede prin pasagiul Blanduzia, unde — în fund — este localul cafenelei și în acelaşi moment au ocupat toate ușile de intrare și de eșire.

Erau acolo, pe la diferite mese, vre-o sută cincizeci de persoane

— Nimeni n'are voe nici să intre, nici să iasă!" — a dat ordin comisarul, care conducea razia.

Cu mare greutate s'a permis intrarea ziaristului, care a sosit câte-va clipe după pătrunderea în local a poliției.

Cei doi comisari citați mai sus, s'au instalat la câte-o masă, în apropiere de ușa de ieșire. Persoanele din cafenea au fost obligate să treacă pe la aceste mese, și să depue toate actele, banii, scrisorile, etc., ce aveau prin buzunare. In urmă, pe când comisarul cerceta actele, agenții civili făceau percheziții corporale minuțioase.

Unii au încercat să protesteze, dar în cele din urmă au consimțit să fie percheziționați.

— Liber!" — spunea comisarul, iar cel percheziționat pleca bine dispus, mai vesel ca un școlar, după un examen reușit.

Unii deșertau pe masă zeci de mii de lei, alții numai câteva sărăcăcioase monede.

— Ce meserie ai?"

— Sunt inventator..."

„Inventatorul" avea un giamandan... Emoție... cu ce-o fi plin?.. Dar la deschidere s'a constatat că era gol. In buzunarele inventatorului nu s'a găsit nici un leu...

— Apoi n'ai nici măcar cu ce să plătești o cafea... ce făceai aci?" — îl întrebă comisarul.

E de remarcat că cei mai mulți dintre cei percheziționați la cafenea n'aveau decât câțiva lei prin buzunare...

— Mai stau, domnule comisar?

— Pleacă sănătos!...

In fine este găsit un domn, la care s'a descoperit o listă lungă de bonuri în buzunar. Domnul e reținut. Face gălăgie și se așează nervos la o masă, comandând cu voce de stentor o cafea. Dar nimeni nu-l servește, căci și chelnerii sunt percheziționați. In cele din urmă domnul scoate niște chei dela două „safeuri" ale unei bănci din Capitală:

— Sunt bonuri vechi, de ale mele, pe care le țin încuiate la bancă..."

Comisarul se declară mulțumit și domnul e lăsat să plece.

Totuși nu sunt toți grăbiți. Unii vizitatori ai cafenelei fără să se emoționeze de descinderea poliției, continuă să ...ace table, pe la diferite mese. Poliția cere scuze și-i percheziționează și pe aceștia.

In primul moment au fost reținute mai multe persoane. Dar după un nou triaj, chiar în cafenea d. comisar Aurel Ionescu a declarat arestate numai două persoane, din cele peste o sută percheziționate la cafeneaua „Bursei", Și s'a dat ordin jandarmilor să plece singuri iar cei doi arestați au fost dați în primirea unor agenți îmbrăcați civili, spre a nu se atrage atenția străzii.

Cei capturați în cafeneaua „Bursa" precum și cei arestați prin celelalte cafenele au fost trimiși la prefectura poliției, împreună cu corpurile delicte, ce s'au găsit asupra lor.

LA UN AGENT DE SCHIMB

— Mi-ar trebui câțiva dolari"... — am spus pe șoptite unuia, care părând suspect fusese arestat în primul moment, la cafeneaua „Bursa", dar apoi i s'a dat drumul.

După oareși cari negocieri „agentul" mi-a dat adresa unui ceasornicar.

— Nu sunt atât de prost să port valori la mine" — mi-a spus el — dar îi voi scrie tovarășului meu... Iți va da tot ce vrei..."

M'am dus la adresa indicată și am găsit acolo într'adevăr o ceasornicărie.

— Vreau să cumpăr un număr de dolari" — explic — „M'a trimis domnul cutare la d-voastră... A spus că vă scrie și o scrisoare".

— Dolari? Ce fel de dolari?" — mă întrebă mirat negustorul.

— Dolari americani... Nu ați primit o scrisoare...

— Eu n'am dolari... Aci e ceasornicărie... Dacă voiți, pot să vă arăt o colecție... Avem ceasornice pentru damă, pentru bărbați, de buzunar, brățări... Prețurile extrem de eftine... Batem orice concurență!

— Nu-mi trebue ceas. Eu vreau dolari..." insistai.

— Dolari n'am!" răspunse supărat negustorul și-mi întoarse spatele.

Credeam că am fost victima unui farsor. Totuși peste două zile am primit o scrisoare cu următorul conținut, scris la mașină:

Informațiile fiind bune, sunt dispus a vă servi. Vă rog să treceți în orice zi. Am primit și scrisoarea, despre care m'ați întrebat.

Vă salut

Cu toată stima,
CEASORNICARUL

Erau luate destule precauții, nici o semnătură, nici o adresă, nici un scris de mână. Nimeni nu ar fi putut identifica pe trimițător, afară de mine, care fusesem și vorbisem acolo.

M'am dus la adresa știută și acolo „ceasornicarul" — căruia magazinul îi servea numai de pretext — mi-a pus la dispoziție orice fel de valute și devize aș dori, în cantitate oricât de mare.

LA BANCA NAȚIONALĂ

Am continuat ancheta la Banca Națională din București.

Aci mi s'a explicat că de un an de zile este în vigoare legea pentru comerțul de devize, prin care singură Banca Națională a României este autorizată în mod exclusiv a face orice fel de tranzacție in devize executând și un control serios în scriptele oricărei bănci, instituții financiare, precum și oricărei firme comerciale spre a descoperi pe cei cari fac manipulațiuni ce pot duce la devalorizarea monetei noastre.

Ne aducem cu toții aminte de lovitura abilă a nemților, cari — acum câțiva ani — au acumulat devize de valută forte iar mărcile lor le-au trimis peste graniță, prin alte țări.

Când a intervenit scăderea valorei mărcii până aproape de zero, nemții nu mai aveau mărci! Era acolo doar foarte puțină monedă divizionară, pentru mici cumpărături interne. In Germania se plătea și se cumpăra mai ales cu monedă streină — cu dolari, franci, elvețieni etc. Cei ce au pierdut la căderea mărcii nu au fost nemții ci celelalte popoare, cari au avut naivitatea să lase să pătrundă în țara lor stocuri mari de mărci germane... Printre aceștia am fost și noi. Mulți români s'au ruinat atunci cu prilejul căderii mărcii.

Locul de intâlnire al agenților din „Bursa neagră": Pasagiul Macca.

— Azi se încearcă alt joc de către cei interesați în cauză și noi suntem obligați să ne păzim moneda" îmi spun informatorii mei dela Banca Națională. Evadarea demăsurată a leului nostru în străinătate ar da loc la fluctuații financiare primejdioase. Prin legea dela 1 Oct. 1932, Banca Națională a României a devenit o regulatoare a vieței financiare și economice din țară. Ne facem datoria!"

PRINCIPALII VINOVAȚI

— Credeți că agenții de prin cafenele aduc răul cel mare?" am întrebat.

— Aceștia fac afaceri mici... In majoritatea cazurilor flotanții de prin cafenele sunt niște bieți nenorociți și dacă li se spune că fac parte din „bursa neagră" este pentru că *nu au bani albi pentru zile negre"*...

— Cine sunt atunci principalii vinovați?

— *Sunt unii exportatori, apoi unele case mari de comerț, etc., cari tind să eludeze dispozițiile legii spre a servi interesul lor propriu.* Aceștia nu țin registre comerciale corecte, nu fac declarații loiale în legătură cu comerțul de devize și în acest mod se strecoară afară din țară devize. Dar noi avem nevoe de valută forte chiar pentru plata cuponului...

LA FRONTIERĂ

Mai sunt informat că „Bursa neagră" operează în toată țara, dar în special în apropierea punctelor de frontieră, unde contrabanda e mai lesnicioasă. Activitatea e febrilă mai ales la București.

Mulți dintre cei cari au interes pentru plăți externe, recurg prin diferite mijloace la diferite case din străinătate, cari se fac astfel complice la aceste manopere păgubitoare țării noastre. Operațiunile în stil mare se fac cu complicitatea străinătății. Sunt anumite case cari au disponibil în străinătate, adică au bani în depozit la diferite bănci străine. Se zădărnicesc în diferite chipuri măsurile trudnice, pe care le ia Banca Națională ca să apere moneda națională" ne spune informatorul nostru.

De altfel — închee d-sa — legea ne-a găsit nepregătiți și nici organele din provincie nu lucrează cu destulă tragere de inimă pentru a stârpi răul.

AMENDĂ MARE ȘI INCHISOARE

E interesant de notat că legea din 1 Oct. 1932 prevede pedepse foarte mari pentru infractori: amenzi de sute de mii de lei și chiar până la un milion, în plus confiscarea, în folosul statului, a valorilor constituind obiectul infracțiunii.

Instanțele de judecată vor putea ridica celor vinovați și dreptul de a exercita ori ce comerț pe timp limitat. In afară de asta se prevede, în lege, închisoarea de o lună, trei, șase, până la un an, după gravitatea vinei.

CÂTEVA ANECDOTE

Ocupându-ne cu descrierea manipulațiilor valutare, ne folosim de prilej spre a înregistra unele anecdote cari circulă.

Se spune, că în zilele de cădere vertiginoasă a mărcii, un neamț a pierdut o hârtie de zece mărci în tramvay.

Cineva îi atrăsese atenția.

— Nu-i nimic!" răspunse el, făcând un gest disprețuitor cu mâna.

— Domnule ridică bancnota!" — ripostă un călător pe un ton vehement. Ce faci d-ta este o ofensă adusă banului statului"...

— Dar ce, sunt nebun?... Eri am mai ridicat o hârtie de douăzeci de mărci de jos și mi-a plesnit un nasture la pantaloni... A trebuit să dau apoi o mie de mărci, ca să-mi cumpăr un alt nasture.

Se mai povestește despre doi nemți frați. Moșteniseră fiecare câte patruzeci de mii de mărci de la tatăl lor. Unul om așezat și econom și-a depus economiile, partea lui de moștenire, la o bancă. Cellalt, un bețiv a dus-o numai în chefuri.

După un timp se întâlniră:

— M'am nenorocit! Sunt sărac lipit pământului.... Banii mei nu mai valorează nimic", spuse fratele așezat. „Dar tu ce ai făcut?"

— Nici eu nu mai am nimic. Am băut toți banii... M'am ales doar cu o pivniță plină de sticle goale... de șampanie...." răspunse fratele ușuratec râzând nepăsător.

— Huraaa! Atunci suntem salvați!..."

Și vânzând sticlele goale pe care bețivul le aruncase în pivniță s'au pomenit iarăși cu buzunarele doldora.

ALEX. F. MIHAIL

Statuia VICTORIEI LA TURNUL SEVERIN

de **LILIANA DELESCU STANIMIR**

RA către începutul Primăverei cu primele zile de cer senin când am primit biletul cu scrisul mărunt necunoscut. Era dela maestrul-sculptor Burcă. Mi-am amintit că-l cunoscusem câteva luni înainte, cu prilejul unui concurs de frumuseţe.

„Stimată Miss România 1932" — glăsuia biletul.

„Indrăsnesc să vă adresez o mare rugăminte, din partea Comitetului oraşului Turnu-Severin, precum şi din parte-mi.

„E vorba de-a imortaliza „Victoria", pe cripta eroilor olteni şi întreaga Oltenie ar dori ca cea mai distinsă fiică a ei să întrupeze această statue. Fiind vorba de-o dorinţă a oraşului Dvs. natal, precum şi de sentimentele Dvs. olteneşti, sper că nu veţi refuza, etc. etc."

Şi cum maestrul mă atinsese la coarda simţitoare... căci, cititorule, e de ajuns ca unui Oltean să-i pomeneşti că e Oltean şi să apelezi la sentim^ntele lui olteneşti, ca să faci din el, ce vrei, am răspuns din toată inima „da" — şi a doua zi, am început lucrul în atelierul sculptorului Burcă.

Atelierul maestrului era o odae nu prea mare, dar luminoasă, mirosind a pământ ud şi a ulei. In mijlocul odăii, se afla o masă nedefinită uriaşă, înfăşurată într'un cearceaf alb, căreia nu-i puteam ghici nici scopul şi nici forma. In faţa acesteia, era ridicată o podişcă de scânduri.

In fundul atelierului, pe etajere frumos orânduite, zeci de statuete înfăţişând fecioare graţioase, plutind în ritm de dans, sau monştrii convulsionaţi a căror expresie de groază te urmăreşte, te obsedează parcă.

Maestrul e vesel; iar îmbrăcămintea-i continuă imaginea pe care ne-o facem despre artiştii din romane. Nu-i lipseşte nici halatul alb, nici bereţica neagră şi nici pipa spânzurată leneş de colţul stâng al gurei.

— „O bomboană?

— „Mulţumesc.

— „O ţigare?

— „Nu, mulţumesc.

— „Incepem lucru?

— „Desigur.

— „Atunci vrei să te sui colo sus pe podişcă şi să stai pe scăunaşul acela?

— „Dar nu se dărâmă cu mine, maestre?

— „Fără grije.

Mi-am luat inima în dinţi şi m'am suit.

Maestrul îşi aprinse pipa, apoi trase încet cearceaful ce acoperia obiectul care dela 'nceput îmi atrăsese atenţia. In faţa ochilor mei uimiţi, mi se arăta o bucată uriaşă de argilă în care era schiţată forma unui trup omenesc. In locul capului însă, era o îngrămădire diformă de lut.

— „Statuia, îmi spune maestrul surâzând.

— „Statuia?! întreb mirată.

— „Abia am început-o.

Şi calm, maestrul apucă într'o mână o daltă, într'alta o bucată de argilă proaspătă şi începu încet, încet, să tae colo, să adauge dincolo. Chipul maestrului se luminează ;iară pământul se mişcă, se frământă şi cu fiecare frământare prinde să trăiască.

Au trecut două ceasuri, ca două clipe.

„Pe mâine dar...

Şi astfel... zi cu zi... doi oameni — modelul şi artistul — dădeau pământului neînsufleţit, chip şi expresie şi după două luni de muncă statuia Victoriei se înălţa falnică în atelierul maestrului Burcă. Eu dădusem înfăţişarea, după chipul şi asemănarea mea ;iar maestrul — expresie ,mişcare, avânt, din scânteia talentului său.

El era fericit pentru creaţia sa.

Eu eram mândră, zicându-mi, că femeea cea frumoasă de pe soclu eram eu şi că trăsăturile chipului meu vor trăi în veci deacum înainte. Eram mândră, aşa cum probabil, trebue să fie o stea de cinematograf văzându-se pe ecran, în primul ei film reuşit. Imi iubeam statuia.

Zilele treceau; acum statuia Victoriei strălucia trufaşe în bronz

Statuia Victoriei şi modelul ales de sculptor

— şi aşa ne-am despărţit, eu plecând în drumul meu, ea urmându-şi calea ei; dar dat ne-a fost să ne întâlnim iară.

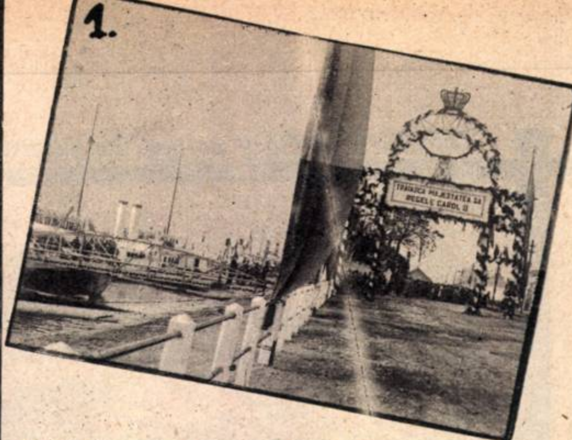
In frumosul parc al Severinului, deasupra criptei eroilor olteni, ne-am revăzut.

Trupul puţin plecat, parcă e gata să pornească *„înainte"*; mâna energic întinsă, porunceşte *„pe aici nu se trece"*; fruntea gânditoare, sprincenele încruntate; dar de sub umbra genelor doi ochi privesc atât de blând, cu atâta milă, de parcă sufletele morţilor din cripta de dedesubt s'ar oglindi în ei. Te-aştepţi ca din adâncul lor să ţâşnească o lacrimă de milă, care să se prelingă agale pe obrazu-i chinuit...

Ea... nu mai eram eu... era Victoria... şi îngenunchind, pios, i-am sărutat piciorul.

LILIANA DELESCU STANIMIR

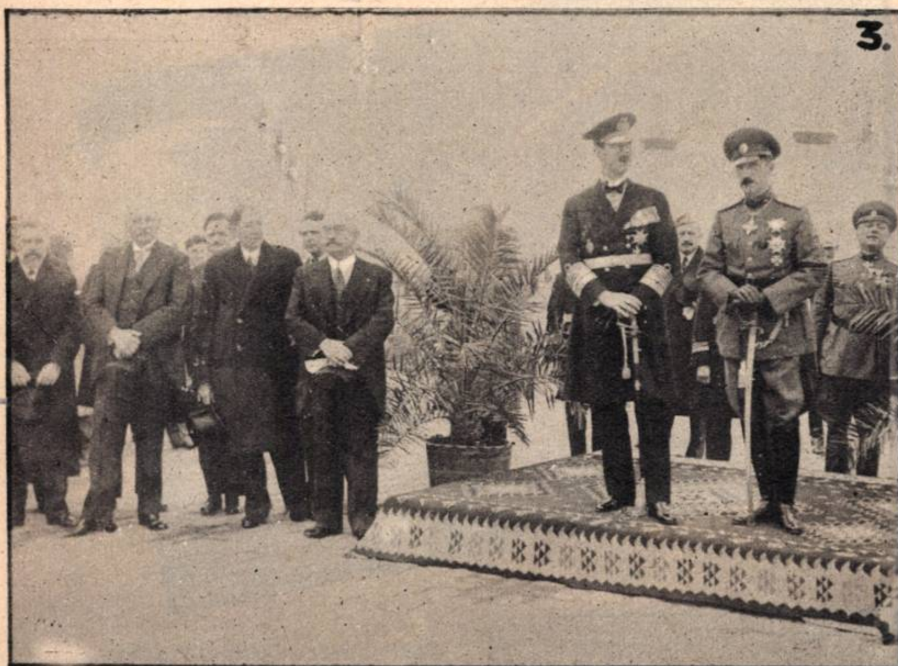
INTREVEDEREA DINTRE REGI

1) Portul Ramadan a fost minunat pavoazat cu prilejul întâlnirii Regilor Carol şi Boris.

2) Primarul Rusciucului oferă celor doi regi, tradiţionala pâine şi sare.

3) Cei doi regi primesc defilarea trupelor.

4) Trupele defilând.

5) Oficialităţile aşteptând în portul Rusciuk sosirea celor doi regi.

6) D-nii Vaida Voevod, Muşanoff şi Titulescu se întreţin.

Camuflaţi, vânătorii pornesc pe gheţuri

Vânătoare de foci

IN OCEANUL INGHEŢAT DE NORD

Foci tinere destinate grădinei zoologice din Leningrad

CÂND vine toamna în Oceanul îngheţat de Nord şi trece timpul de reproducere a focilor, începe pentru toţi vânătorii din pasiune sau de profesie, perioada cea mai interesantă şi cea mai variată: vânătoarea de foci. Spărgătoare de ghiaţă îşi croiesc drum, troznind din toate încheeturile prin ghiaţa înmuiată de soare. Ochianele scrutează nesfârşitul alb, care este când neted, când reliefat ca un ţinut acoperit de dealuri. Focile sunt inteligente. Animalele mai vârstnice cunosc pericolul şi le apără şi pe celelalte. Trebue să te apropii cu multă atenţiune de ele. Prea bine nu se poate deghiza un vas. El se vopseşte în alb, pentru a se putea face la nevoe nevăzut. La primul semnal al căpitanului, o echipă de oameni bine camuflaţi, părăseşte vasul ancorat. Cu mantilele lor

Vaporul s'a oprit şi oamenii se coboară gata de vânătoare

albe, cu glugile pe care le poartă, cu arma şi cu bastonul lung de munte, pe care-l au cu ei, ar putea fi confundaţi cu oameni din tr'o epocă de mult trecută. Ghemuiţi se târăsc pe ghiaţă, până în lagărul focilor. Animalele dorm, se încălzesc la soare şi se împerechează numai pe ghiaţă. Când stau pe ghiaţă ele se adună în grupuri mari. Dacă vânătorii voesc să pătrundă neobservaţi în lagărul focilor, atunci prinderea este foarte uşoară şi dă totdeauna rezultate admirabile. Animalele bătrâne sunt împuşcate. Celelalte care s'au ridicat speriate din somnolenţa lor sunt omorîte cu o lovitură puternică pe bot, dată cu pa-

tul puştii. Aceasta este aşa numita lovitură a focii. Unele sunt prinse de vii, fiind vândute apoi grădinilor zoologice. Dacă prada a fost bună, atunci fiecare vânător târăşte în drum spre vas animalul doborît de el, sau îl poartă pe cel prins de viu pe umeri.

Animalele depuse pe bord sunt jupuite numaidecât, iar pielea este pusă să se usuce la aer. De multe ori se întâmplă să nu fie suficient loc pe punte. Şi oamenii se împiedică la tot locul de cadavrele focilor.

Dr. K. S.

„Sibiriakow", vasul de vânătoare de foci, întâlneşte pe spărgătorul de ghiaţă „Sedow", în Marea Albă

Fotografiile noastre reprezintă o vânătoare a spărgătorului rus de ghiaţă „Sibiriakow"; acest vas a fost întrebuinţat de mai multe ori în expediţiunile polare ruse.

50 CALATORII GRATUITE LA PARIS şi VIENA pentru cititorii „Realităţii Ilustrate"

Detaşaţi cuponul care se găseşte în pagina 32, completaţi-l cu numele şi adresa dv. şi trimiteţi-l, împreună cu suma de lei 20, la adresa revistei „Realitatea Ilustrată", str. C. Mille, 7—9, Bucureşti I.

Veţi primi în schimb revista „Realitatea Ilustrată" şi un bon de participare la cele cincizeci de premii constând fiecare într'o călătorie complet gratuită la Viena sau la Paris. Sunt treizeci şi cinci de premii câte o călătorie la Budapesta-Viena şi cincisprezece premii câte o călătorie la Paris, pe coasta de Azur şi Italia.

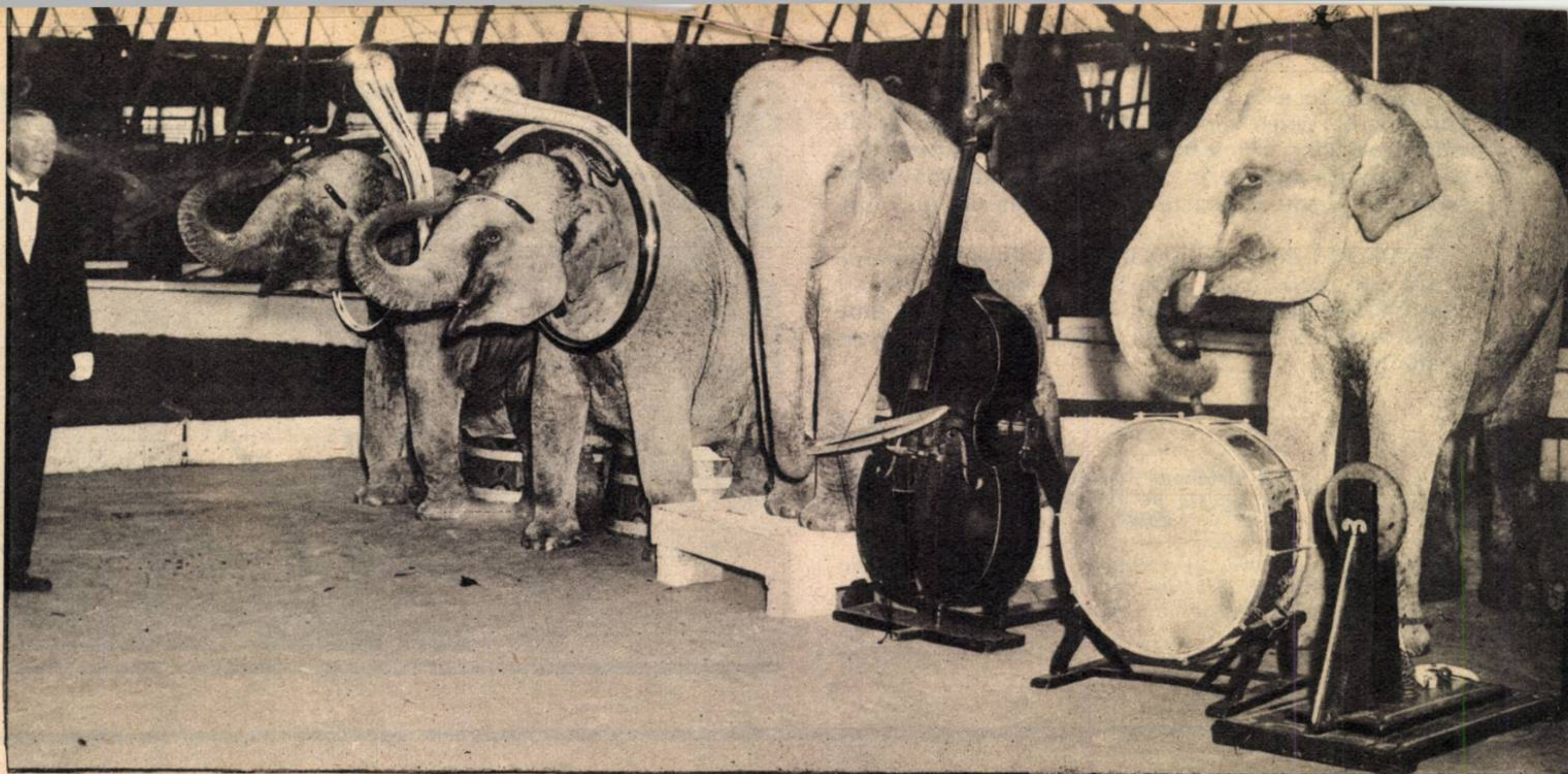
Plecarea va fi la 22 Decembrie odată cu excursia organizată de „Realitatea Ilustrată", pentru Crăciun.

Se acordă gratuit câştigătorilor atât călătoria dus şi întors, vizele pe paşaport cât şi întreţinerea completă în hoteluri şi restaurante de primul rang, şi toate vizitările muzeelor, etc. Excursia la Budapesta-Viena va dura o săptămână; excursia la Paris, Coasta de Azur şi Italia trei săptămâni.

Fiecare participant va primi odată cu „Realitatea Ilustrată" şi bonul de participare, şi un itinerariu detailat a excursiei.

Tragerea premiilor va fi publică, se va face în prezenţa autorităţilor şi va avea loc la 10 Decembrie 1933.

Cupoanele se primesc la „Realitatea Ilustrată" până cel mai târziu în ziua de 5 Decembrie a. c.

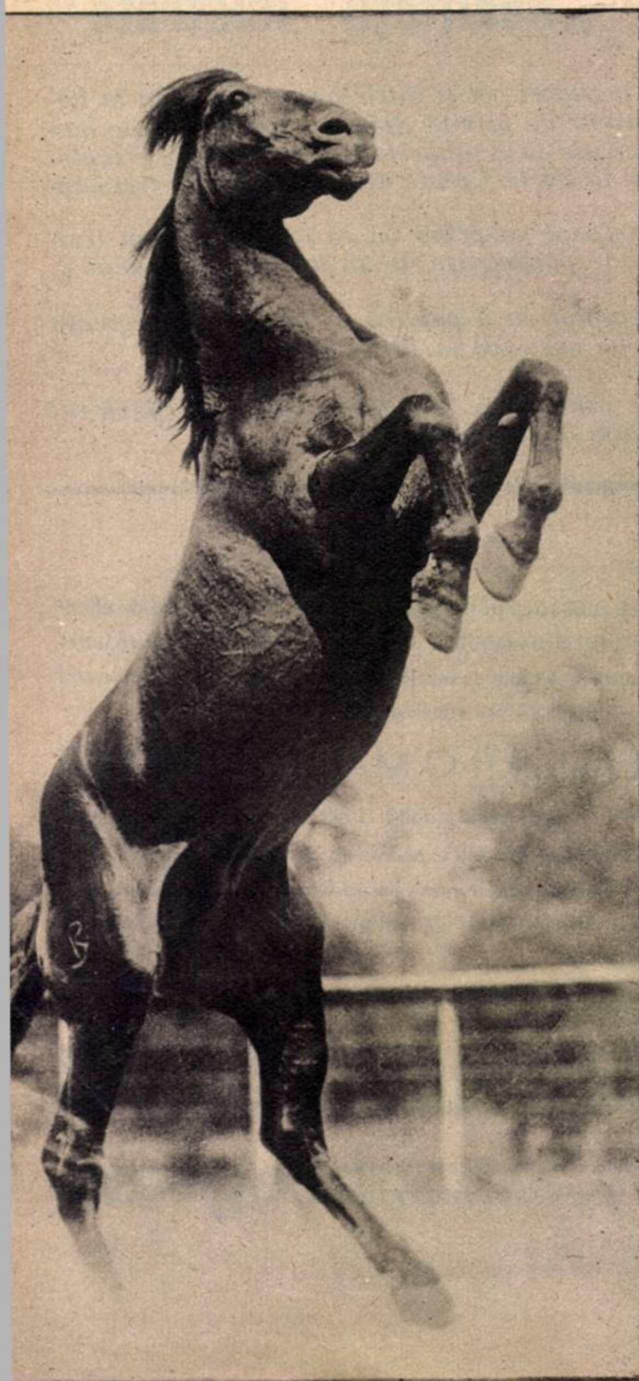
Un concert executat de elefanţi nu se poate găsi uşor in repertoriul unei săli de concerte. El poate fi ascultat totuş în fiecare seară la circul Krone din Berlin.

La Los Angeles, un armăsar superb, a reuşit o performanţă cu adevărat remarcabilă: a executat ţanţoş un marş, mergând numai pe picioarele dinapoi.

Iată un delicios pui de leu care linge până la ultima picătură castronaşul cu lapte. Cine vrea să devie „regele deşertului" trebue să aibă şi putere.

Un pui de urangutan venit pe lume recent în grădina zoologică din St. Louis, a fost luat de lângă mama lui pentru a fi îngrijit. Fotografia noastră îl reprezintă pe un cântar de copii.

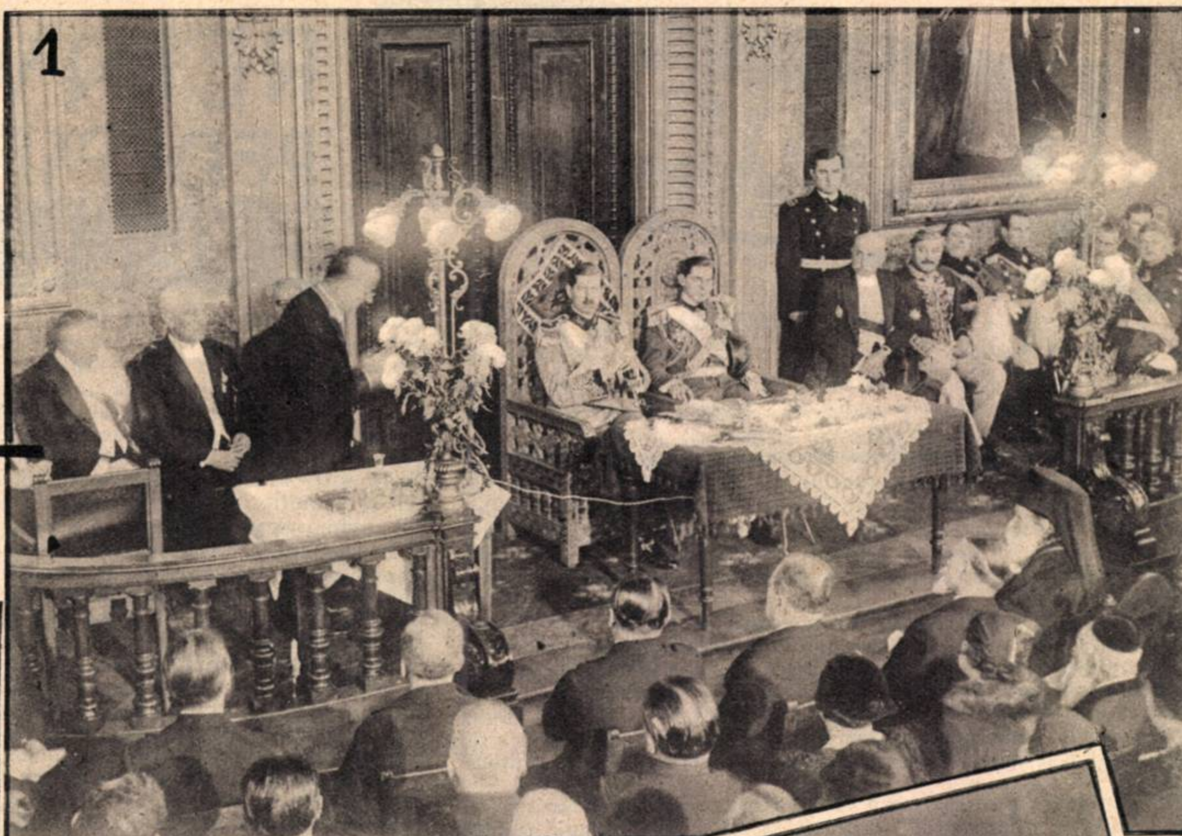

La sfârşitul lunei trecute, flamingii din grădina zoologică a Berlinului au fost conduşi pentru prima oară liberi prin parc, pentru a-şi lua... reşedinţa de iarnă. Altă dată ei erau purtaţi în coteţe special construite. In fotografia noastră, flamingii dau impresia unui pensionat rar care a eşit la obicinuita plimbare duminicală.

FESTIVITĂŢILE DELA IAŞI

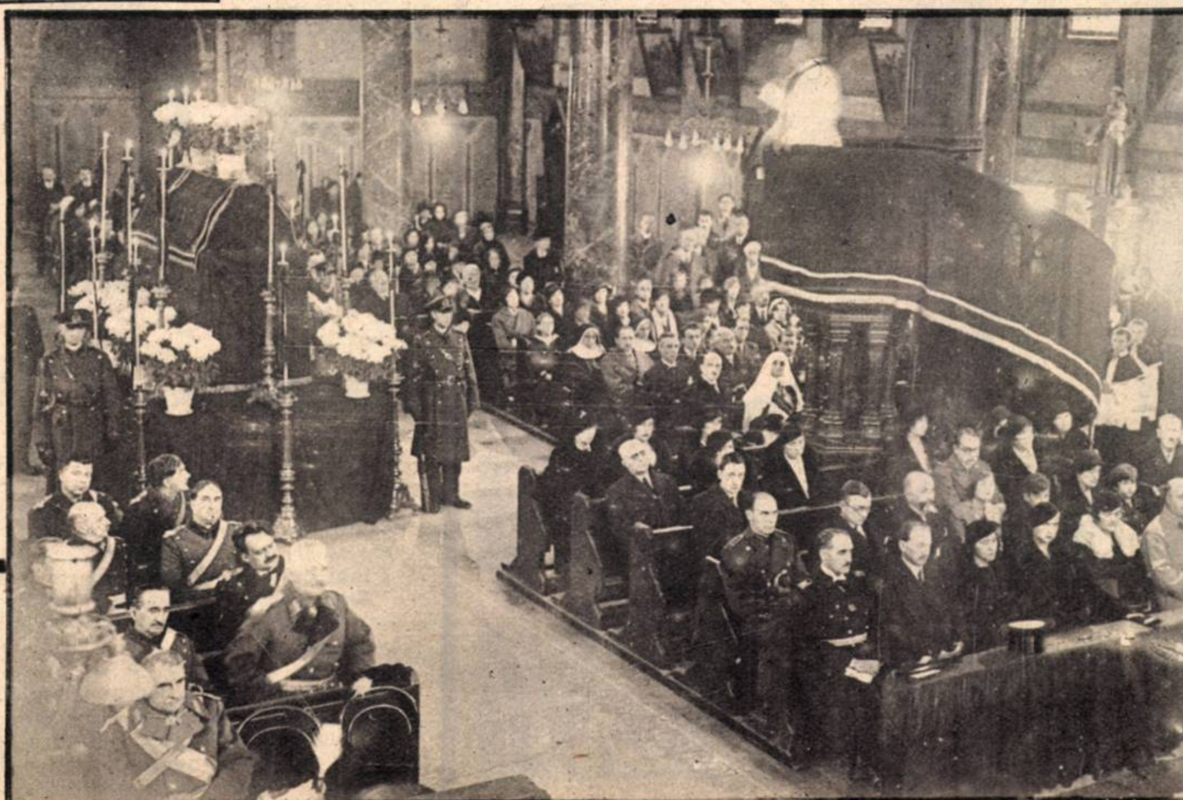

La Iaşi au avut loc săptămâna trecută mari festivităţi onorate de prezenţa M. S. Regelui. Fotografiile noastre reprezintă:
1) Regele Carol şi Principele Nicolae, patronând deschiderea cursurilor la Universitatea din Iaşi.
2) Mulţimea adunată în faţa Universităţii din Iaşi aşteptând sosirea Regelui.
3) Regele înmânează primarului municipiului Iaşi, în cursul festivităţii care a avut loc la Teatrul Naţional, decoraţia oraşului.

La Catedrala Sf. Iosif din Bucureşti s'a oficiat săptămâna trecută o slujbă religioasă cu prilejul zilei eroilor francezi.

Germania REINVIE PEDEPSELE EVULUI MEDIU

Hoţi şi criminali decapitaţi cu toporul, pe butuc. Femei care s'au făcut vinovate ca soţii sau ca mame, purtate în insulte pe străzi şi fete puse la stâlpul infamiei, pentru păcatul de-a fi iubit un evreu.

PENTRU a-şi executa sancţiunile, Germania a reeditat câteva din drasticele metode ale Evului Mediu şi rezultatele obţinute au determinat-o să reconstitue în întregime o artă în care se îmbină diabolic supliciul fizic cu supliciul moral şi de care strămoşii noştri se serviau pentru a-şi descuraja delicvenţii.

Astfel, codul penal după ce-a instituit pedeapsa decapitării, stâlpul infamiei şi străvechea *„Schandmantel"* sau mantaua ruşinei, intenţionează să taie urechile pungaşilor de buzunare, pentruca toţi cei cari-i văd să ştie cu cine au deaface şi să se ferească de ei. Desigur, pedeapsa e drastică şi inspiră chiar oroarea, prin cruzimea ei. Dar delicvenţii n'au decât s'o evite, renunţând a-şi însuşi obiecte ce nu le aparţin — spun autorităţile.

In primăvara trecută, când Adolf Hitler şi Naziştii săi au venit la putere, vacarmul de proteste şi de critici, stârnit de adversarii lor politici a întunecat complectamente un proces de mondială importanţă. Se făcea aci o mare încercare: suprimarea hoţului de profesie care a devenit unul din blestemele civilizaţiei moderne, în special în Statele-Unite. Calamitatea banditismului s'a abătut brusc şi violent asupra noului regim, în faţa căruia se ridicau ca nişte uriaşe talazuri tot felul de probleme ce reclamau grabnice soluţionări. Una din ororile ce însoţesc întotdeauna revoluţiile, inundaţiile, cutremurele de pământ şi alte calamităţi, e fluxul de banditism. Când forţa armată îşi face apariţia în punctul unde a avut loc o astfel de comoţie, primul lucru pe care-l face e să extermine câţiva bandiţi prinşi asupra faptului, ceeace pune imediat capăt jafurilor.

In Germania însă, lucrul acesta nu se putea face uşor, pentrucă pungaşii văzând bandele de nazişti ce năvăliau în case şi magazine, târându-şi victimile spre închisori, au conceput o idee foarte ingenioasă: aplicându-şi în grabă swastika pe braţ şi urlând cât îi ţineau gurile, „Heil Hitler" ei imitară exemplul patrioţilor. După cum era şi de aşteptat, aceşti bandiţi nu făceau nici o distincţie între evrei şi creştini, între partizanii sau inamicii noului guvern, aşa că jefuiau cu imparţialitate toate casele şi prăvăliile ce păreau să merite osteneala. Se înţelege dela sine că nu-şi duceau prizonierii la poliţie, ci după ce le administrau o bătaie, aşa, ca să salveze aparenţele, îi lăsau în vre-o stradă pustie şi fugiau cu prada, pentru a repeta operaţiunea în alt punct al oraşului.

Adevăraţii nazişti şi-au dat însă imediat seama că dacă nu reprimau cât mai repede aceste banditisme, întregul lor regim avea să se discrediteze într'un asemenea grad, încât să provoace o contra-revoluţie. Luară măsuri drastice. Poliţia primi ordinul să pedepsească pe fiecare pungaş prins asupra unui act de jaf, cu o bătaie straşnică cu biciul — singurul lucru pe care un pungaş nu-l poate suferi — şi apoi să-i dea drumul.

Văitându-se, cu spinările dungate de vânătăi, pungaşii astfel pedepsiţi răspândiră vestea drasticei corecţii, în întreaga lor lume. Drept e că bătăile acestea erau administrate fără vreo prealabilă judecată, dar autorităţile nu dispuneau nici de timp şi nici de bani pentru procese şi nici de locuri în închisorile tixite de prizonieri politici. De notat e însă că rezultatele au fost miraculoase. Valul de jafuri şi crime ce ameninţa să înece Nazismul s'a potolit, tot atât de repede pe cât se pornise.

Pentru crime se intentau însă procese, ale căror desbateri trebuiau să se desfăşoare în cel mai scurt răstimp, iar criminalii condamnaţi, fără să aibă drept de apel, drept la cerere de comutare, graţiere sau alte mijloace menite să combată justiţia, erau imediat decapitaţi.

Şi aci apăru ceeace s'ar putea numi o vechie nou... Condamnatul nu se trezia înaintea scaunului electric, a ghilotinei sau a spânzurătoarei, ci 'n faţa unui butuc, pe care trebuia să-şi puie capul şi

←*Decapitarea celor doi prinţi Conrad de Swabia şi Frederick de Baden, — după o veche stampă.*

Gulerul femeilor cârcotaşe→

lângă care se afla un bărbat muschiulos, înarmat cu un topor de o fioroasă strălucire. Astfel erau executaţi infractorii germani în Evul Mediu. In graba lor de-a institui acest nou, sau mai bine zis, vechiu mod de decapitare, autorităţile au lăsat călăului latitudinea să-şi aleagă orice costum, cu condiţia să fie negru şi demn, şi mai cu seamă să nu poarte mască.

Unii dintre aceştia au îmbrăcat robe lungi, negre. Masca e interzisă, din motive pur psihologice. Autorităţile naziste aduc argumentul că masca e pentru criminali şi alţi indivizi cărora le e ruşine de faptele lor şi vor deci să-şi ascundă identitatea. Călăul care îndeplineşte o acţiune neplăcută, dar de utilitate publică, nu trebue să aibă aerul că-i e ruşine de misiunea sa.

De când s'a instituit dictatura lui Hitler, treizeci şi şapte de criminali au sfârşit pe butuc. Patru din ei erau nişte adolescenţi, cari

ucideseră un poliţist, încercând să prade un magazin. Pronunţându-le sentinţa, judecătorul a adăugat:

„Cel mai bun mijloc împotriva acestor bolnave produse ale societăţei umane, este suprimarea lor."

Patru comunişti, condamnaţi pentru c'ar fi împuşcat nişte soldaţi nazişti în ziua de 17 Iulie, au fost decapitaţi la 1 August.

La Magdeburg, o femee anume Emma Thieme, văduvă, a fost decapitată în închisoarea Torgau, împreună cu alţi doi complici, pentrucă şi-ar fi ucis fiul.

In toate aceste cazuri, cefile victimelor sunt rase, ca pentru o operaţie. Când are mai multe execuţii, călăul îşi ia două ajutoare, care leagă mâinile condamnaţilor şi la nevoie le ţine capul pe butuc, 'n vreme ce şeful manevrează toporul. Aceşti călăi sunt foarte îndemânateci, făcând amputarea fără durere, dintr'o singură lovitură.

Aceste energice şi prompte măsuri au avut rezultate atât de satisfăcătoare cu două categorii de infracţiuni, încât veţi vedea că ceeace a urmat era fatal să se întâmple. Entuziaştii nazişti convinşi că aflaseră o soluţie universală, au început s'o aplice tuturor problemelor ce li se prezentau.

Incă dela răsboiul mondial, în viaţa socială a Germaniei prostituatele au apărut într'un număr neobicinuit de mare şi au sporit cu o uimitoare repeziciune. Guvernul şi-a dat seama că trebuia să facă ceva pentru extirparea acestui rău. Dar vânzătoarele de dragoste, dela marea curtezană şi până la cea din urmă femee de stradă, au fost întotdeauna greu de represat, şi nu s'a făcut nici o încercare serioasă în această direcţie până când n'a ordonat-o Hitler.

Ce era de făcut? In închisori nu erau locuri suficiente pentru a ţine această imensă armată de femei, până la judecată, de fonduri pentru desfăşurarea acestor procese nu dispuneau şi în caz de condamnare, n'aveau unde să le interneze. Fiind femei, nu puteau face uz de biciu, ca în cazul tâlharilor, pentru c'ar fi stârnit în public milă şi simpatie. Comitetul însărcinat cu rezolvarea acestei probleme cercetă trecutul Germaniei, fără a găsi însă o metodă care să însemne o soluţie. Vechii teutoni aveau multe păcate, dar femeea germană ca fată şi matroană pare să fi fost excepţional de castă, cel puţin în comparaţie cu romanii. Cazurile de abatere dela drumul drept, sporadice, erau pedepsite cu moartea, de către tată sau soţ. Precedente existau însă în istoria altor ţări. Astfel puritanii din America născociseră „stâlpul infamiei" şi „litera roşie", pentru a face publică ruşinea unei femei imorale. Pe tema aceasta Hawthorne a scris clasicul roman al Hesterei Prynne, silită să stea la stâlp cu copilul său nelegitim şi să poarte un „A" roşu pe piept, oriunde mergea, chiar la biserică.

Comitetul a găsit că această metodă era foarte apropiată de pedepsele pe cari vechii germani le aplicau femeilor ce se făceau vinovate de alte păcate. Astfel, într'un muzeu din Nuremberg se află o mască de balaur, pe care erau silite s'o poarte bârfitoarele, stând legate de un stâlp, într'o piaţă publică. Acolo se poate vedea şi un guler dublu de lemn, pentru femeile cârcotaşe, care cu certurile lor turburau liniştea vre-unei mahalale. Gulerul pomenit era trecut pe după gâtul ambelor adversare, care erau duse pe un loc viran şi lăsate acolo o zi întreagă să se certe, până la saturaţie, după ce li se luase însă orice posibilitate de a se ajunge cu unghiile.

Sub inspiraţia acestor vechi mijloace de corecţiune, oraşele moderne germane au avut ocazia să vadă femei silite să colinde străzile purtând placarde ce indicau într'un limbaj vulgar, greşala de care se făcuseră vinovate. Apoi veni un edict care avu darul să uimească profund întreaga lume. Guvernul nazist interzise formal femeilor întrebuinţarea fardului şi a pudrei şi începu a aplica sistemul placardelor celor care nu voiau să se supuie.

Butoiul beţivilor

In Franţa, Anglia, Statele-Unite şi alte ţări, femeile se fardează aproape toate, fără excepţie, deeace face ca obiceiul să n'aibă nici o însemnătate. In Berlin şi în alte oraşe mari germane, rouge-ul şi pudra apar atât pe obrajii femeilor respectabile cât şi pe ai celor care nu mai sunt astfel. Dar în orăşelele de provincie şi pe la sate, o fată fardată înseamnă femee de stradă sau turistă. Deaceea, femeile americane care-şi petrec o mare parte din timp în staţiunile pitoreşti ale acestei ţări, se simt la un moment dat jenate şi renunţă la fard.

Guvernele par însă menite să facă toate prostiile posibile. Tocmai când aceste metode dădeau un minunat exemplu întregei lumi, autorităţile s'au ambalat într'un nefast exces de zel, care a stricat totul. In frenetica lor pornire contra evreilor, zeloşii nazişti şi-au organizat atacul după aceeaş tactică. Deşi persecuţia evreilor formează o chestiune de ordin politic, autorităţile naziste nu numai că i-au tratat ca pe cei din urmă criminali, dar au administrat pedepse drastice fetelor creştine care comiseseră eventual „*crima*" de a-şi fi dăruit dragostea unui evreu. Pe la mijlocul lui Septembrie, o echipă de soldaţi nazişti au pătruns într'o casă din Nuremberg şi au arestat o tânără fată de 19 ani. După ce i-au tăiat cozile lungi şi blonde, i-au ras capul chilug şi i-au atârnat de gât un placart pe care scria: „*M'am dat unui evreu*".

Nenorocita fu silită să parcurgă astfel toate străzile oraşului său natal sub ploaia de insulte a trecătorilor, şi când străzile deveniră pustii, soldaţii o târâră prin diferite cârciumi şi localuri de noapte unde era scoasă pe scenă „spre a servi de exemplu" şi primită în huiduieli. Se spune că în urma acestor suplicii, fata a fost internată într'un ospiciu şi că sunt puţine speranţe să se mai însdrăvenească.

Autorităţile germane au avut ocazia să cunoască impresia pe care acest act de acută barbarie a produs-o asupra lumei, printr'un grup de turişti englezi, cari s'au prezentat primarului pentru a-i exprima dispreţul şi desgustul lor.

Dar sunt multe alte pedepse medievale practicate de Germania modernă, ce şi-ar putea găsi ecou şi în alte ţări. Tot în muzeul dela Nuremberg se află o cuşcă cu care se pedepsiau negustorii cari dădeau lipsă la cântar, sau falsificau mărfurile. Delicventul, în loc să fie băgat în închisoare şi întreţinut pe socoteala concetăţenilor săi, era băgat în cuşcă şi cufundat în apa unui bazin până aproape de sufocare. După spusele cronicilor, niciunul din aceşti negustori necinstiţi n'a avut nevoie să fie de două ori pedepsit la fel.

Intr'o vreme, Nurembergul era plin de beţivi cari-şi băteau femeile. In loc de a-i închide, hrănindu-i pe socoteala comunităţii şi lăsându-le familiile muritoare de foame, primarul îi băga în câte un butoiu fără fund, poreclit „mantaua ruşinei" şi pe care desemne groteşti indicau păcatele de care se făcuseră vinovaţi. Astfel dichisit, beţivul era silit să străbată oraşul dela un capăt la altul, însoţit de nevasta sa care povestea în gura mare maltratările pe care le suferise dela el. Se spune că acest butoiu n'a fost întrebuinţat decât de vre-o două ori: scandalurile au încetat aproape imediat.

Dar în afară de masca balaurului care se întrebuinţa pentru bârfitori, autorităţile germane intenţionează să reproducă un fel de botniţă de fier foarte grea, pe care individul prins că întrebuinţa vorbe murdare, era silit s'o poarte o zi întreagă, într'o piaţă publică...

Legiuitorii germani lucrează de zor la redactarea nouilor coduri...

Dar cititorul obicinuit să cugete, vede din cele de mai sus că Germania — incapabilă a-şi asimila generoasele idei de largă şi profundă înţelegere umană ale secolului nostru, idei ce păreau a ne fi scos sufleteşte din neantul de bestialitate al barbariei, marcând o luminoasă maturitate a popoarelor — face un salt retrograd, într'o epocă pe care o priveşte cu un amestec de milă şi oroare, — şi fruntea i se brăzdează de îngrijorare.

Din toată lum[...]

Renumita dansatoare Miss Frances Doble a debutat recent la Londra, cu un ansamblu de balet. Intr'una din scene, toate baletistele ansamblului apar cu o mască, care imită perfect chipul maestrei lor.

Ministrul de externe al Rusiei, d. Litvinow, s'a oprit la Berlin pentru o zi, în cursul călătoriei pe care o întreprinde spre Washington.

Regele şi regina Siamului au fugit cu avionul de la Huahin la Singora, localitate care este mai aproape de graniţa malaeză. Fuga este atribuită fricei unei revoluţii interne, care ar putea izbucni în orice moment. Fotografia noastră reprezintă perechea regală pe tronul Siamului.

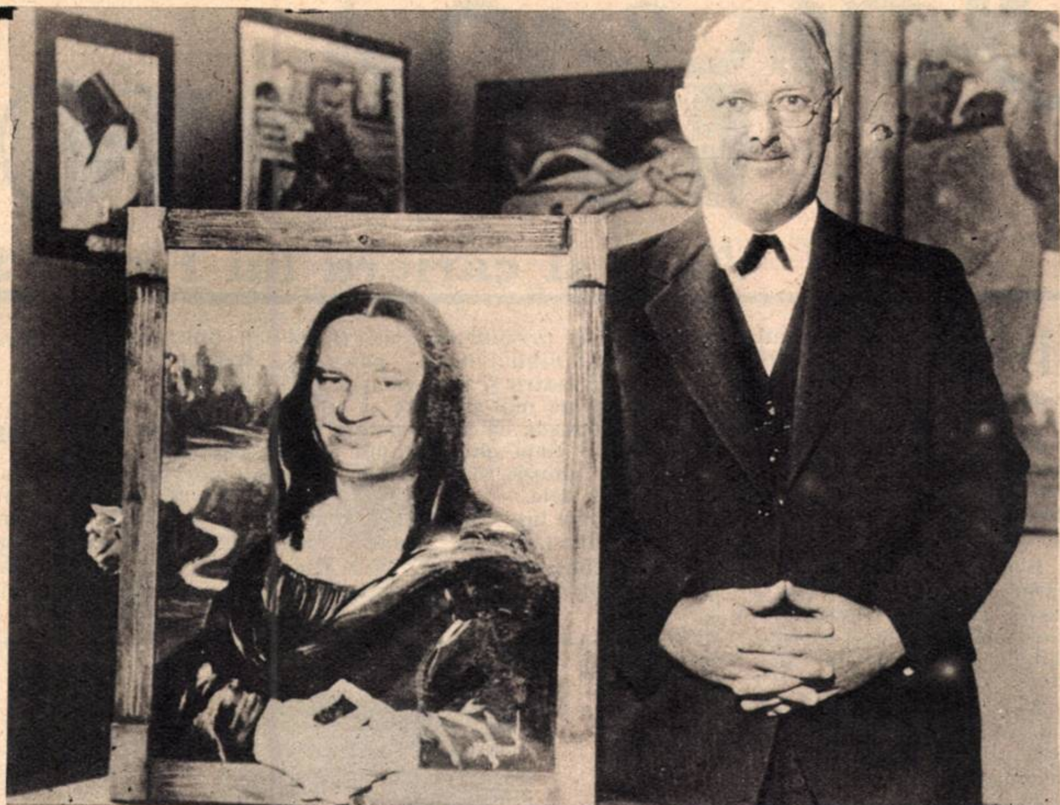
La 28 Octom[...]
lia, cu un fast[...]
dela marşul „[...]
Fotografia noa[...]
tor Emanuel II[...]

nula

La o expoziție de caricaturi, care a avut loc „Scarab-Klub" din Detroit a fost expusă o caricatură, care reprezintă pe Wallace Berry costumat în... Mona Lisa. Autorul umoristicului desen este pictorul Floyd Nixon.

...mbrie 1933 s'a sărbătorit în Ita... deosebit, aniversarea a 12 ani ...cămășilor negre" asupra Romei. ...stră îl înfățișează pe regele Vic...I, care a asistat la serbări.

Fostul prim ministru al Franței și ministru de răsboi, Painlevé, a murit săptămâna trecută la Paris, în urma unui atac de cord. Defunctul era în vârstă de 70 ani.

Celebrul bacteriologic francez, profesorul Albert Léon Charles Calmette, președintele Institutului Pasteur din Paris, a murit în vârstă de 70 ani.

Pe coasta Scoției au avut loc, în acest an, mari manevre de toamnă. Fotografia noastră a fost luată în zorii zilei, reprezentând silueta vasului „Furious" depe puntea căruia s'a ridicat tocmai un avion.

Oameni BIRUITORI

Viaţa şi cariera lui Fedor Şaliapin

IN această vreme trăită sub zodia literara a biografiilor romanţate, fără 'ndoială că Feodor Şaliapin ar sluji, prin viaţa lui, cel mai înbelşugat, — şi cel mai pasionant totodată, — material la îndemâna omului care nu vrea să descopere fapte în imaginaţie ci în viaţa trăită, pur şi simplu.

E un bun drum străbătut de când copilul Fedor întâlni pe Iacob Ivanovici Mamonov dela care primi, poate, iniţierea în tainele de nepătruns ale muzicei.

Dar cine e acest Iacob Ivanovici Mamonov căruia azi Fedor Şaliapin nu se fereşte să-i arate recunoştinţa?

Se cuvine să pomenim şi despre Iacob Ivanovici Mamonov, care, în vremea copilăriei lui Fedor era un actor cunoscut în regiunea Volgăi. I se spunea Iaşca. Teatrul în acea epocă şi în acel ţinut nu era în palate cu bolţi de cristal şi scene turnante. Ci în bâlciuri. Se cheltuia însă tot atâta artă. Aşa ne explicăm cum însuşi Evreinov a fost cândva actor de circ. Iaşca era actor de bâlciu şi clown totodată. Dela el Fedor a împrumutat pasiunea ce-i va călăuzi paşii, mai târziu, spre înaltele piscuri ale gloriei. Când Fedor Şaliapin va interpreta mai târziu pe Boris Godunov şi-şi va înfrânge emoţia scenică de care în întreaga-i viaţă i-a fost teamă, se va gândi cu recunoştinţă la acest Iaşca, actor şi clown de bâlciu pe malurile Volgăi...

*

Fedor Şaliapin, — al cărui nume stăpâneşte azi actualitatea printr'o nouă creaţie, în primul său film vorbit şi cântat, *Don Quijotte,* care-i un model de artă, — nu a învăţat cântul în con servatoare şi academii. El însuşi o spune: „un fapt ce mi se pare semnificativ, — declară marele cântăreţ — şi pe care-l socot tipic pentru viaţa rusească, e că am fost încurajat să fac cântul de către simplii lucrători ruşi, — iar ucenicia mea lirică a avut loc într'o biserică, într'un cor al acestei biserici".

Fără îndoială că acestei întâmplări se datoreşte statornica legătură ce a existat între marele cântăreţ şi poporul rus, — cu muncitorimea rusă. Un muncitor doar l-a îndemnat să cânte fără să-i fie teamă: „Cântă, Fedia, cântă! — îi spunea acest brav prieten, — cântă căci vei fi mai vesel. Cântul e ca o pasăre, — mai spunea el, — deschide-i colivia în care e închisă şi va zbura".

In sfârşit, la vârsta de 14 ori 15 ani reuşi să intre la un teatru municipal unde i se încredinţă un rol de câteva cuvinte.

Era debutul lui Fedor Şaliapin... Şi primul lui eşec. Ceea ce nu-i nimici deloc pasiunea pentru teatru şi nici visurile lui. Va merge mai departe şi se va face dovada că marii actori stăpânesc viaţa chiar atunci când ea se amuză să le arunce piedici în cale.

Şi-acum intervine un eveniment în viaţa tânărului Fedor: marele cântăreţ de mai târziu descoperă opereta. Şi înainte de-a juca în *Faust,* — prima Operă în care i se încredinţă un rol, — Fedor Şaliapin fu actor de operetă în care calitate hoinări de-alungul Rusiei şi mai ales, prin Transcaucazia. Acest ţinut va fi socotit de Fedor Şaliapin ca providenţial pentrucă într'un oraş, — La Tiflis, — întâlni pe Dimitri Andrievici Usatov, fost tenor la Marele Teatru din Moscova şi acum profesor de cânt în această localitate. Un om de ispravă. Dela el Fedor Şaliapin a putut lua în sfârşit, primele lecţiuni.

Şaliapin în rolul titular al filmului „Don Quijote"

*

Invăţământul aduse roadele aşteptate. Ajuns la Petersburg Fedor poate intra la conservator unde nu trecu multă vreme ca să se poată afirma şi iată-l angajat la marile teatre imperiale. Nu reuşeşte însă să facă mare lucru nici aici. Ba mai mult, înlocuind la un moment dat un mare cântăreţ care murise, Şaliapin înregistrează un nou eşec.

*

O cunoştinţă făcută cu Mamontov, directorul unui teatru din Moscova, îl făcu să părăsească Petersburgul. I se încredinţă, în noul teatru, un rol de seamă. Mamontov, care vede în Şaliapin o „achiziţie", nu se fereşte, în ciuda insucceselor de până acum, să-i încredinţeze rolul lui *Mefisto.*

Acesta fu primul lui mare succes, — şi drumul larg deschis spre consacrare.

Nu avea decât 23 de ani.

Succesele se ţin lanţ şi întors la Petersburg, sub privigherea lui Mamontov, înregistrează un succes magnific în rolul lui *Ivan cel Groaznic* din *Pskovitanie,* opera lui Rimski-Korsakov.

E momentul când se poate marca începutul epicei ascensiuni a lui Fedor Şaliapin.

Mamontov îl ia la Paris şi în contact cu civilizaţia apuseană cunoştinţele lui sporesc.

Va cuceri publicul aflător şi dincolo de hotarele ţării lui, — in capitalele tuturor ţărilor din apus unde gloria sporeşte şi cu fiecare an ce trece se statorniceşte. La Paris, la Londra, la Berlin şi Viena, la Milan şi Roma, — şi chiar în noul continent unde se desenează o frumoasă activitate muzicală. — Şaliapin e întâmpinat de ovaţiile mulţimii.

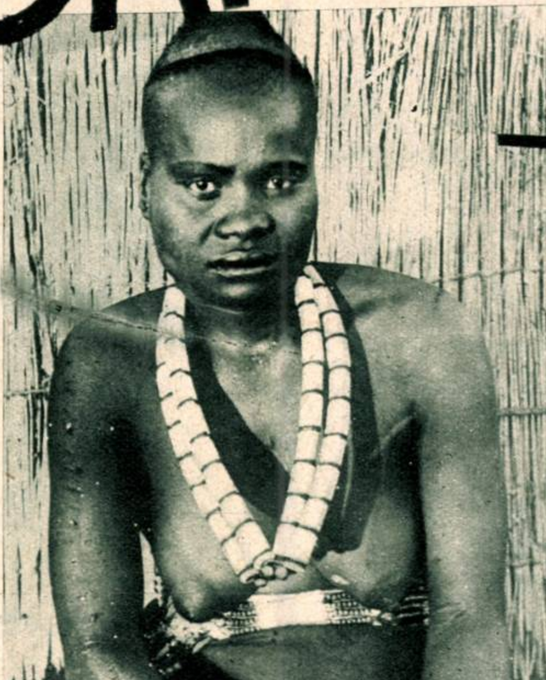
*

Un recent eveniment îl situează din nou pe primul plan al actualităţii artistice. Un mare regisor, — Pabst, — s'a gândit să utilizeze neîntrecutul talent al lui Fedor Şaliapin în film. Rezultatul a fost montarea nemuritoarei opere a lui Cervantes, — *Don Quijotte,* — cu marele cântăreţ în rolul principal. Feodor s'a arătat un mare cântăreţ. S'a dovedit, cu acest prilej, şi un tot atât de mare actor.

Şi astfel, Fedor Şaliapin, deschide şi pe acest drum al artei cinematografice noui, şi luminoase orizonturi.

MIHAIL VALERIU

HOGGAR — ȚARA *fără* FEMEI

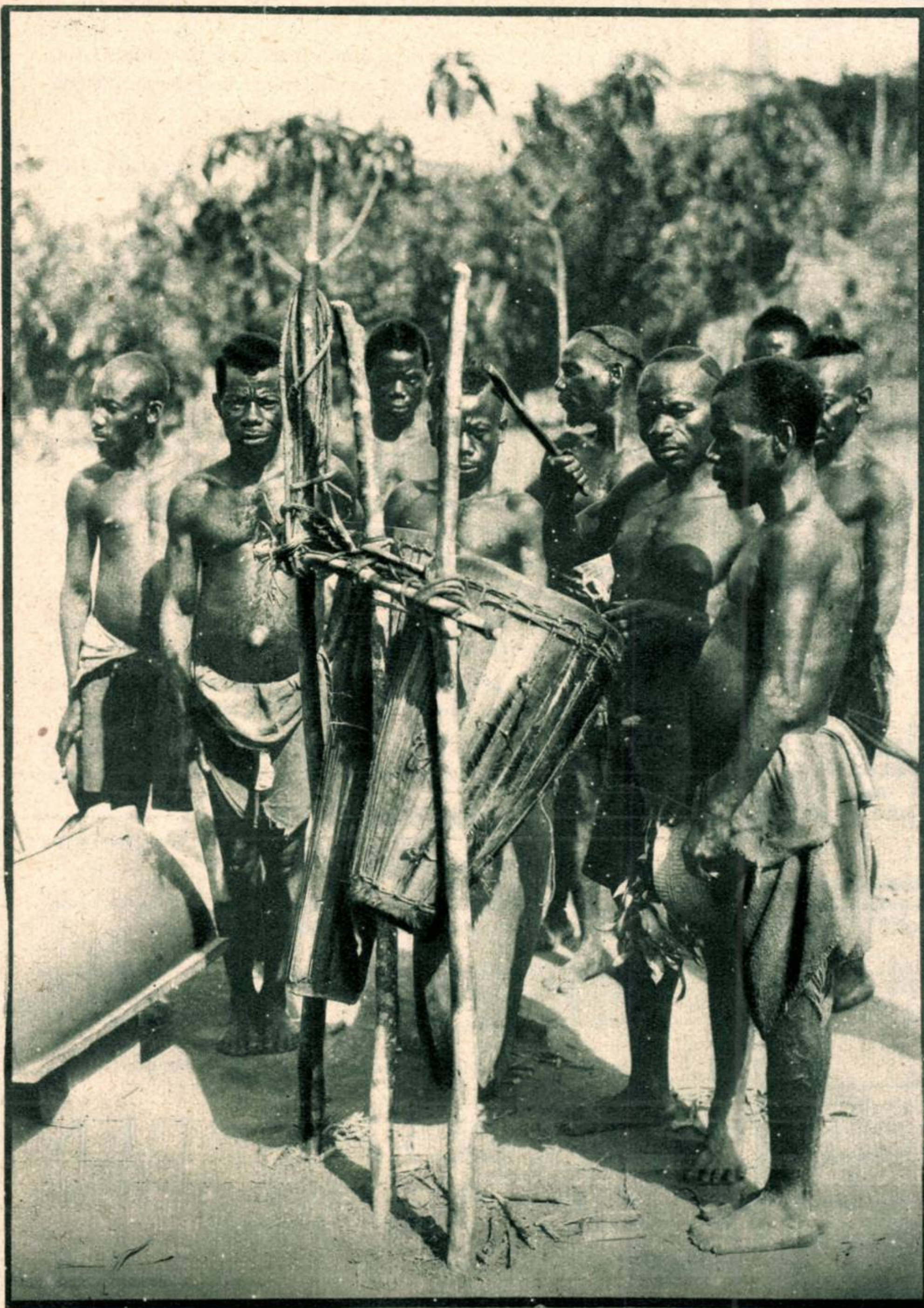
Mireasă tânără cumpărată scump

HOGGAR, e o regiune romantică şi misterioasă, în mijlocul deşertului Saharei, unde sălăşluesc câteva triburi de berberi, izolaţi cu desăvârşire de restul semenilor lor. Triburile acestea, au păstrat până astăzi o sumedenie de rituri religioase, dintre cele mai stranii, şi vieţuesc într'o atmosferă obscură a unui misticism orb ce le călăuzeşte faptele, făcându-i sclavi veşnici ai unor prejudecăţi înspăimântătoare.

Berberii din Hoggar sunt cu totul sub stăpânirea divinităţilor supranaturale cari, — după credinţa lor, — îi pândesc la fiecare cotitură a vieţii, fiind nelipsite dela nici o bucurie sau durere a lor. Naştere, iubire, viaţă, moarte, sunt cuvinte supranaturale insuflate de un nepătruns mister.

Hoggar, ţinut în care virginitatea este o crimă, iar lipsa de credinţă, — vrăjitorie!... Dacă o fată e încă fecioară înainte de mă

Răsboinici din Hoggar

ritiş, pentru berberii aceştia primitivi, înseamnă că ea e posedată de diavol şi nu mai are alt mijloc de scăpare decât moartea. Tragedia se petrece într'o noapte şi umbrele fac să dispară totul, împreună cu tânăra viaţă feciorelnică. Obiceiurile acelor triburi cer ca la vârsta de şase ani, copila să devie femee, fapt ce prilejueşte celebrarea altor rituri diavoleşti în mijlocul nopţii. O vrăjitoare bătrână, stând de-o parte, lângă foc, loveşte într'un ritm asurzitor o tobă pe când toate fetele tribului, strâns lipite una de alta, dansează mlădiindu-se asemenea unei reptile uriaşe cu mii de vieţi.

O FECIOARĂ PE UN BERBEC

In schimbul unui berbec se poate cumpăra oricare din copilele acestea. După încheerea târgului, urmează numai decât ceremoniile solemne ale căsătoriei, ceremonii cari durează mai mult de-o săptămână şi a căror desfăşurare se face sub înrâurirea celui mai spăimântător şi straniu misticism. Căsătoria este chinul cel mai greu la care poate să fie supusă copila: ea îşi lasă unghiile să crească, într'adins, ştiind că în ele va avea singura armă de apărare. La început, viitoarea soţie e legată de o funie şi afundată în groapa comună unde se aruncă toate murdăriile tribului pentru ca, după ce se va căsători, să nu mai poată fi pătrunsă de duhurile necurate. După aceia, fata e îmbrăcată în zdrenţe, ocărâtă şi supusă celor mai cumplite osteneli, pentru ca spiritele rele să nu se îndrăgostească de ea.

Chiar şi logodnicul, dacă e la prima căsătorie, trebue să se supună unor anumite obiceiuri. Cu o-zi înainte de căsătorie se cufundă, gol, într'un puţ, simbol al fecundităţii, pentru ca şi căsnicia lui să fie rodnică. La apusul soarelui, trebue să se ducă pentru ultima oară, la o *casă de dragoste*, unde să mai guste iubirea oprită înainte de a se închina pentru toată viaţa, celei îngăduite.

Casele de dragoste ale berberilor din Hoggar, se aseamănă cu ale vecinilor din Tuareg: o locuinţă berberă, construită din pământ uscat, o curte cu boltă şi o terasă imensă. In ea trăesc, în mijlocul muzicei şi al parfumurilor, tineri efebi, sclavi ai plăcerii, deoarece la berberi, prostituţia feminină e interzisă, atât de religie cât şi de morală.

Sosind, în sfârşit, ziua de nuntă, soţii sunt închişi într'o cameră fără ferestre a unei case asemănătoare cu un furnicar. Pe terasă, preoţii execută un dans magic. După un răstimp de patruzeci şi opt de ore, soţul are dreptul să iasă în lume, pe când soţia trebue să mai rămâe câtva timp întinsă în patul nupţial. Berberii, chiar din cauza slăbiciunii femeei afirmă că soţia este un instrument mediocru al iubirei. Intre timp părinţii şi prietenii perechei căsătorite, studiază fiecare fapt cât de neînsemnat spre a deduce dacă intrarea femeei în noua locuinţă poate să aducă noroc sau nu. Dacă rezultă că influenţa femeei este vătămătoare, sunt convocati toţi semenii coborâtori prin linie directă dintr'un Marabut (adică dintr'un sfânt, recunoscut pretutindeni ca atare). Ei pot să fie de orice vârstă şi orice condiţie. Se împart în grupuri şi execută dansuri stranii pe terasa „furnicarului" tocmindu-se în fel de fel de chipuri de geniul rău pentru a-l îndupleca să iasă din corpul soţiei. Fachirii aceştia africani, dansează cu braţele încărcate cu scorpioni veninoşi — ce numai ei ştiu să-i îmblânzească, — şi cu şerpi înfricoşători pe cari îi cresc şi în scop de apărare, deoarece îi aruncă împotriva duşmanilor când sunt atacaţi.

Tipuri de frumuseți negre

MOARTEA CEA GROAZNICĂ

Atunci când „Marabuţii" hotărăsc că nu e cu putinţă să se îndepărteze spiritul rău prin convingere, nu mai rămâne decât un singur mijloc: moartea. Nefericita fiinţă e condamnată. Dar nu se poate vărsa sânge, căci aceasta ar întărâta spiritul. Incălţămintea sărmanei victime e îmbibată cu o otravă mortală care, la cea mai mică transpiraţie, pătrunde în piele. Amestecul acesta e preparat de către fachirii africani cu otrăvuri de scorpion şi alţi şerpi. Victima, trage să moară câteva zile, în chinuri cumplite, cu mâinile strâns legate pentru ca să nu-şi poată scoate încălţămintea. Moartea îndurătoare o scapă în cele din urmă de ticăloşia semenilor ei, iar duhul rău ce-o stăpânea, moare odată cu ea.

H. G. W.

FUNCŢIONARI CIUDAŢI

EXISTĂ în prezent funcţionari în patru labe. Aceştia sunt pisicile însărcinate oficial, să distrugă şoarecii cari pustiesc clădirile publice.

„Brutus" un superb motan alb şi negru, era însărcinat să păzească, contra rozătoarelor, colecţiile de artă dela National Gallery. Aceasta era însă o pisică „semi-oficială", hrănită de gardienii Muzeului.

„Rufus", gardianul ministerului de finanţe, e o pisică istorică. Acesta-i primul motan căruia i s'a majorat salariul. Uşierii observaseră că nu poate trăi numai cu plata sa zilnică de doi pence şi deci îi înştiinţară pe Lorzii Tezaurului, cerându-le pentru Rufus o majorare de un penny pe zi. Lorzii refuzaseră. Totuş prin intervenţia personală a lui Sir Philips Snowden, pe atunci ministru de finanţe, cererea lui Rufus fu aprobată, şi o notă oficială a Consiliului conţinea aceste cuvinte: „Prin vot. se aprobă majorarea plăţei zilnice a pisicei!"

La Ministerul de Interne, Downing Street, 10, Abanezar o frumoasă angora a văzut, neclintită, numeroşi primi miniştri, fără să-şi întrerupă vânătoarea sa de şoareci.

fata CARE A INCERCAT
de 12 ori să treacă prin tăişul morţii

INTÂMPLAREA a făcut să mă abat într'una din zilele acestui splendid sfârşit de toamnă, în partea de nord-est a oraşului, acea regiune în care rusticismul se îmbină cu eleganţa pur occidentală a unei imense grădini de vile. La curba pe care o face linia de tramvai pentru a se întoarce înapoi, cineva mi-a strigat numele. Era un bătrân funcţionar comercial, care după munca unei vieţi întregi reuşise să se statornicească pe aceste meleaguri, ca mic proprietar.

— Nu doriţi să ne faceţi o vizită? Soţia mea are să se bucure mult. Nu mai stăm singuri. Avem pe o nepoată dela Cernăuţi cu noi. Am trecut zilele astea printr'un mare necaz cu ea, dar a dat Dumnezeu ca lucrurile să se sfârşească cu bine.

Şi vechea cunoştinţă îmi povesti cu multă mâhnire cum aceasta fată are mania sinuciderii.

— Nu vrea să trăiască... Nu poate suferi viaţa...

— A încercat poate vre'o deziluzie mare?

— Eh. Cine o mai poate înţelege... Nevasta mea trebue să stea veşnic cu ochii pe ea. Abia te-ai învârtit şi şi-a şi pregătit laţul în magazie. O luăm cu binişorul, o descoasem, o copleşim de promisiuni. Zadarnic! In ochi parcă-i citeşti statornic acelaş gând: „*moartea*".

— Ar trebui s'o duceţi la un medic.

— Pe unde n'am umblat cu ea! — se jelui bătrânul. Ii spun mereu: Raia, nu-ţi este milă, tânără şi frumoasă cum eşti să putrezeşti în mormânt? E rea fata asta cu noi toţi, altminteri nu ne-ar chinui atât.

Ne-am oprit în faţa unei mici locuinţe, cu răzoare de flori în preajma ei.

O fată îmbrăcată în negru culegea sământa zorelelor căţărate pe gard. Chipul alb, întins, fără picătură de sânge, părea de ceară. Părul negru, bogat, pieptănat după moda de altădată îi dădea aerul unei tinere femei de acum două-trei decenii.

— Aici locuim — vorbi bătrânul, vârând mâna printre zăbrele ca să tragă zăvorul portiţei. Făptura îmbrăcată în negru şi-a lăsat lucrul, ieşindu-ne în întâmpinare.

— Raia, repede dulceaţă şi cafea. Şi Clarisa unde e? Spune-i că ne-a venit musafiri. Luăm loc afară, nu-i aşa? Profităm cât putem de vremea asta minunată. Parc'ar fi un început de primăvară.

Bătrâna a apărut şi ea. Umerii îi erau acum mai aduşi ca altădată şi părea plânsă.

— Avem şi noi destule necazuri... prinse să se destăinuiască ea.

— Despre ce v'am povestit eu — ţinu să complecteze bărbatul.

— Nu v'aţi putut lămuri ce se petrece cu ea?

— Ba dă, eu ca femeie o înţeleg, dar n'am nici o putere ca să-i viu în ajutor. Ea a citit multe romane şi socoteşte că viaţa trebue să fie ca acolo în cărţi. Deaceea e mereu numai cu gândul dus... La 16 ani a avut nenorocirea să întâlnească un ofiţer. Ce-a fost între ei nimeni nu poate şti, atât că într'o zi s'a strecurat în camera în lipsa lui, i-a luat revolverul şi a încercat să şi-l descarce în tâmplă. Se vede că mâna i-a tremurat, căci glonţul a trecut pe sub pleoapa ochiului drept, s'a coborît spre gură şi bărbie şi s'a înfipt în braţ. Cum s'a vindecat şi-au adus-o acasă, chiar în aceiaşi zi s'a aruncat într'o fântână părăsită din fundul curţii. Au scos-o oamenii cu frânghii. Tot corpul ei era zdrelit şi cu mare greutate au adus-o la viaţă. Tatăl ei, bietul meu frate, o ţinea acum încuiată şi sub pază. Gândul morţii o chinuia însă mai aprig. A pus ochii pe esenţa de oţet şi a băut atât, încât a trebuit să fie dusă în grabă la spital şi i se facă spălături stomacale. Doctorii din oraş o cunoşteau acum ca pe un fenomen. Mai ales unul dintre ei care o îngrijise la spital, venia din când în când pe acasă şi întreba:

— Ce face fata care nu vrea să trăiască? Când se mărită?

Şi s'a întâmplat nenorocirea că Raia noastră s'a îndrăgostit de doctorul acela, dar n'a spus nimănui de povara pe care o purta pe suflet. Doctorul era însurat şi avea şi copii, iar dragostea fetei creştea din zi în zi. Şi-a dat ea bine seamă de tot, când s'a decis să-şi curme viaţa a patra oară. Intr'o după amiază, spunând că se duce la o prietenă, a luat drumul spre linia ferată. Noroc că cei ai casei nu-i prea purtau încredere şi a pornit cineva pe urmele ei. După nişte mărăciniş aştepta trecerea primului tren, ca să se arunce înaintea lui. Au adus-o acasă şi-a mai trecut după aceea o jumătate de an. Intr'o noapte a dispărut şi acum fata era socotită ca pierdută. Dar într'un oraş de provincie, oricât ar fi de mare, totul se află lesne. Un prieten bun a dat numele unei străzi şi Raia a fost găsită acolo. In urmă s'a aflat că medicul nu era străin de fuga ei.

Bătrâna tăcu.

Fata venia pe cărare cu paşi mărunţi, ţinând în mâini tava încărcată cu dulceaţă şi cafele. După ce servi pe fiecare vru să plece.

— Nu vrei să stai puţin cu noi, drăguţă?

Luă loc pe un scaun, dar muţenia din care se vedea că nu poate să iasă o enervă, silind-o să se ridice imediat.

— Aşa e veşnic şi nu găseşti nici un mijloc ca s'o schimbi — vorbi iar bătrâna. Cât nu s'au silit părinţii ei!

— Pe doctor l-a uitat?

— Ce-a fost trist e că soţia lui a aflat şi-a venit cu o falcă în cer şi una în pământ acasă la părinţi. Raia a fost cea care i-a ieşit în cale şi plângând şi-a vărsat tot sufletul, cerându-şi ertare. Şi după plecarea ei a fost prinsă cum încerca să dizolve gămălii de chibrituri în spirt denaturat. Cu luptă grea i-au smuls otrava de la gură.

Apoi părinţii ei crezând că mărităndo-o au s'o însănătoşească, au încercat să facă şi pasul acesta. I-a făcut de râs chiar în seara logodnei, când s'a otrăvit cu un praf cumpărat pentru şoareci. De atunci la fiecare câteva luni parcă era un lucru făcut. Ba au descoperit-o în pod, când tocmai îşi pregătea o frânghie ca să se spânzure, altădată a luat sodă caustică. Nu a lăsat neîntrebuinţat nici gazul aerian, nici mangalul, nici veronalul. Şi din toate a scăpat ca prin farmec. Acum trei zile, la noi, a încercat să se sinucidă cu usturoi. E de râs, dar a trebuit să anunţăm salvarea. Inghiţise vre-o zece căpăţâni mari.

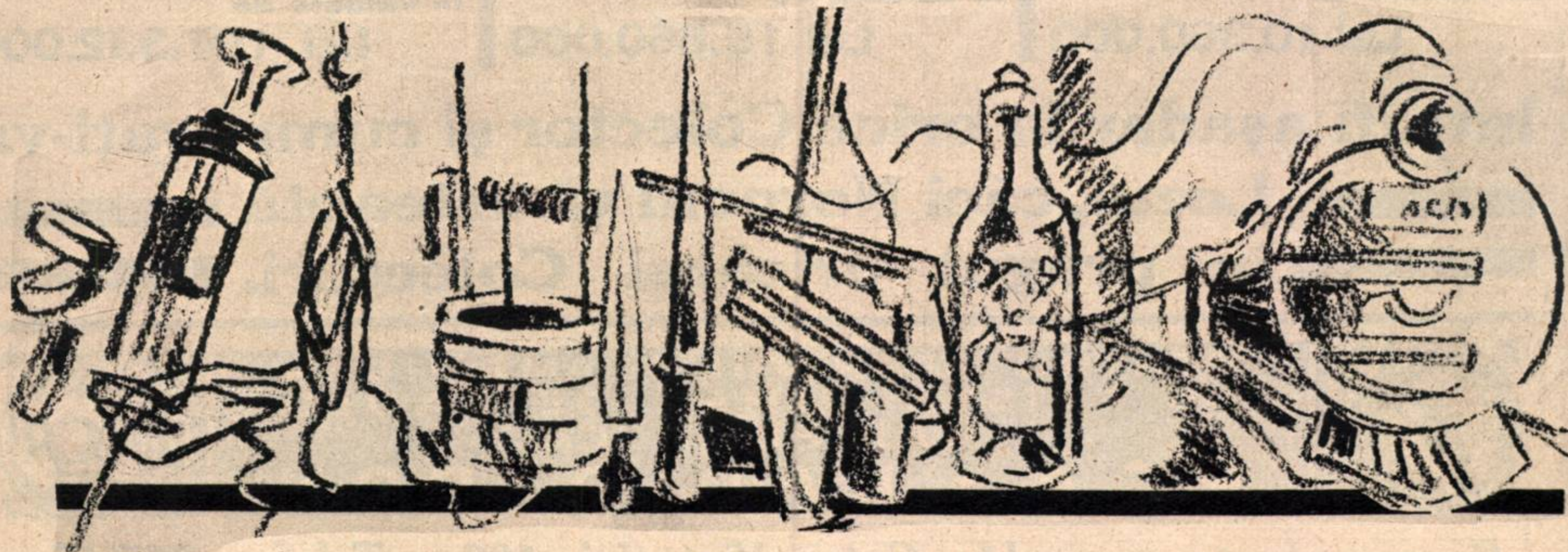
Se minuna şi internul cum i-a putut născoci mintea un asemenea procedeu de distrugere. Acum suntem numai cu ochii pe ea. Cine-i poate cunoaşte gândurile? Stai de vorbă, încerci s'o iscodeşti şi nu poţi scoate nimic. N'aş vrea să se întâmple nenorocirea la noi în casă.

— N'aţi întrebat-o ce vrea?

— „Să moară..." spune ea. Atât.

Nu mai avem nimic de spus. La plecare aruncându-mi ochii spre poarta, mi-a fluturat credinţa că desluşesc în bătaia razelor de soare un dric alb. A fost numai o arătare căci în aceiaş clipă am zărit pe fata în negru, îndreptându-se spre noi. Şi cum înainta încet, cu paşi parcă de plutire, părea un vis trist, chinuit, care-ţi lasă la deşteptare o dungă grea de mâhnire.

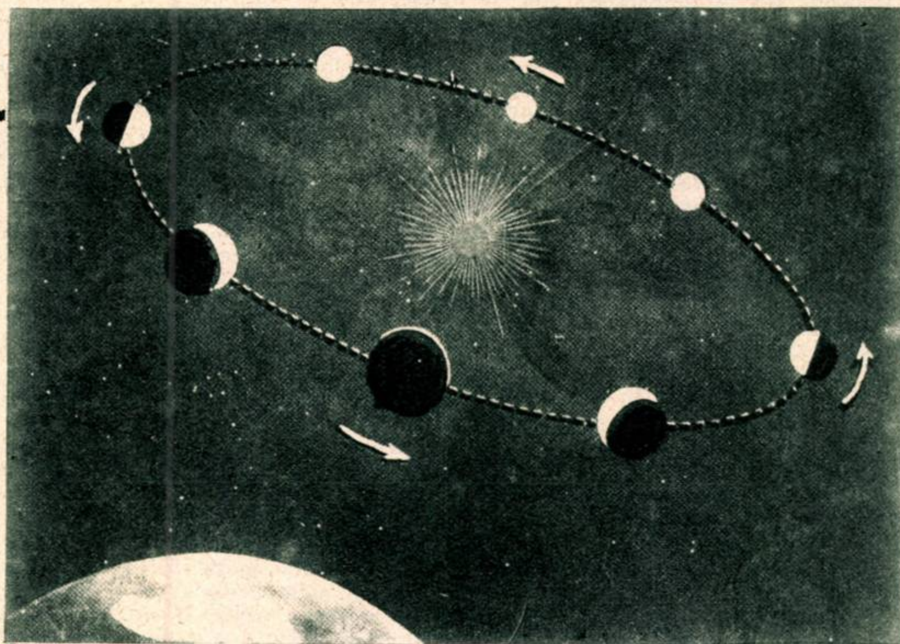
MARGARETA NICOLAU

VENUS ENIGMA LUMINOASĂ A CERULUI

de PROF. LUCIEN RUDAUX

Deşi mai apropiată de pământ decât Marte, cunoştinţele noastre asupra acestei planete sunt foarte restrânse, datorită ceţurilor şi nourilor de care e învăluită.

Diferența aceasta de dimensiuni se datorește faptului că Venus e mai apropiată de soare

Fazele planetei Venus, văzute de pe pământ

CORPII cereşti nu încetează a ne interesa în cel mai înalt grad. Oridecâteori credem c'am ajuns să-i cunoaştem bine, ne e dat să vedem că mai avem încă multe de aflat mai înainte de a putea stabili comparaţii cu planeta noastră.

Printre aceste lumi, ce-şi urmează ca şi a noastră calea prin infinitul spaţial, sunt unele cărora savanţii le-au acordat o atenţie specială pentrucă ceeace s'a putut observa asupra lor, avea un caracter foarte precis. Astfel, vorbim adesea despre lună, cel mai apropiat corp ceresc cu considerabilă siguranţă, din anumite puncte de vedere şi la fel se întâmplă cu Marte, de care ne-am mai ocupat.

Nu tot astfel stau însă lucrurile cu Venus. Deşi mult mai apropiată de noi decât Marte, se discută foarte puţin asupra ei. Şi totuş atrage puternic ochiul observatorului de rând. Cunoaştem şi admirăm cu toţii această luminoasă planetă, luceafărul, pentrucă apare în momentul crepusculului pe cer, cu o strălucire prin care se singularizează între toţi ceilalţi aştri.

Atunci, pentruce e atât de neglijată? Aceasta se explică prin faptul că planeta a descurajat cercetările multor astronomi. Unii dintre aceşti savanţi n'au putut trage nici o concluzie din investigaţiile lor, în vreme ce rezultatele obţinute de alţii, după cum vom avea ocazia să vedem, par absolut contradictorii. Venus formează deci un adevărat mister ceresc, a cărui pătrundere ispiteşte pe mulţi savanţi, şi la elucidarea căruia ar putea contribui orice nouă observaţie. Vom încerca acum să aducem şi noi o mică contribuţie la deslegarea acestei enigme.

Venus are anumite perioade când e foarte aproape de noi. Nu e nevoie de instrumente puternice pentru a o vedea. E tot atât de mare ca şi pământul şi poate fi văzută atunci când vremea e favorabilă, în proporţii ce facilitează o examinare. Dar strălucirea sa nu se datoreşte mărimei şi apropierei de pământ, ci unor cauze care actualmente ne sunt în mare parte necunoscute. La prima vedere, suprafaţa acestei planete pare de un alb uniform şi aproape fără nici o reliefare.

Dar trebue să înţelegem mai întâi condiţiile în care Venus apare în câmpul nostru de observaţie. Această planetă se învârteşte în jurul soarelui la o distanţă de 66.960.000 Km., în timp de 225 de zile şi e deci situată mai aproape de soare decât pământul, de unde o vedem evoluând aşa cum o arată diagrama din această pagină. Deci, odată de o parte a soarelui şi altădată de alta, ea precedă astrul când răsare, şi-l urmează când apune, fără a se depărta prea mult de el.

Dar datorită acestei evoluţii pe care o urmărim de pe pământ, globul lui Venus doar pe jumătate luminat de soare, ne apare în diferite situaţii, similare cu fazele lunei. Faptul acesta e explicat şi de diagrama noastră, care vă dă posibilitatea să înţelegeţi că aceste faze corespund cu unele poziţii în care Venus se află la distanţe foarte diferite de pământ.

Când e aproape de noi, trece între soare şi globul nostru, întorcând spre noi cea mai mare parte din emisfera sa în umbră, aşa că nu vedem decât o foarte mică porţiune din suprafaţa sa luminată, porţiune ce ia forma unui arc, şi care singură e susceptibilă de examinare. Pentru a vedea această planetă luminată pe o emisferă întreagă, trebue să alegem perioadele când se află în cel mai depărtat punct de pământ, adică de cealaltă parte a soarelui. Dar în aceste condiţiuni dimensiunea aparentă a globului e foarte mult redusă, ceeace sporeşte dificultatea unei examinări.

Observată în cursul diferitelor sale faze, această suprafaţă, după cum am spus, pare la prima vedere de o uniformă albeaţă. Nu prezintă niciuna din particularităţile lui Marte pe care se poate distinge uşor o distribuţie de regiuni luminate şi întunecate de diferite culori. Tot ce putem distinge pe Venus şi asta după o îndelungă examinare, foarte obositoare pentru ochi, sunt nişte contururi foarte vagi — unele regiuni mai albe decât celelalte, apărând uneori ceva mai bine definite.

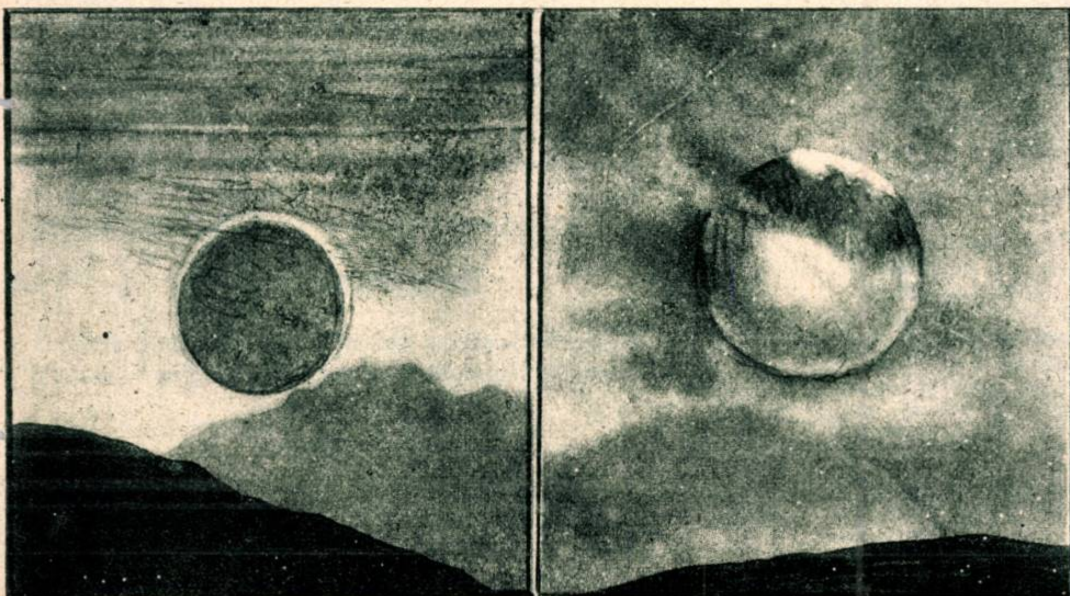
Dar de comparăm desenele prin care diferiţi observatori reprezintă aceste vagi contururi, aşa cum le-a văzut fiecare, aceste aspecte par în cele mai multe cazuri să n'aibă nici o legătură unele cu altele; nu e deci de mirare că au dus la concluzii cu totul opuse. Cititorul îşi poate da seama de divergenţele de păreri ce domină asupra acestei chestiuni, examinând principalele observaţii făcute până în prezent.

Cassini, Bianchini şi Schroeter în secolul al 18-lea şi apoi de Vico pe la mijlocul secolului trecut, au văzut pete mari rotunde, fie izolate, fie unite prin nişte dungi; aceste pete erau luate pe atunci drept mări, cărora Bianchini le-a dat diferite numiri. Aceşti astronomi mai credeau în acelaş timp, bazându-se pe deplasările observate în poziţia petelor, că Venus se învârtia în jurul său în douăzeci şi trei de ore şi douăzecişiunu de minute, şi această cifră a fost multă vreme acceptată ca adevărată. Se mai credea deasemeni că axa rotaţiei era foarte înclinată, ceeace determina exagerate diferenţieri între sezoane. Mai departe, datorită unor neregularităţi observate pe marginile regiunilor luminate, în cursul diferitelor faze, se credea că această lume e accidentată de munţi colosali.

Observatori mai moderni au văzut aspecte similare, iar alţii au văzut altele, cu totul diferite şi mult mai complicate. Această ultimă clasă de observaţii se explică în parte prin perfecţionarea instrumentelor optice, ce furnizează imagini cu mult mai clare.

Dar în 1877 s'a produs o adevărată revoluţie în studiile noastre asupra acestei planete. Distinsul astronom italian, Schiaparelli a anunţat că observase o invariabili-

Discul soarelui văzut de pe pământ | *Discul soarelui văzut de pe Venus*

tate în poziţia contururilor de pe Venus. Această asertiune a distrus noţiunea rapidei rotaţii a acestei planete, în curs de douăzecişipatru de ore, indicând că Venus evoluează în jurul soarelui spre care prezintă întotdeauna aceeaş parte a sferei sale.

Dela această dată, a luat naştere o controversă care se continuă şi acum. Unii astronomi susţin teoria lentei rotaţii, anunţată de Schiaparelli, în vreme ce alţii spun că Venus le apare învârtindu-se relativ rapid; dar părerile acestora din urmă diverg, în ce priveşte durata acestei mişcări, fiecare indicând dela una la mai multe zile. Observaţiile pe care aceşti savanţi îşi sprijină părerile atât într'un caz cât şi în celălalt, sunt uneori atât de deosebite în aparenţă încât nu se poate face nici o comparaţie utilă.

Inaintea acestor constatări atât de opuse, unii savanţi au tras concluzia că frumoasele aspecte de pe Venus erau în întregime de domeniul iluziei. Această atitudine e însă exagerată, pentrucă ceeace ni s'a comunicat până acum trebue să aibă o bază reală, mai ales că buna credinţă şi capacitatea observatorilor nu pot fi puse la îndoială. Ar trebui să adăugăm pentru a sprijini teoria ciudatelor accidente de pe Venus, că, în ciuda numeroaselor mici şi inevitabile divergenţe de păreri, ele au fost văzute în condiţiuni diferite de către observatori cu totul independenţi.

Trebue deci, să căutăm cauza acestei generale divergenţe de păreri. E interesant în primul rând de notat că datorită acestor condiţiuni, astronomii au sfârşit prin a presupune că nu pot vedea nimic stabil pe Venus, şi că în locul unor scene reprezentând o suprafaţă accidentată, urmăriau o succesiune de tablouri determinată de turburările unui strat atmosferic gros, ce ascundea ochilor omeneşti suprafaţa solului. Anumite fenomene, a căror explicare ar lua prea mult spaţiu, dovedesc existenţa acestei atmosfere, care într'adevăr, a fost în anumite cazuri văzută direct.

Dar dacă nimeni nu se îndoeşte de existenţa acestei atmosfere, părerile sunt foarte diferite, în ceeace priveşte caracterul ei. Multă vreme am crezut-o foarte groasă, de o densitate aproape de două ori cât a pământului, şi încărcată cu vapori de apă ce formau nouri groşi cari se întindeau într'un strat compact şi ascundeau vederei, solul planetei.

Dar, conform recentelor observaţiuni, nu s'a descoperit nici urmă de vapori de apă, de unde rezultă că planeta aceasta nu poate avea nouri comparabili cu nourii atmosferei noastre şi că deci atmosfera ei are o densitate mult mai mică decât a noastră. Dar în acest din urmă caz, atmosfera ar trebui să ne permită să vedem suprafaţa planetei şi absenţa unor reliefuri remarcabile s'ar explica prin uniformitatea aproape completă a unui sol albicios de o natură necunoscută. Dar, dacă astfel ar sta lucrurile, aspectele observate, oricât de greu ar fi de distins, ar trebui să apară invariabile şi trebue să admitem că variaţiile observate nu par compatibile cu teoria pământului albicios.

Şi acum, să încercăm a aduce o mică clarificare în această ceţea de constatări şi contradicţii. Majoritatea acestor observatori au studiat planeta, fiecare în parte, singur, în cursul unor perioade relativ scurte, la date diferite şi mult depărtate unele de altele. Foarte puţine din aceste observaţii s'au confirmat şi completat. Dar această împrejurare ne ajută să înţelegem anumite lucruri.

Din 1892, Venus a fost sistematic studiată în laboratorul meu. O comparaţie a tuturor acestor documente adunate astfel în timp de treizecişiopt de ani, furnizează elemente ce explică în mare parte cauzele generalei divergenţe de vederi. Ele arată că aspectele lui Venus sunt într'adevăr variabile. Spre ex., reliefurile ce se văd la anumite epoci, diferă de cele observate într'o perioadă anterioară sau ulterioară. Aceste conturări sunt susceptibile de o schimbare foarte rapidă, ce se produce uneori în decurs de câteva zile. In consecinţă e foarte probabil ca fiecare dintre diferiţii observatori să aibe dreptate, întrucât vor fi văzut aspecte ce difeririau, după epocile la care-şi făceau observaţiile. Am reuşit, dintr'o lungă serie de scheme, să determin caracterele principalelor aspecte văzute succesiv de diferiţi observatori.

Deosebirile de estimări asupra mişcărei de rotaţie a lui Venus, se explică în acelaş mod. Sunt conturări ce par a se mişca într'un ritm corespunzând unei rotaţii aproape rapide, şi, pe de altă parte, sunt altele ce par a rămâne multă vreme într'o aceeaş poziţie, ca şi cum Venus n'ar expune soarelui decât o parte a globului său, mereu aceeaş, confirmând teoria lentei rotaţii enunţată de Schiaparelli.

Toate acestea duc la concluzia că noi nu vedem suprafaţa planetei Venus cu regiunile ei oceanice sau muntoase, care ar determina nişte aspecte permanente, ci doar fenomene nestabile în substanţa unui strat atmosferic ce ne ascunde solul. Ajunşi aci, e important de reţinut că natura contururilor pe care le vedem, precum şi o anumită simetrie a distribuţiei lor de o parte şi de alta a punctului ce marchează mijlocul globului, întăresc teoria că sunt o formaţie meteorologică.

Urmează neapărat de aci că datorită lipsei de puncte fixe, de reper, e foarte greu să se determine exact care este perioada de rotaţie a planetei. Totuş, se pare că anumite turburări ale stratului atmosferic ar avea o legătură — relaţie ce se poate observa şi pe pământ — cu natura diferitelor regiuni ale suprafeţei. Nu e exclus deci ca o perseverare în acest studiu să ne dea posibilitatea, mai curând sau mai târziu, de a determina anumite particularităţi cu ajutorul cărora să calculăm rotaţia. In această privinţă, diferiţi observatori au estimat perioade ce variază dela 225 de zile la 24 de ore.

Fără a lungi prea mult discuţia, chestiunea poate fi rezumată prin probabilitatea că vom afla adevărul undeva între aceste două extreme. Dar reapariţia unora din aceste aspecte generale, uneori după o trecere de câteva zile, nu pare să indice revenirea unui anumit punct al planetei printr'o lungă rotaţie ce s'ar evalua la câteva din zilele noastre pământeşti; asta-i cel puţin ceeace rezultă din totalul observaţiilor mele.

Pe de altă parte, tot fenomenele atmosferice ar putea explica şi persistentele aspecte, ce dau iluzia că Venus expune soarelui întotdeauna o aceeaş parte. Am văzut că asupra naturei acestei atmosfere, părerile nu coincid. Observăm numai că există; analiza chimică a razelor spectrale e foarte puţin revelatoare, sau dă rezultate contradictorii; ne rămâne deci probabilitatea că acolo sus trebue să predomine condiţiuni speciale, cu totul necunoscute.

Dar am putea presupune că fenomenele observate sunt produse în inima massei aeriene de mişcarea de rotaţie a planetei şi c'ar persista multă vreme, variând într'o anumită poziţie, în raport cu soarele. Aşa încât, chiar dac'ar avea o mişcare de rotaţie rapidă, Venus ar da la anumite epoci impresia unei rotaţii foarte lente. E ca şi cum nişte nouri de o formă ciudată ar rămâne aproape în aceeaş poziţie, în vreme ce globul s'ar învârti înapoia lor.

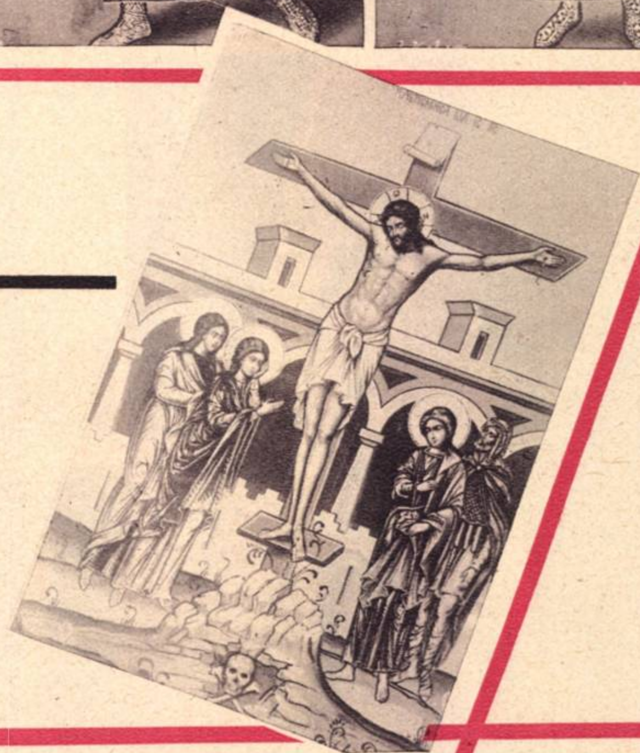
Deşi observaţiunile mele par să aducă oarecari precizări în această chestiune, ne mai lipseşte încă mult până să clarificăm definitiv toate misterele şi să ne edificăm complet asupra legilor ce domină această planetă. Principala cauză a variaţiunilor pe care le prezintă Venus sunt radiaţiile soarelui mai intense aci decât pe pământ, pentrucă Venus e mai aproape de soare.

Ce formă iau aceste radiaţii, sau mai exact, care sunt fenomenele pe care le produc într'o atmosferă a cărei natură nu ne e cunoscută? Mai avem încă multe de aflat în această direcţie. Raza vizuală a omului pare a se fi oprit pentru moment în atmosfera acestei misterioase planete. Vom reuşi oare, prin perseverenţă şi printr'un concurs de împrejurări favorabile să vedem printr'o spărtură în pătura atmosferică, o porţiune de sol suficientă pentru a-i analiza formaţia? In orice caz, acest pământ nu pare a fi atât de muntos cum s'a presupus. Reliefările pe care le-am luat la început drept munţi înalţi, se datoresc inegalităţei diferitelor straturi de nouri ce maschează suprafaţa planetei.

In stadiul actual al cunoştinţelor noastre, cu greu ne putem imagina aspectul unui peisaj de pe Venus. Tot ce putem spune în această privinţă e că ochii noştri, dacă am fi transportaţi pe această planetă, n'ar distinge mare lucru, deoarece un fel de ceaţă veşnică trebue să limiteze în mare parte câmpul vizual, sub un cer încărcat de nouri, printre cari soarele pătrunde cu mare greutate.

Biserica Sft. Dumitru din Craiova

Decorațiunile din interior

AM publicat în săptămâna trecută fotografii făcute cu prilejul solemnităților din Craiova, dela sfințirea bisericei domnești, Sf. Dumitru.

Icoanele din această biserică se cuvine să le facem cunoscute, pentru frumusețea lor.

Comisiunea monumentelor istorice, după moartea arhitectului Leconte de Nouy care decorase numai o parte din interiorul bisericei, cu maeștrii săi ,a hotărît să instituie un concurs pentru împodobirea tâmplii bisericei. Lucrarea s'a atribuit pictorului I. Keber. Pictorul a socotit că trebue să armonizeze decorațiunile cu stilul în care era construită tâmpla, o copie a vechei mitropolii din Târgoviște, și în consecință s'a inspirat dela icoanele mânăstirii Horezu. Deasemenea pictorul a căutat să armonizeze decorațiunile tâmplei cu restul picturilor făcute de maeștrii francezi. Pentru aceasta a întrebuințat aceleași nuanțe de culori, cu un simplu ton mai sus, și aceeaș patină a aurului.

Infățișăm câteva din icoanele tâmplei bisericei domnești Sf. Dumitru, din Craiova.

Principesa Eudoxia, sora cea mai mare a Regelui Boris III le al Bulgariei.

Irina Burnaia pilot aviator

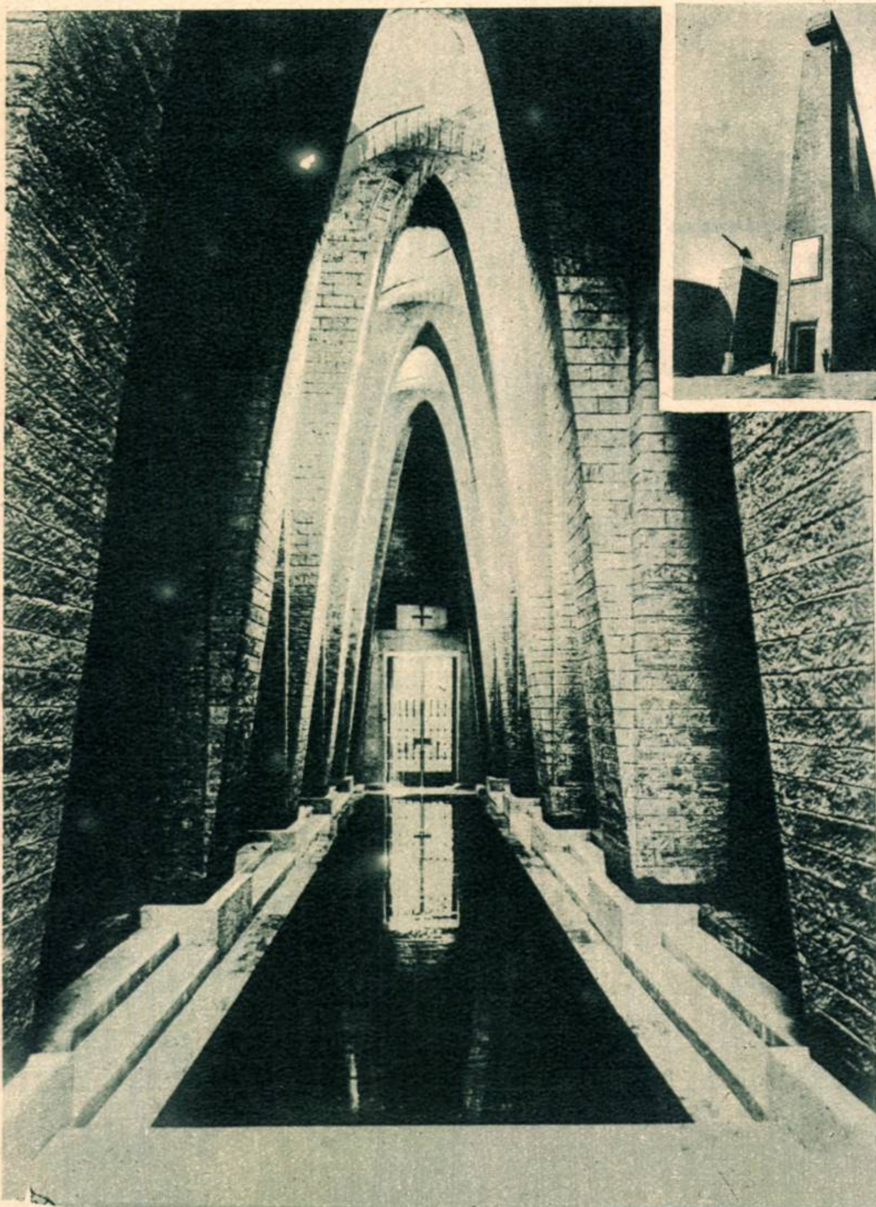
/ Coperta noastră /

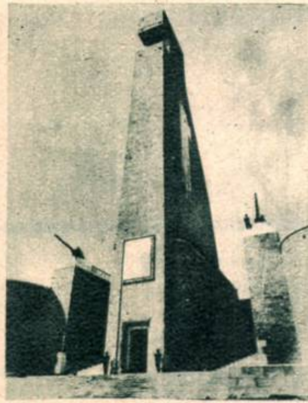
La sfârşitul lunei trecute, opt elevi aviatori şi-au căpătat brevetul de pilot. Printre aceştia era şi o femee: d-ra avocat Irina Burnaia care, deşi n'are decât 23 de ani, e licenţiată in drept şi absolventă a şcoalei de aviaţie a d-nei Ioana Cantacuzino.

Domnişoara Burnaia e a doua aviatoare în ţara noastră şi şi-a luat brevetul, îndemnată numai de atracţia sportivă pe care o exercită aviaţia asupra ei. Noua aviatoare e originară din Teleorman şi a urmat şcoala de pilotaj cu d. lt. Abeles, directorul şcoalei. Ea intenţionează să-şi cumpere acum un avion, spre a putea practica sportu-i favorit.

Un indian innoată 172 ore. — *O performanţă extraordinară a fost indeplinită de către cunoscutul innotător indian Profula Ghose, care in portul Calcutta a rămas in apă 172 de ore şi 18 minute, fără intrerupere, stabilind astfel recordul mondial de durată la innot. In fotografia noastră îi vedem pe Profula Ghose bându-şi cafeaua de dimineaţă în timp ce continuă să innoate.*

In ziua de 4 Noembrie a. c., s'a inaugurat la Brindisi (Italia) un monument uriaş pentru marinarii căzuţi in războiul mondial. „Monumento al marinaio" — cum se numeşte — este opera arhitecţilor Amerigo Bartoli şi Luigi Brunotti. Are o inălţime de 54 metri. In interior se află o criptă, iar in dreapta şi stânga monumentului sunt două tunuri austriace. Fotografiile noastre arată acest monument şi cripta din interior.

La 30 Octombrie, cu prilejul împlinirii a 12 ani dela marşul asupra Romei, s'au [illegible] in Italia 60.000 de cununii. Numai in Roma au f[illegible] de perechi care s'au căsătorit. Toţi tinerii cununaţi [illegible] căpătat in dar dela Mussolini câte un căruţ de copil şi rufe pentru viitoarele progenituri. In fotografia noastră cele 750 perechi in timpul oficierii căsătoriei, in biserica Sfânta Maria din Roma.

PROBLEMA CĂSNICIEI

Numărul din săptămâna viitoare al „Realităţii Ilustrate" va fi consacrat problemei căsniciei şi va cuprinde o serie de articole de analiză a acestei probleme pe toate laturile ei. Suntem încredinţaţi că va stârni mult interes printre prietenii noştri cititori.

Ziua morţilor la catolici

—

La 2 Noembrie s'au oficiat slujbe religioase pentru pomenirea morţilor catolici.

Fotografiile pe care le publicăm în această pagină, desvălue câteva aspecte impresionante în timpul pioaselor slujbe.

Vedem astfel impresionanta înfăţişare a cimitirului catolic cufundat în linişte, lumânările pe care cei vii le-au aprins pe mormintele rudelor dispărute, femeile cu flori ale căror petale cad pe pământul umed al toamnei; slujba religioasă în liber dinaintea crucifixului luminat.

S'a dat o mare importanţă pomenirii eroilor căzuţi în războiul cel mare. Intreaga solemnitate s'a desfăşurat într'o atmosferă emoţionantă, la care a contribuit mult şi tristeţa zilei întunecate.

Foto *I. Berman*

Dispărut

TEX HARDING

11) Pe urmele colonelului Fawcett, dispărut de opt ani în pădurile braziliene

El se referia la piciorul meu. Piciorul drept îmi era umflat tare de vreo opt zile. Nu puteam să descopăr cauza. Este o boală tropicală care trebue să vină din pământ. In sudul Americei se pot vedea mulți oameni umblând cu asemenea picioare umflate. De fapt când nu ești încălțat nu doare. Umflătura dă impresia că piciorul e plin cu apă. Poți strânge umflătura între degete și urmele lor rămân adânc impregnate în carne. După puțin timp carnea see ridică iar ca aluatul moale.

Am încercat să-mi vindec piciorul cu frunze. A fost o încercare pe nimerite. Frunzele care credeam că vor putea să-mi ajute, cele frumos mirositoare, le-am uscat și am făcut ceai din ele. Muiam cârpa în ceai și-mi bandajam piciorul. Umflătura părea că scade și totuș nu scădea. „Ce mare cunoscător de ierburi ești, se vede doar!"

Așa, așa...

In ziua următoare eram iar victorios. Jimmy făcuse baie și se așezase gol în iarbă, unde sunt „Miqui". Aceste insecte sunt ca păduchii de frunze. Ei stau prin iarbă și când ajung pe pielea omului produc o mâncărime groaznică. Trebue să te scarpini continuu și sudoarea trece fierbinte peste pielea sgâriată. E desgustător.

Piciorul meu mă preocupa atât și căldura era așa de mare, încât nici n'am zâmbit, uitându-mă la Jimmy care se scărpina de parcă ar fi avut păduchi, de îndată ce credea că eu nu-l văd. Aș fi putut să-i recomand ceva contra acestei mâncărimi, un pansament de ierburi, dar m'am ferit să scot un cuvânt. Dacă nici piciorul meu nu s'a înzdrăvenit, să se descurce și el singur, fără buruieni. Dar el, simția desigur cum îmi tresălta inima de bucurie când îl vedeam scărpinându-se.

Poate că a fost recunoștiința că n'am spus nimic. Dimineața mi-a propus să mai întreprindem un sbor de explorare spre nord-vest, unde se află un masiv muntos.

Sunt de acord. Incărcăm armele, ceva provizii și barca în avion. Ii spun lui Jimmy că vom putea explora „Sierra" din fața masivului muntos și el este de aceeaș părere.

Pornim și lăsăm pădurile în urmă. La picioarele noastre se întinde Savana. Inaintăm mereu. Arareori se văd tufișuri și de fel mlăștini, spun lui Jimmy că vom putea explora „Sierra" din fața masivului muntos și el este de aceeaș părere.

Râurile care brăzdează ținutul își mână unde limpezi. Pe unul dintre râuri putem ameriza. Punem bărcuța pe apă, fără s'o demontăm, lăsând-o să plutească pe înnotătoare.

In fața noastră se întinde un pământ nisipos, plin cu pietre. La orizont terenul se înnalță lin. Mai în fund se înșiră colinele una după alta. Dar totul e acoperit de păduri.

Legăm caicul și mergem mai departe pe câmpie, spre munți. După o jumătate de oră ajungem la albia unui râu. Apa lui e adâncă și e limpede; are abia o jumătate metru adâncime. Pășesc câțiva metri prin râul nisipos. Trebue să-l traversăm spre a ajunge la munți. Jimmy merge în urma mea. E curios ce moale e nisipul. Apa îi priește piciorului meu umflat și nu mă prea grăbesc să scot picioarele din nisip. Nisipul alb îmi cuprinde piciorul parc'ar vrea să mi-l reție. Pășesc apăsat mai departe. Deodată mă cufund în nisip până la piept. Ca unul care calcă apa caut să mă ridic, mă cufund însă din ce în ce mai mult. Mă întorc pe jumătate. Jimmy e departe în urma mea. A și desfăcut lasso-ul și-l aruncă cu iuțeală. Imi pun cercul de piele sub brațe și caut să mă ridic. Jimmy trage cu toată puterea. Blestemat să fie! Mă cufund din ce în ce. Trage, Jimmy! Am început să înghit apă și simt cum și Jimmy începe să se cufunde în nisip, înnapoia mea. Mă smucesc iar și văd că Jimmy stă acum pe teren solid. El trage ca un taur. Mă arunc în apă pe spate și-mi proptesc mâinile sdravăn în nisip. Nu vreau să crăp aici cu piciorul meu umflat. Simt o apăsare pe piept, vreau să strig ceva, apoi am o senzație de parc'aș vrea să tușesc, și simt cum încetul cu încetul nu mai pot nici să strig, nici să tușesc. Imi pierd cunoștința.

Când am deschis ochii m'am pomenit culcat pe mal. Jimmy stă îngenunchiat lângă mine și fața lui roșie-brună e aplecată deasupra ochilor mei. Jimmy mi-a apucat brațul drept și'l mișcă dinainte îndărăt. Mi-e o greață de moarte, capul îmi vâjâie, pieptul mă doare. Mă pipăi sub cămașe și simt că pielea de sub braț mi-e crăpată.

„Ei, tu explorator încercat", spune Jimmy, „acum era s'o pățești".

Ce pot să fac, râd! Și Jimmy râde și el apoi mă mângăe pe cap.

„E bine", spune el, „e totul în perfectă regulă!"

Iși scoate punga de cauciuc pe care o ține pe piept și în care are țigarete și foc. Sărbătorim împăcarea noastră cu o țigaretă „Camel". Stau întins pe mal și țigareta îmi face bine. Capul îmi stă cufundat în iarbă.

„Măi băete" spune Jimmy, „dacă aș fi bănuit toate astea, l-aș fi lăsat pe Fawcett să rămâie Fawcett. Pădurea seculară e frumoasă, dar ce am găsit alta până acum decât otrăvuri și șerpi. Hai să sburăm spre casă, omule!"

Când Jimmy spune „spre casă" am o viziune. Văd o masă așternută cu alb și pe ea un pahar umplut cu bucăți de ghiață. Alături stă o sticlă de whisky și un sifon albastru deschis.

Incerc să mă ridic. Merg destul de bine. Bălăcim până la caicul nostru și vâslim spre avion.

Jimmy sboară spre răsărit. Gândurile mele sunt îndreptate spre casă, la casa mea depe malul râului Rio, unde elegantele fac bae și flirtează. Apoi mă gândesc iar c'ar fi nimerit să cedăm. Jimmy și-a fixat privirea pe aparate. E un aviator excelent și un bun camarad.

Privesc în jos pe Rio Morto, pe fluviul nostru, pe care noi l-am botezat. Să-l părăsim oare cu adevărat? E dealtfel un lucru foarte important, să găsești apă sau o insulă nevăzută până atunci de vreun om și să privești apa care curge turbure și pe jumătate moartă și apoi să spui: Tu, apă, eu primul om pe care-l vezi, te botez. De azi încolo te numești Rio Morto, asta înseamnă: râul mort.

Astfel mi se împletesc gândurile și privesc în jos. Privirile mele cuprind distanța dintre ambele maluri și acum, pe malul dela răsărit — sunt în toate mințile, sau ochii mei au avut de suferit influența afurisitului de înnec și tusei? — pe malul drept, o înșiruire de linii negre pe apă. Par niște chibrituri.

„Jimmy" urlu eu ridicându-mă depe locul meu și întinzând mâinile. „Jimmy! Jos! Jos, repede, repede!"

Jimmy dă afirmativ din cap și botul mașinei se îndreaptă spre pământ. Coborîm în cea mai mare viteză. Mă proptesc bine și urlu prin sgomotul puternic ce ne înconjoară:

— „Jimmy, uite-i, ei sunt!"

Chibriturile de sub noi sunt acum atât de mari ca trunchiurile de copac. E un lanț lung de bărci indiene. Plutesc domol, majestuos, în josul lui Rio Morto.

Prizonierul

„Hai, jos, repede!" urlu eu în urechile lui Jimmy. Aproape drept ca o lumânare se apleacă botul avionului nostru. Acum ajunge la urechile noastre un vacarm de strigăte și țipete, și în secunda următoare amerizăm printre bărcuțele împrăștiate. Jimmy încetinește motorul. Avionul se îndreaptă spre mal. Cu o săritură măiastră sunt în apă. Jimmy îmi aruncă frânghia de ancorare, dar eu sunt atât de surescitat încât abia reușesc să-i fac un nod cum se cuvine.

Indianii sunt parte în apă, parte își conduc bărcile cu lovituri sălbatece. Le aud plescăituri, țipete și urlete.

Jimmy e lângă mine. L-am luat de mână și mergem amândoi sărind spre pădure. In emoția noastră ne-am uitat mahetele. Trebue să ne facem loc prin tufăriș și ne încolăcim ca șerpii spre a putea înainta. Piciorul meu umflat mă stinghерește grozav la înaintare. Cad de mai multe ori.

Gălăgia s'a oprit de mult. E tăcere în jurul nostru. Indienii au agerimea căprioarelor și sunt tăcuți ca umbrele. Se mișcă de parc'ar fi fantome.

Noi continuăm să alergăm. Jimmy gâfâie alături de mine. Ii șoptesc să fie liniștit.

Ne oprim o clipă. Acum se produce un plescăit și imediat după asta o împroșcare. Un om iese din apă. Mă ascund în dosul unui copac, Jimmy în dosul altuia. Acum se apropie de noi din ce în ce o respirație grea. Avem în fața noastră o umbră întunecată și mă arunc asupra ei cu toată puterea. E un individ mic și brun. El s'a ghemuit și s'a smucit, dar eu mi-am pus în gând să devin stăpânul lui și l-am apucat de păr. Mi-a reușit, și cu cealaltă mână îl apuc de gât. Făptura neagră e asemănătoare unui șarpe alunecos. Acum încearcă să-mi puie o piedică. Iau mâna din gâtul lui și-l lovesc cu mânerul revolverului în tâmplă. Jimmy îmi aruncă cureaua lui dela pantaloni. Ii leg negrului mâinile la spate. Jimmy îmi ajută și acum fugim cât ne țin puterile spre mal.

Ce vrem oare cu acest om? Am procedat sub imboldul ideii noastre. Atunci când am vorbit la Rio de Janeiro, cum să descoperim ce a devenit Fawcett, fuseserăm de acord că toată munca va fi de prisos în cazul când n'am putea prinde un indian din inima Brasiliei, desigur însă că nu va fi nevoie de indian, dacă-l vom găsi chiar pe Fawcett. Dacă însă nu-l vom găsi, așa am hotărît atunci, vom prinde un indian și-l vom sili să ne spuie prin semne sau — dacă aceasta nu va fi posibil — graiul nostru, ce a devenit Fawcett.

Asupra acestei idei n'am mai discutat decând ne-am aciuiat în pădurea seculară. Dar acum când am văzut din aer primii indieni am procedat instinctiv după ideea pe care ne-o făcusem.

Numai să eșim repede din pădurea seculară. Nu va trece mult și spaima indianilor va fi învinsă. Poate că ne vor ataca atunci. Când ajungem la tufișurile depe mal, mă prăbușesc cu sarcina mea la pământ. M'am împiedicat de o liană și m'am rostogolit de două ori. Slavă Domnului că nu mi-am spart capul în două. Sunt iar în picioare. La câțiva metri depărtare de noi se află o barcă indiană. Are o lungime de opt metri și cu toată această lungime abia o jumătate de metru în lățime. E colorată în maron și roșu, adică în lemnul cafeniu al bărcii sunt incrustate semne hieroglifice. Aceste scrijilituri sunt vopsite în culoare roșie. In barcă găsim patru lopeți. Sunt lungi de jumătate metru și au plăci rotunde al căror diametru măsoară circa treizeci de centimetri. Suprafețele sunt sculptate și împodobite. Afară de lopeți mai găsim două cornuri de vânătoare și o sumedenie de săgeți. Luăm lopețile și armele cu noi.

Ajungem destul de greu la avionul nostru. S'a întors cu coada dealatul cursului și nu putem să apropiem aparatul prea bine de noi, căci avem doar indianul. S'a deșteptat din leșin și a început să dea din picioare și să se smucească. De vreo câteva ori alunecă în apă și înghite bine apă. Din cauza asta își pierde iar cunoștiința și-l putem urca ușor în avion.

Când elicea începe să se învârtească, se deșteptă indianul și cu o mișcare vrea să sară din avion. Il apuc de păr și-l apăs cu toată puterea în jos. In acelaș timp îi pun genunchiul meu în piept. Cu mâinile îi apăs ceafa și chica în jos. El tremură și suflă, dar trebue să nu-l slăbesc.

Durează foarte puțin, poate zece minute și suntem la insula noastră. Acum nu vrea să iasă din avion, dar în cele din urmă reușim să-l scoatem afară. Il legăm cu lasso-ul de piele, în așa fel încât se poate

mişca, dar nu poate fugi. Apoi facem o cercetare amănunțită a prădei noastre.

Indianul e înalt de un metru patruzeci, are însă umeri lați și puternici, șolduri mici și picioare subțiri. Culoarea pielei lui e galbenă-cafenie. Pe piept are tatuaje roșii. Figura lui e lată și pomeții obrazului sunt proeminenți. Are ochi negrii, strălucitori. Nasul e mic și coroiat, gura largă. Ține buzele încleștate. Părul lu e de un negru-albăstrui și cade în șuvițe dese pe frunte și umeri. Pe încheieturile dela mâini, omul poartă șnururi, la fel în jurul genunchilor și glesnelor. Afară de asta are vreo câteva șnururi și în jurul gâtului. De acestea atârnă scoici, dinți de porc de mare, pene de „tukan" și un obiect care analizat mai de aproape, pare o ureche omenească, uscată.

In legătură cu aceasta îmi vine un gând. Cu degetul cel mare și cu arătătorul îi desfac fălcile. E nevoit să-și desfacă buzele subțiri și vedem că dinții săi sunt foarte ascuțiți. Indianul nostru e canibal, e mâncător de oameni.

Jimmy previne descoperirea și spune:

„Bagă de seamă, să nu-ți muște piciorul".

Când omul ne aude vorbind, ochii încep să i se rotească, figura sa se contractă, ca aceea a unui epileptic.

Cercetarea pe care am făcut-o prizonierului nostru nu prea miroase a civilizație. Și cultură? Pare acest om să trăiască într'un oraș de marmoră, care e luminat de lumina misterioasă albăstrie, acea lumină pe care a urmărit-o Fawcett în pădurea seculară?

Trebue mai întâi să ne împrietenim cu omul nostru. Dragostea începe dela stomac!

Jimmy aprinde focul. S'a făcut seară, deasupra capetelor noastre cârdurile de papagali țipători se întorc la cuiburi. Vânez un menu destul de bun musafirului nostru. Papagali și porumbei. Afară de asta mai am și o broască țestoasă. Facem o supă de papagali. Prizonierul nostru ne privește cu ochii holbați și-și plimbă privirile când la stânga când la dreapta. El observă amănunțit mișcările noastre. Ii pun la gură un vas de aluminium umplut cu supă de papagal. Ține dinții strânși și nările sale se strâmbă în semn de scârbă. Nu vrea. Ii eliberăm mâinile, în schimb însă îi legăm picioarele strâns. Ii masez încheeturile mâinilor. Jimmy îi întinde omului un porumbiel fiert. Ține carnea fierbinte o secundă în mână, apoi o lasă să cadă.

Ne uităm la el nedumeriți. Tăcerea ne înconjoară. Deodată, în pădurea din josul râului se aude un sunet curios. „Bum" face sgomotul, ca un clopot și răsună molcom în aerul serii. Apoi urmează un al doilea ton: „dong" răsună sgomotul și trece tremurător deasupra noastră.

Jimmy: „Să fie o pasăre?"

„Asta e o tobă de negrii, Jimmy!"

Bam, Dong, Dong, Bam! răsună solemn peste pădure.

Privim pe indianul nostru. Ochii săi nu se mai rotesc. Se uită la picioarele sale imobilizate. Acum se ridică un nou sgomot din susul fluviului. Devine din ce în ce mai puternic: Tam-Tam-Dong-Tam-Tam!

Sub pielea sa pârlită de soare, Jimmy a pălit. Acum auzim patru tobe și apoi cinci. Sunetele clare, dure, dulci și subțiri vin din pădurea ce ne înconjoară. Putem distinge fiecare tobă, dar ce vor cu această muzică nu știm.

Jimmy s'a întors, s'a dus la focul nostru și s'a așezat. Suntem atenți. Muzica e pentru noi, pentru avion, pentru prizonierul nostru, știm asta destul de clar.

Bam-Dong-Bam-Dong-Dong! răsună din văzduhul întunecat.

Cobor la apă. Jimmy vine după mine fugind.

„Unde te duci?".

„Nu fii atât de neliniștit, Jimmy, mă întorc îndată".

„Omule", spune el, „doar nu vrei să intri în pădure? Suntem aici de opt săptămâni și n'am văzut un pui de om și acum frații stau în cerc în jurul nostru. Ce să însemne oare?

„Nici eu nu știu. Lasă-mă să mă duc".

Adevărat că bătăile nu-l enervează numai pe Jimmy. Trec cu bărcuța pe malul celălalt. Aci urlă o turmă de maimuțe. Trebue să îngrijesc ceva de mâncare omului nostru. Când întorc barca spre a reveni pe insulă, Jimmy pare o linie neagră lângă focul lagărului. Imi vine în întâmpinare pe nisipul albicios.

„Slavă Domnului", spune el, „că ești iar aici".

El trage bărcuța pe mal.

Indianul se strânge când îi arunc o grămadă de carne. E maimuța pe care am împușcat-o. Ii pun prizonierului nostru un cuțit în mână. Ne-a văzut pe noi mânuind cuțitul. Il pipăie pe toate părțile. Ochiul său strălucește. El taie pieptul maimuței și-și înfige apoi dinții săi ascuțiți în el. In jurul nostru tobele bat puternic, luna stă palidă și rotundă pe cer, focul luminează puternic. Jimmy își atinge vârful ghetei de foc. Scânteiele se împrăștie în jur. Indianul se oprește din mâncat și cade la pământ.

„E desgustător cum mănâncă individul ăsta!".

„Nu fi nedrept, Jimmy. De unde știi că și străbunicii noștri n'au fost canibali? Incă acum o sută de ani s'au sacrificat oameni, încă acum două sute de ani oameni au fost arși pe rug. E oare lumea noastră civilizată mult mai puțin crudă ca omul ăsta flămând?".

Jimmy e un adevărat american.

„Ah", spune el, „fugi de aici! Guvernul Americei de sud trebue neapărat să facă ceva spre a civiliza pe indienii sălbateci. Nu e nici o reclamă pentru o țară, ca să aibă în inima ei indieni canibali".

Sunt vesel că Jimmy s'a înflăcărat, îi va trece desigur nervozitatea dacă va putea vorbi mult. Ii spun că guvernul brazilian face tot posibilul pentru civilizarea indienilor, că vrea să-i deprindă la lucratul pământului, dar ce greu e să îndeplinești o asemenea misiune într'o țară nesfârșit de mare când n'ai posibilitatea să lupți cu cel mai mare dușman al civilizației: malaria. Atâta timp cât știința nu va găsi un mijloc de combatere a microbului malariei și a țânțarilor nu va putea fi vorba de o colonizare și o civilizație în inima Braziliei. In defintiv prizonierul nostru nu e singurul mâncător de oameni, căci la Equator, Columbia și Venezuela trăesc și mai multe triburi de indieni canibali.

Jimmy îmi ripostează cu diferite argumente. Prelungesc convorbirea până ce indianul își termină prânzul sângeros.

E curios. Din când în când tobele din jurul nostru încetează și reîncep apoi ca la un semn comun.

Stau culcat pe spate și privesc cerul înstelat. Să fie oare stelele semnele indienilor? Vreau să cred, încetează ei cu tobele când o anumită stea dispare și reîncep să sune când o alta se ridică la orizont?

Acum răsună iar tonurile înfundate și clare din pădure.

„Ascultă", spune Jimmy, „dacă vor să năvălească asupra noastră?".

„Nu cred", răspund eu. Probabil că semnalizează că le-am răpit un tovarăș. L-am luat doar cum ia vulturul mielușelul".

Omul nostru a terminat. Ne aprindem pipele și ațâțăm focul. Locul unde stăm e bine luminat. Il apuc pe indian de picior și arăt cu mâna liberă spre mine. Vreau să-l lămuresc că vreau să discutăm împreună. Cum întind mâna spre el, începe iar să-și rotească nebunește ochii, dar trebue să fi observat desigur că nu vreau să-i fac nimic, căci se oprește și mă privește cu atenție. Are o privire inteligentă. Ochiul său se aseamănă cu oricare ochi de animal, îmi trec de vreo câteva ori mâna peste obraz. Asta înseamnă: „om alb". Apoi mă ridic și îi arăt pieptul meu, ce mic e și-mi pun mâna pe cap, spre a-i arăta cu cât sunt eu mai mare. El e mărunt și eu sunt un bărbat înalt. M'a înțeles oare? Imi trec iar mâna peste obraz și ridic acum un deget, apoi al doilea și al treilea. Vreau să spun: „trei bărbați înalți, albi. Arăt de vreo câteva ori cu mâna spre lună, apoi spre sud. Apoi îi arăt bărcuța noastră și mișc mâinile ca niște vâsle. Asta înseamnă: „Trei bărbați albi, înalți au venit de multe luni, din sud".

Indianul mă privește indiferent. Mai repet odată semnele și-mi mai perfecționez limbajul. Imi plimb mâna pe bărbie și ridic în acelaș timp un deget. Asta înseamnă: „Un om înalt, alb, cu barbă". Fawcett purta barbă. Arăt cu o mână spre lună și exprim tot mereu cifra unu. Vreau să-l lămuresc, că de multe, multe luni, omul cel înalt, alb și cu barbă a venit dinspre sud. Nu mă înțelege. In mânia mea îi vorbesc. Incerc pe portugheză, spaniolă, franceză și engleză. El tace. In cele din urmă, exasperat, îi vorbesc nemțește. Limba mea maternă îi e tot atât de necunoscută ca și celelalte. Deodată încep să râd, căci și Jimmy râde. Furios i-am spus indianului pe nemțește:

„Omule, individule, nu mă înțelegi?".

Dar nu înțelege nici așa.

Va urma

Humor

